

בנק דקסיה ישראל בע"מ וחברה מאוחדת שלו

דוח על הסיכונים

גילוי בהתאם לנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

ליום 31 בדצמבר 2017

"דוח זה אינו מהווה חלק מהדוח התקופתי של הבנק בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל, 1970. הדוח התקופתי של הבנק והדוח על הסיכונים נמצאים באתר מג"א של רשות ניירות הערך www.magna.isa.gov.il. המידע הנוסף בדבר הון פיקוחי על פי הוראות באזל ||| נמצא באתר האינטרנט של הבנק www.dexia-israel.co.il

עמוד	
4	א. תחולת היישום
4	ב. מידע צופה פני עתיד
5	ג. הון ומינוף
5	○ מבנה ההון
15	○ הלימות ההון
22	○ יחס המינוף
24	ד. החשיפה לסיכונים והערכתם
24	ד1. החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
24	○ כללי
25	○ המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים בבנק
26	○ תהליכים ופונקציות מפתח
31	○ תרבות הסיכונים בבנק
32	ד2. סיכון אשראי
43	○ סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית
44	○ הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
46	ד 3. סיכון שוק
51	ד 4. סיכון תפעולי
53	ד 5. מניות
54	ד 6. סיכון ריבית בתיק הבנקאי
55	ד 7. מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3
55	סיכונים מובילים ומתפתחים
56	○ סיכון משפטי
56	○ סיכון ציוד
57	○ סיכון אסטרטגי ועסקי
58	○ סיכון המשכיות עסקית
58	סיכונים אחרים
58	○ סיכון מוניטין
58	○ סיכון מיקור חוץ
59	○ סיכון מודלים
59	○ סיכון סביבתי
60	ה. יחס כיסוי הנזילות
63	ו. מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3
63	○ סיכון נזילות
65	○ סיכון מימון
66	ז. תגמול

עמוד	תוכן הטבלה	#
5	הרכב ההון הפיקוחי	טבלה 1
6	רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון	טבלה 2
7	תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו – 31 בדצמבר 2016	טבלה 3
10	התאמות הנדרשות בין המאזן בדוח הכספי ובין רכיבי ההון הפיקוחי	טבלה 4
14	דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי לרבות שינויים בהון העצמי רובד 1, הון רובד 1 והון רובד 2	טבלה 5
17	נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות	טבלה 6
18	נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי	טבלה 7
18	סה"כ נכסי סיכון ודרישות הון	טבלה 8
18	הון עצמי רובד 1, הון רובד 1 והון כולל	טבלה 9
18	יחס הון עצמי רובד 1, יחס הון רובד 1 ויחס הון כולל	טבלה 10
20	חלוקת הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון אשראי	טבלה 11
20	חלוקת הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון תפעולי	טבלה 12
21	דוח תנועה בנכסים המשוקללים בסיכון במהלך התקופה עבור כל סוג של נכס משוקלל בסיכון	טבלה 13
22	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף	טבלה 14
23	יחס המינוף	טבלה 15
36	סיכון אשראי ברוטו וחשיפת אשראי ברוטו ממוצעת במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	טבלה 16
38	התפלגות חשיפות לפי אזור גיאוגרפי	טבלה 17
38	פיצול חשיפת האשראי לפי תקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריות	טבלה 18
39	פיצול תיק האשראי לפי ענפי משק	טבלה 19
41	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי	טבלה 20
41	חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי	טבלה 21
42	חובות	טבלה 22
43	סיכון אשראי לפי מקדמי סיכון לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון	טבלה 23
49	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	טבלה 24
61	יחס כיסוי הנזילות	טבלה 25
73	תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1)	טבלה 26
74	תשלומים מיוחדים (REM2)	טבלה 27
74	תגמול נדחה (REM3)	טבלה 28

דוח זה כולל מידע משלים ומרחיב לדוחות הכספיים של בנק דקסיה ישראל בע"מ (להלן: "הבנק" או "החברה"), בנושאי ניהול הסיכונים וההון, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ובהתאם לדרישות גילוי שפורסמו על ידי ועדת באזל ועל ידי ה-EDTF (Enhanced Disclosure Task Force) שהוקם לצורך שיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים, על ידי המוסד ליציבות פיננסית, ה-FSB (Financial Stability Board). בדוח זה יושמו, לראשונה, הנחיות חוזר בנק ישראל מיום 31 בדצמבר 2017, בנושא "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018". פעילותו העיקרית של הבנק הינה מתן אשראי לרשויות מקומיות ולמוסדות מוניציפאליים, מכספי פיקדונות, אגרות חוב, ניירות ערך מסחריים וכתבי התחייבות נדחים ומתוך הונו העצמי של הבנק. כמו כן, מנהל הבנק תיק הלוואות שניתנו על ידו מכספי הממשלה ואחרים ובאחריותם. הבנק הינו חברה ציבורית אשר מניותיו נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ. בעלת השליטה בבנק, Dexia SA (להלן – "SA Dexia" או "הקבוצה"), באמצעות החזקה ישירה ב-Dexia Credit Local - תאגיד בנקאי צרפתי (להלן – "DCL" או "חברת האם") מחזיקה נכון למועד הדוחות הכספיים ב-58.89% מהזכויות בהון ומזכויות ההצבעה בבנק.

אין הבדל בין בסיס האיחוד לפי כללי חשבונאות לבין בסיס האיחוד הפיקוחי. לבנק חברה בת אחת בבעלות מלאה, דקסיה ישראל הנפקות בע"מ, אשר משמשת כחברה ייעודית (SPC) של הבנק לצורך גיוס מקורות כספיים בדרך של הנפקת ניירות ערך מסוגים שונים והפקדת תמורתם בבנק.

הבנק אינו מחויב, ואין בכוונתו, להעביר כספים כלשהם לחברת האם או לישויות אחרות בקבוצת דקסיה לצרכי מזילות של הקבוצה.

ב. מידע צופה פני עתיד

דוח זה מתייחס, בנוסף לעובדות ולנתונים היסטוריים, גם למידע והערכות המתייחסים לעתיד ואשר מהווים "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה מגורמים שונים, לרבות, בין היתר, התפתחות כלכלית בארץ ובעולם, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "עשוי להשתנות", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "תחזית", "תוכנית", "יעד", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "אומדן סיכון", "צריך", "יכול", "יהיה" ומילים וביטויים דומים להם, המעידים על כך, שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מילים וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים שינויים, בין היתר, בגורמים הבאים: המצב הכלכלי במשק, שיעורי ריבית, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות מתחרים, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ושינויים בתחומים אחרים שיש להם השפעה על פעילות הבנק והסביבה בה הוא פועל.

מידע זה נסמך, בין היתר, על הוראות גורמי הפיקוח, חקיקה ומדיניות ממשלתית הקיימות כיום, ועל הערכות לעתיד, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות שנחזו כצפויים, לא יתמשו בכלל או בחלקם.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מבנה ההון

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2. הון רובד 1 כולל את ההון העצמי למעט קרן הון בגין הטבות שנתקבלו מבעל שליטה ולמעט החלק שלא נוכה מהון בגין הפסדים אקטואריים וזאת בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299. הון רובד 2 כולל כתבי התחייבות נדחים וחלק מתוך ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי שאינו עולה על 1.25% מסך נכסי סיכון בגין סיכון אשראי. כתבי ההתחייבות שנכללים בהון רובד 2 לתאריך הדוח, אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל 3 ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר שנקבעו בניהול בנקאי תקין מספר 299.

המגבלות על מבנה ההון שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 הינן:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

גילוי על הרכב ההון הפיקוחי

טבלה 1: הרכב ההון הפיקוחי:
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר	
2016	2017
928.1	657.6
203.4	109.9
<u>1,131.5</u>	<u>767.5</u>
3,808.5	2,884.1
-	-
<u>277.3</u>	<u>259.7</u>
<u>4,085.8</u>	<u>3,143.8</u>

(1) הון לצורך חישוב יחס ההון:

הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2 לאחר ניכויים
סך הכל הון כולל

(2) יתרות משוקללות של נכסי סיכון:

סיכון אשראי
סיכון שוק
סיכון תפעולי
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

באחוזים	
22.71	20.92
27.69	24.41
9.0	9.0
13.5	13.5

(3) יחס ההון לרכיבי סיכון:

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים*

* נקבע לבנק במונחי באזל II.

טבלה 2: רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר	
2016	2017
931.7	661.4
(3.2)	(3.4)
928.5	658.0
(0.4)	(0.4)
928.1	657.6
155.4	73.5
48.0	36.4
203.4	109.9

(1) הון עצמי רובד 1:

הון עצמי
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים
קרן פנסיונית עם הטבות מוגדרות
סך הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

(2) הון רובד 2:

כתבי התחייבות נדחים
הפרשה להפסדי אשראי
סך הכל הון רובד 2

הערה: התאמות פיקוחיות וניכויים - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202, בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוח". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגות בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299.

טבלה 3: תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו – 31 בדצמבר 2017

מס"ד	מאפיין	הון מניות	כתבי התחייבות נדחים דקסיה הנפקות בע"מ	כתבי התחייבות נדחים דקסיה הנפקות בע"מ	כתב התחייבות פרטי (נפרע במלואו ביום 11.1.2018, בהתאם לתנאיו החוזיים)
1	הישות המשפטית של המנפיק	בנק דקסיה ישראל בע"מ ("הבנק")	דקסיה ישראל הנפקות בע"מ ("חברת הבת")	דקסיה ישראל הנפקות בע"מ ("חברת הבת")	בנק דקסיה ישראל בע"מ ("הבנק")
2	מאפיין ייחודי	* (ראו הערה)	סדרה י"ג מספר ני"ע 1125194	סדרה י"ד מספר ני"ע 1129907	כתב התחייבות נדחה שהונפק לחברת האם של הבנק
3	המסגרת / המסגרות החוקיות החלות על המכשיר. [המדינה שחוקיה חלים על המכשיר]	מדינת ישראל	מדינת ישראל	מדינת ישראל	מדינת ישראל
טיפול פיקוחי					
4	הרובד שהמכשיר משתייך אליו בתקופת המעבר של באזל 3 ומבוטל בהדרגה	לא רלוונטי	הון רובד 2	הון רובד 2	הון רובד 2
5	הרובד שהמכשיר משתייך אליו בהתאם להוראות באזל 3 מבלי להתחשב בהוראות המעבר	הון עצמי רובד 1	אינו כשיר	אינו כשיר	אינו כשיר
6	האם המכשיר כשיר כרכיב בהון הפיקוחי על בסיס סולו, הקבוצה הבנקאית או על בסיס סולו והקבוצה הבנקאית.	על בסיס סולו והקבוצה הבנקאית	על בסיס סולו והקבוצה הבנקאית	על בסיס סולו והקבוצה הבנקאית	על בסיס סולו והקבוצה הבנקאית
7	סוג מכשיר	הון מניות	כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי חברת הבת	כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי חברת הבת	כתב התחייבות נדחה שהונפק על ידי הבנק לחברת האם של הבנק
8	הסכום שהוכר בהון הפיקוחי (במיליוני ש"ח, למועד הדיווח האחרון)	206.6	30.7	42.8	-
9	ערך נקוב של המכשיר (במיליוני ש"ח)	0.9	150.0	106.9	150.0
10	סיווג חשבונאי	הון עצמי	התחייבות המחושבת לפי עלות מופחתת	התחייבות המחושבת לפי עלות מופחתת	התחייבות המחושבת לפי עלות מופחתת
11	מועד הנפקה מקורי	משתנה	21.11.2011	18.9.2013	8.1.2008
12	צמית או שאינו צמית (dated)	צמית	לא צמית	לא צמית	לא צמית
13	תאריך פדיון מקורי	לא רלוונטי	1.1.2019	1.10.2020	11.1.2018
14	ניתן לפדיון מוקדם לפי דרישת המנפיק באישור מוקדם של המפקח	לא רלוונטי	לא	לא	לא
15	התאריך המוקדם ביותר למימוש אופציה לפדיון מוקדם לפי דרישת המנפיק, תאריך מימוש אופציה לפדיון מוקדם המותנה בקרות אירוע מסוים וסכום הפדיון	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי

מס"ד	מאפיין	הון מניות	כתבי התחייבות נדחים דקסיה הנפקות בע"מ	כתבי התחייבות נדחים דקסיה הנפקות בע"מ	כתב התחייבות פרטי (נפרע במלואו ביום 11.1.2018, בהתאם לתנאיו החוזיים)
16	קיום ותדירות של תאריכי פדיון מוקדם מאוחרים יותר	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
	תלושי ריבית / דיבידנדים				
17	תלוש ריבית / דיבידנד קבוע או משתנה	לא רלוונטי	קבוע	קבוע	משתנה
18	שיעור תלוש הריבית והצמדתו למדד מסוים (index)	לא רלוונטי	צמוד למדד המחירים לצרכן לחודש נובמבר 2011 + 4.85%	צמוד למדד המחירים לצרכן לחודש יולי 2013 + 2.45%	ריבית התלבור לשלושה חודשים בתוספת 1.1%
19	קיום תנאי האוסר חלוקת דיבידנד (dividend stopper) לבעלי מניות רגילות	לא רלוונטי	לא	לא	לא
20	תשלום הריבית / דיבידנד נתון לשיקול דעת	לא רלוונטי (מניות)	אינו נתון לשיקול דעת	אינו נתון לשיקול דעת	אינו נתון לשיקול דעת
21	קיום תנאי הגדלת ריבית לפדיון (step-up) או תמריץ אחר	לא רלוונטי	לא	לא	לא
22	המכשיר צובר או שאינו צובר ריבית / דיבידנד	לא צובר	צובר	צובר	צובר
23	המכשיר ניתן להמרה או שאינו ניתן להמרה	לא רלוונטי	אינו ניתן להמרה	אינו ניתן להמרה	אינו ניתן להמרה
24	אם ניתן להמרה, מהן נקודות/ות ההפעלה	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
25	אם ניתן להמרה, האם באופן מלא או באופן חלקי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
26	אם ניתן להמרה, מהו יחס ההמרה	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
27	אם ניתן להמרה, האם קיימת האופציה להמיר או ישנה החובה להמיר	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
28	אם ניתן להמרה, מהו רובד המכשיר שיתקבל לאחר ההמרה.	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
29	אם ניתן להמרה, ציון מנפיק המכשיר אליו ממירים	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
30	האם קיים מאפיין הדורש הפחתה (write-down) של המכשיר	לא רלוונטי	לא	לא	לא
31	אם קיים מאפיין הדורש הפחתה, מהן נקודות/ות ההפעלה	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
32	אם קיים מאפיין הפחתה, האם באופן חלקי או מלא	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
33	אם קיים מאפיין הפחתה, האם ההפחתה היא קבועה או זמנית	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי

מס"ד	מאפיין	הון מניות	כתבי התחייבות נדחים דקסיה הנפקות בע"מ	כתבי התחייבות נדחים דקסיה הנפקות בע"מ	כתב התחייבות פרטי (נפרע במלואו ביום 11.1.2018, בהתאם לתנאיו החוזיים)
34	אם קיים מאפיין הפחתה זמני, יש לתאר את מנגנון ביטול ההפחתה	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי
35	מיקום בסדר נשייה בעת פירוק	זכויות בעלי מניות נדחות מפני תביעותיהם של נושים אחרים.	הזכויות על פי תעודות ההתחייבות נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של חברת הבת ושל הבנק, בין אם הם נושים קיימים או עתידיים, בין אם מובטחים ובין אם בלתי מובטחים, אשר לא נקבעה לגביהן במפורש דרגת פירעון שווה לזו של תעודות ההתחייבות או נחותה ממנה.	הזכויות על פי תעודות ההתחייבות נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של חברת הבת ושל הבנק, בין אם הם נושים קיימים או עתידיים, בין אם מובטחים ובין אם בלתי מובטחים, אשר לא נקבעה לגביהן במפורש דרגת פירעון שווה לזו של תעודות ההתחייבות או נחותה ממנה.	הזכויות על פי כתב ההתחייבות הנדחה נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של חברת הבת ושל הבנק, בין אם הם נושים קיימים או עתידיים, בין אם מובטחים ובין אם בלתי מובטחים, למעט בעלי מניות, אך בדרגה שווה לזכויות של נושים על פי כתבי התחייבות דומים.
36	האם קיימים רכיבים העונים להגדרת הון פיקוחי רק בשל הוראות המעבר	לא	כן	כן	כן
37	אם כן, יש לציין מהם הרכיבים	לא רלוונטי	המכשיר אינו כולל מנגנון לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות (סעיף 9 לנספח ד' להוראת ניהול בנקאי תקין 202)	המכשיר אינו כולל מנגנון לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות (סעיף 9 לנספח ד' להוראת ניהול בנקאי תקין 202)	המכשיר אינו כולל מנגנון לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות (סעיף 9 לנספח ד' להוראת ניהול בנקאי תקין 202)
38	קישור לתשקיף (ככל שרלוונטי)	-	דוח הצעת מדף מיום 21.12.2011 (מס' אסמכתא -01-2011 369252) על-פי תשקיף מדף מיום 30.5.2010 (מס' אסמכתא - 2010- 01-502038) כפי שתוקן ביום 21.12.2011 (מס' אסמכתא -01-2011 370338).	דוח הצעת מדף מיום 16.9.2013 (מס' אסמכתא 01-147735-2013) על-פי תשקיף מדף מיום 31.5.2012 (מס' אסמכתא 01-141930-2012), כפי שתוקן ביום 31.5.2012 (מס' אסמכתא -01-2012 143979), ביום 29.8.2013 (מס' אסמכתא 01-132066-2013) וביום 12.9.2013 (מס' אסמכתא 01-144768-2013) ומס' אסמכתא -01-2013 145266).	-

* ביום 26 באפריל 2017, הושלם איחוד הון המניות של הבנק כך שהון המניות המונפק והנפרע של הבנק כולל סוג מניות אחד בלבד - מניות רגילות
א' 1 ש"ח ע.נ. הרשומות למסחר בבורסה, כאשר עד למועד האמור, כ- 90% מהון המניות של הבנק נסחר בבורסה.

טבלה 4: התאמות הנדרשות בין המאזן בדוח הכספי ובין רכיבי ההון הפיקוחי (במיליוני ש"ח)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	מאזן פיקוחי מאוחד
			נכסים
	2,229.6	2,963.7	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	856.7	1,150.5	ניירות ערך*
	-	-	*מזה: - השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
6	-	-	- השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף הפחתה
	856.7	1,150.5	- ניירות ערך אחרים
	6,413.8	4,567.9	אשראי לציבור
	(125.6)	(95.0)	הפרשה להפסדי אשראי*
8	48.0	36.4	*מזה: - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	77.6	58.6	- הפרשה קבוצתית להפסדי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	6,288.2	4,472.9	אשראי לציבור, נטו
	-	-	אשראי לממשלה
	27.2	26.3	בניינים וציוד
	85.0	82.1	נכסים אחרים*
	49.4	33.0	*מזה: - נכסי מס נדחה
5	-	-	- נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
	-	-	- התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים
	-	-	- נכסי מס נדחה אחרים
	-	-	- עודף יעודה על עתודה
	35.6	49.1	- נכסים אחרים נוספים
	9,486.7	8,695.5	סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
	5,178.2	3,862.2	פיקדונות הציבור
	310.6	1,387.8	פיקדונות מבנקים
	-	-	פיקדונות הממשלה
	3,031.4	2,463.6	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים*
	254.6	336.9	*מזה: - כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
7	155.4	73.5	- כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי
	-	-	- כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	155.4	73.5	- אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	34.8	320.5	התחייבויות אחרות
	8,555.0	8,034.1	סך כל ההתחייבויות
			הון עצמי*
	931.7	661.4	
	932.5	656.5	*מזה: הון מניות רגילות**
1	191.9	206.6	** מזה: - הון מניות רגילות
3	737.6	444.2	- עודפים
4	(2.7)	5.7	- רווח כולל אחר מצטבר
2	4.9	4.9	*מזה: קרנות הון
	931.7	661.4	סך כל ההון העצמי
	9,486.7	8,695.5	סך כל ההתחייבויות וההון

טבלה 4: התאמות הנדרשות בין המאזן בדוח הכספי ובין רכיבי ההון הפיקוחי (במיליוני ש"ח)

מס"ד	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	הפניות משלב 2
			הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
1	206.6	191.9	1+2
2	443.6	737.1	3
3	7.4	(0.9)	4
4	-	-	
5	-	-	
6	657.6	928.1	
			הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
			הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
7	-	-	
8	-	-	
9	-	-	
10	-	-	5
11	-	-	
12	-	-	
13	-	-	
14	-	-	
15	-	-	
16	-	-	
17	-	-	
18	-	-	6
19	-	-	
20	-	-	
21	-	-	
22	-	-	
23	-	-	
24	-	-	
25	-	-	
26	-	-	
26א	-	-	
26ב	-	-	
26ג	-	-	
27	-	-	
28	-	-	
29	657.6	928.1	

מס"ד	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	הפניות משלב 2
הון רובד 1 נוסף: מכשירים			
30	-	-	מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
31	-	-	מזה: - מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
32	-	-	- מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
33	-	-	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוח בתקופת המעבר
34	-	-	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'
35	-	-	מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעים צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
36	-	-	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
הון רובד 1 נוסף: ניכויים			
37	-	-	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
38	-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף
39	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
40	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
41	-	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
41א	-	-	מזה: - בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
41ב	-	-	- ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 1א
	-	-	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	-	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 38א.
42	-	-	ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
43	-	-	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
44	-	-	הון רובד 1 נוסף
45	928.1	657.6	הון רובד 1
הון רובד 2: מכשירים והפרשות			
46	-	-	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
47	155.4	73.5	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוח בתקופת המעבר
48	-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
49	-	-	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של תאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעים צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
50	48.0	36.4	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס
51	203.4	109.9	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2: ניכויים			
52	-	-	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
53	-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
54	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
55	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
56	-	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
56א	-	-	מזה: - בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
56ב	-	-	- ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף 51א.
	-	-	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
57	-	-	סך כל הניכויים להון רובד 2
58	203.4	109.9	הון רובד 2
59	1,131.5	767.5	סך ההון

מס"ד	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	הפניות משלב 2
	-	-	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
60	3,143.8	4,085.8	סך נכסי סיכון משוקללים
			יחסי הון וכריות לשימור הון
61	20.92	22.71	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
62	20.92	22.71	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
63	24.41	27.69	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
64	-	-	לא רלבנטי
65	-	-	לא רלבנטי
66	-	-	לא רלבנטי
67	-	-	לא רלבנטי
68	-	-	לא רלבנטי
			דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
69	9.0%	9.0%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
70	9.0%	9.0%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
71	^x 13.5%	^x 13.5%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
			סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)
72	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
73	-	-	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה
74	-	-	זכויות שירות למשכנתאות
75	33.0	49.4	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה
			תקרה להכללת הפרשות ברובד 2
76	95.0	125.6	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
77	36.4	48.0	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
78	-	-	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה
79	-	-	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים
			מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר
80	-	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
81	-	-	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
82	-	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
83	-	-	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
84	73.5	229.2	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 2 הכפופים להוראות המעבר
85	-	-	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

^(*) נקבע במונחי באזל II.

טבלה 5: דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי לרבות שינויים בהון העצמי רובד 1, הון רובד 1 והון רובד 2 (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (במיליוני ש"ח)

סך הכל הון כולל	הון רובד 2			הון רובד 1			הון עצמי	
	סך הון רובד 2	הפרשה להפסדי אשראי	כתבי התחייבות נדחים	סך הון עצמי רובד 1	הבדלים בין הון עצמי לבין הון רובד 1	הון עצמי		
1,168.8	284.2	46.6	237.6	884.6	(3.3)	887.9	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
50.3	-	-	-	50.3	-	50.3	רווח נקי בשנת החשבון	
-	-	-	-	-	(*)	*	הטבות שהתקבלו מבעל שליטה	
(6.8)	-	-	-	(6.8)	(0.3)	(6.5)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר	
(82.2)	(82.2)	-	(82.2)	-	-	-	השפעת המס	
1.4	1.4	1.4	-	-	-	-	הפחתת כתבי התחייבות נדחים	
							תנועה בהפרשה להפסדי אשראי	
1,131.5	203.4	48.0	155.4	928.1	(3.6)	931.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
46.6	-	-	-	46.6	-	46.6	רווח נקי בשנת החשבון	
(340.0)	-	-	-	(340.0)	-	(340.0)	דיבידנד	
14.7	-	-	-	14.7	-	14.7	הנפקת מניות	
-	-	-	-	-	(*)	*	הטבות שהתקבלו מבעל שליטה	
8.2	-	-	-	8.2	(0.2)	8.4	הפסד כולל אחר, נטו לאחר	
(81.9)	(81.9)	-	(81.9)	-	-	-	השפעת המס	
(11.6)	(11.6)	(11.6)	-	-	-	-	הפחתת כתבי התחייבות נדחים	
							תנועה בהפרשה להפסדי אשראי	
767.5	109.9	36.4	73.5	657.6	(3.8)	661.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	

* סכום נמוך מ-0.1 מיליון ש"ח.

הלימות ההון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל III (להלן: "באזל III") כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201.

בהתאם להוראות, בנוסף לחישוב דרישת ההון המינימלי בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי, כנדרש במסגרת נדבך 1, נדרש הבנק לבצע תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP- Internal Capital Adequacy Assessing Process), אשר הינו נדבך 2. תהליך זה מבוצע בדרך כלל אחת לשנה, במסגרתו בוחן הבנק את נאותות רמת ההון שלו בתחזית של מספר שנים קדימה, במקרה של התממשות תרחישי קיצון שונים הן ברמת הסיכון הספציפי, והן ברמה הוליסטית, בה מונחת התממשותם של אירועים המשפיעים באופן רחבי על מספר סיכונים בבנק. הבנק בוחן האם ההון שצפוי להיות לו בשנים הקרובות צפוי להיות מספיק לצורך עמידת הבנק בהתחייבויותיו ובתכניותיו העסקיות. לאור תוצאות ה- ICAAP שוקל דירקטוריון הבנק את הצורך בעדכון יעדי ההון השונים שלו ואת הצורך בנקיטת צעדים שונים על מנת להבטיח שרמת ההון ויעדי ההון יהלמו את הסיכונים הניצבים בפני הבנק ושהבנק יוכל לעמוד בהם גם בהתממשות תרחישי הקיצון שנבחנו.

בחודש מרץ 2017 לאחר שקיים מספר דיונים בנושא, אישר דירקטוריון הבנק את הדוח על התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון של הבנק (ICAAP) לשנת 2016.

בחודש ינואר 2018, לאחר שקיים מספר דיונים בנושא, אישר דירקטוריון הבנק את דוח ה- ICAAP לשנת 2017 (שבוצע ביחס לנתונים הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017).

לאור חלוקות דיבידנדים בסכומים גבוהים אותן החל הבנק לבצע כחלק מיישום התכנית האסטרטגית שאושרה בשנת 2017, שבין מטרתיה הייתה הקטנת עודפי ההון שנצברו בבנק, ירדו יחסי הלימות ההון של הבנק באופן משמעותי, והם צפויים להוסיף ולרדת, אך בכל מקרה הבנק ימשיך לשמור עם יחסי הלימות הון הכוללים מרווח ביטחון מספק מעל יחסי הלימות ההון הנדרשים ממנו. לצורך כך, בטרם כל העמדת אשראי בסכום מהותי, הבנק יבצע סימולציה לוודואי אי חריגה מיחסי הלימות ההון הנדרשים, תוך שמירה על מקדמי ביטחון.

בנוסף לנדבכים אלה ישנו נדבך 3, אשר הינו למעשה הדיווח לציבור לגבי הסיכונים שהבנק חשופ אליהם, אשר מטרתו לאפשר לציבור להעריך את מידת החשיפה של הבנק לסיכונים השונים.

אימוץ הוראות באזל III

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא *מדידה והלימות הון*, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא *מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר*, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שלא היו כשירים כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית להערכת הלימות ההון הרגולטורי שלו (עבור סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים).

תכנון וניהול ההון במסגרת התכנון האסטרטגי של ההנהלה, לרבות תיאור עמדת ההנהלה לגבי יעדי ההון וכיצד הם נקבעים (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF)

תכנון ההון של הבנק מבוצע בכדי לוודא עמידה של הבנק במגבלות תיאבון הסיכון של הבנק ובעיקרן עמידה ביחסי יעדי הלימות ההון הנדרשים, וכן:

- שמירה על מעמדו של הבנק כגורם מרכזי מוביל במימון המגזר המוניציפאלי, תוך שמירה על רמת המרווחים המסחריים.
 - השגת המטרות הפיננסיות, כולל יחסי תשואה להון, ושמירה על ביצועי האשראי המתוכננים של הבנק.
 - שמירת פרופיל הסיכון השמרני יחסית של תיק האשראי.
 - דירוג חוב ארוך טווח המקביל לזה של Standard and Poor's - מעלות בקבוצת ה-AA.
 - הון מספיק להתמודד עם מצבי קיצון, שזוהו במסגרת מבחני הקיצון השונים של הבנק.
- תכנון ההון כולל מספר שלבים, כאשר בכל אחד מן השלבים מעורבות מספר יחידות שונות בבנק באופן היוצר שיתוף של מידע ומשאבים, בקרה צולבת והיזון הדדי ביניהן.

השלב הראשון - בנייה ואישור של התכנית האסטרטגית, תכנית העבודה והתקציב השנתיים. בשלב זה כל מנהלי כל המחלקות הרלבנטיות בבנק מגדירים את הפעילות הצפויה בשנים הבאות ואת הצרכים במונחים של מימון לאור מגבלות הסיכון ותיאבון הסיכון.

השלב השני - חיזוי היקף נכסי הסיכון, דרישות ההון והתפתחות ההון הרגולטורי הצפוי בתרחיש הבסיס. התרחיש מבוסס על נתוני שנת בסיס ותחזית לאופק של 3 שנים מאותו מועד, המבוססים על התקציב ותכנית העבודה של הבנק.

תכנון ההון בתרחיש הבסיס לגבי השנים 2019-2020 נבנה תחת הנחות דומות לאלה שבתקציב ובתכנית הפיננסית של הבנק לשנת 2018, תוך הטמעת הערכות מעודכנות של הנהלת הבנק לגבי היקף הביצועים בשנים אלה, כולל בפעילויות חדשות אליהן הבנק החל להיכנס משנת 2016, הערכת התפתחות הרווחיות של הבנק, חלוקת הדיבידנדים, חיזוי היקף נכסי הסיכון תוך התחשבות בהשפעות הצפויות של הוראות בנק ישראל לגבי דרישות ההון והתפתחות ההון הרגולטורי. דרישת ההון מתבססת גם על זו שחושבה בתרחיש קיצון שבוצעו לגבי כל סיכון באופן נפרד.

השלב השלישי - גיבוש תרחיש קיצון הוליסטיים ותרחיש הופכי (הבוחנים התממשות בו זמנית של מספר תרחישי קיצון) וחישוב השפעתם על הלימות ההון החזויה.

תרחישים אלה מייצגים שילוב תרחישי קיצון על סיכונים מסוגים שונים.

תרחישי הקיצון ההוליסטיים שבוצעו בדוח ה-ICAAP האחרון הם:

- (1) מיתון מתמשך.
- (2) אירוע ביטחוני חמור.
- (3) רעידת אדמה.
- (4) אירוע סייבר משמעותי.
- (5) תרחיש המבוסס על התרחיש המקרו כלכלי שביצע בנק האם בשנת 2014 בהתאם לדרישת הרגולטור האירופאי (ה-EBA), תוך לקיחה בחשבון של השלכות שהיו לזעזועים מאקרו כלכליים שקרו בעבר.
- (6) תרחיש הופכי: מיתון מתמשך חמור, צמצום העברת מענקי מדינה דרך הבנק והתגברות משמעותית של התחרות בתחום האשראי המוניציפאלי.

יעדי ההון של הבנק נקבעים על בסיס הגבוה מבין סיכום דרישות ההון בגין כל אחד מהסיכונים באופן ספציפי ובין דרישות ההון הנגזרות מביצוע מבחני הקיצון ההוליסטיים, תוך נקיטת מקדם ביטחון מעבר לתוצאה זו ומעבר לדרישת ההון המינימאלי הרגולטורית.

על פי הנדבך הראשון של כללי באזל, ישנה חובה להקצות הון בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי (וכן בגין סיכוני שוק בפעילויות מסוימות בהן הבנק לא עוסק).

ה- ICAAP הינו למעשה הנדבך השני, במסגרתו נבחן גם הצורך בהקצאת הון בגין כל אחד מהסיכונים באופן פרטני מעבר להקצאה שמבוצעת כחובה על פי הנדבך הראשון, וכן תהליך תכנון ההון שבמסגרתו מבוצעים מבחני הקיצון ההוליסטיים.

בעקבות ה- ICAAP לשנת 2017 שביצע הבנק, לאחר שבחן את הלימות ההון של הבנק בהסתמך על הקצאות ההון בגין כל אחד מסוגי הסיכונים באופן פרטני במסגרת הנדבך הראשון ובמסגרת הנדבך השני, ולאחר שבחן את מבנה ההון והשינויים הצפויים בו בשנים הקרובות במסגרת תרחיש הבסיס ובתרחישי קיצון הוליסטיים שונים שבוצעו, החליט דירקטוריון הבנק להעלות את יעד הון הליבה משיעור של 11.2% לשיעור של 11.5% משווי הנכסים המשוקללים לסיכון ואת יעד ההון הכולל של הבנק משיעור של 14.0% לשיעור של 14.7% משווי הנכסים המשוקללים לסיכון. יעדים אלה נקבעו לאחר יישום מקדם ביטחון ביחס לתוצאת ה- ICAAP ולדרישות ההון המינימאליות שקבע בנק ישראל לבנק. כמו כן קבע הדירקטוריון את יעד הון הליבה לשעת משבר על 8.0% ואת יעד ההון הכולל לשעת משבר על 10.2%.

החלטתו זו של הדירקטוריון התקבלה גם לאחר שנשקל הצורך בכרית הון נוספת לתקופת הביניים, בשל עקומת הלמידה בפעילות האשראי הלא מוניציפלי ואי הוודאות בשל עזיבתה הצפויה של קבוצת דקסיה, לרבות האפשרות שהבנק יתנהל עצמאית ללא בעל שליטה בנקאי, ולאחר בחינת הצעדים השונים שבאפשרותו של הבנק ליישם על מנת להגדיל את יחסי ההון במקרה הצורך, כולל אפשרות הנפקת הון רובד 1 בהמשך להשוואת הזכויות של מניות הבנק שנעשתה במהלך 2017. הדירקטוריון קבע כי רמת ההון של הבנק הולמת את הסיכונים הניצבים בפניו ושיעדי ההון רלוונטיים לפעילות הבנק והינם כאלה שהבנק יוכל לעמוד בהם גם בהתממשות תרחישי הקיצון ההוליסטיים שנבחנו.

טבלה 6: נכסי סיכון ודרישות הון⁽¹⁾ בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות: (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		
דרישות ההון ⁽³⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון ⁽³⁾	נכסי סיכון	
-	-	-	-	חובות של ריבונות
322.7	2,390.5	232.9	1,725.0	חובות של ישויות סקטור ציבורי
22.7	168.2	8.4	62.4	חובות של תאגידים בנקאיים ⁽²⁾
148.3	1,098.5	133.3	987.6	חובות של תאגידים
20.4	151.3	14.7	109.1	נכסים אחרים
514.1	3,808.5	389.3	2,884.1	סך הכל

נכסי סיכון ודרישות הון⁽¹⁾ בגין סיכון שוק:

על פי הוראת בנק ישראל, אין לבנק דרישת הון בגין סיכוני שוק, וזאת, בין השאר, מכיוון שלבנק אין תיק למסחר, אין לו חשיפה לנגזרים או למניות, או לכל פעילות בגינה נדרשת בהוראות בנק ישראל הקצאת הון בגין סיכוני שוק במסגרת נדבך 1.

טבלה 7: נכסי סיכון ודרישות הון⁽¹⁾ בגין סיכון תפעולי:
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017	
דרישות ההון ⁽³⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון ⁽³⁾	נכסי סיכון
37.4	277.3	35.1	259.7

סיכון תפעולי

טבלה 8: סה"כ נכסי סיכון ודרישות הון⁽¹⁾:
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017	
דרישות ההון ⁽³⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון ⁽³⁾	נכסי סיכון
551.5	4,085.8	424.4	3,143.8

סך הכל נכסי סיכון

טבלה 9: הון עצמי רובד 1, הון רובד 1 והון כולל:
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר	
2016	2017
928.1	657.6
203.4	109.9
1,131.5	767.5

הון רובד 1

הון רובד 2

סה"כ הון כולל

טבלה 10: יחס הון עצמי רובד 1, יחס הון רובד 1 ויחס הון כולל

31 בדצמבר	
2016	2017
%	%
27.69	24.41
22.71	20.92
9.0	9.0
13.5	13.5

יחס הון כולל

יחס הון רובד 1

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

⁽¹⁾ בהתאם למכתב שהתקבל מבנק ישראל ביום 3 במאי 2010, יחס ההון המזערי הכולל הנדרש על ידי המפקח על הבנקים במונחי באזל II הוא 13.5%.

⁽²⁾ כולל שיפויים שנתקבלו מבנקים, שערך נכסי הסיכון בגינם ליום 31 בדצמבר 2017 מסתכם בסך 54.7 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 135.6 מיליוני ש"ח) בגין אשראי שניתן על ידי הבנק. היקף השיפויים נקוב בשקלים חדשים. בתקופה הנסקרת הבנק לא קיבל שיפויים חדשים ולא צפוי שהבנק יתקשר בעסקאות שיפוי חדשות עם DCL. לעניין חשיפת הבנק לשיפויים שנתקבלו מ-DCL, ראה תיאור חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים להלן.

⁽³⁾ חושב לפי 13.5%.

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים:

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מחשב את יחס הלימות ההון לרכיבי סיכון בהתאם להוראות באזל III.

ביום 11 בינואר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לקבוע את יעדי ההון הבאים (במונחי באזל III):

יעדי הון כולל

- יעד הון כולל בשיעור של 14.7%.
- יעד ההון כולל מינימאלי בשעת משבר בשיעור של 10.2%.

יעדי הון ליבה

- יעד הון ליבה בשיעור של 11.5%.
- יעד הון ליבה מינימאלי בשעת משבר בשיעור של 8.0%.

- על פי הוראות המפקח על הבנקים, יחס הון הליבה המינימאלי הנדרש מהבנקים בישראל החל מ-1 בינואר 2015 הוא 9% (בנוסף, תאגיד בנקאי אשר סך נכסיו מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד החל ביום 1 בינואר 2017 ביחס הון ליבה מינימאלי של 10%).
- בנק ישראל גם העלה את יחס ההון הכולל הנדרש מכל הבנקים בישראל, החל מ-1 בינואר 2015 ל-12.5% (כאשר תאגיד בנקאי אשר סך נכסיו מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל נדרש לעמוד החל ביום 1 בינואר 2017 ביחסי הון כולל הגבוהים ב-1% מיחס זה).

מידע נוסף על הלימות ההון שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

מידע המסביר כיצד נכסים משוקללים בסיכון מתייחסים לפעילויות העסקיות ולסיכונים הקשורים (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF).

יחסי הלימות ההון של הבנק מחושבים על ידי חלוקת ההון של הבנק בסך הנכסים המשוקללים לסיכון. הנכסים המשוקללים לסיכון בבנק נובעים מסיכון אשראי ומסיכון תפעולי. הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון אשראי מחושבים על ידי הכפלת שווי היתרה של כל אחד מנכסי האשראי במשקל הסיכון שנקבע לו על פי הוראות בנק ישראל, וסיכום המכפלות. לדוגמה, רשות מקומית אשר חובה אינו מוגדר כבעייתי תקבל משקל סיכון של 50%, רשות מקומית שחובה מוגדר כחוב בהשגחה מיוחדת תקבל משקל סיכון של 100%, ואילו חוב פגום יקבל משקל סיכון של 150%. נובע מכך שבאופן עקרוני, ככל שתיק האשראי מכיל יותר חובות בעייתיים הרי שעל הבנק יהיה להחזיק יותר הון בגינו.

טבלה 11: חלוקת הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון אשראי
(במיליוני ש"ח)

נכסים משוקללים לסיכון אשראי		סוג חוב
31 בדצמבר		
2016	2017	
2,390.5	1,725.0	1. חובות של ישויות סקטור ציבורי
168.2	62.4	2. חובות של תאגידים בנקאיים
1,098.5	987.6	3. חובות של תאגידים
151.3	109.1	4. נכסים אחרים
3,808.5	2,884.1	סה"כ נכסים משוקללים לסיכון בגין סיכון אשראי

שווי הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון תפעולי מחושב על פי הגישה הסטנדרטית, לפיה פעילות הבנק מחולקת (במקרה של הבנק) לארבעה קווי העסקים המפורטים להלן, כאשר לגבי כל אחד מהם מוכפל סך ההכנסה הגולמית בשניים עשר הרבעונים האחרונים במקדם מסוים (18% לגבי כל קווי העסקים למעט בנקאות מסחרית אשר המקדם שלו הוא 15%). שווי הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון תפעולי הינו הממוצע השנתי של סכום מכפלות אלו, בגין כל קו עסקים, מוכפל ב-12.5. הסיבה העיקרית לירידה בשווי הנכסים המשוקללים לסיכון בשנת 2017, כמפורט בטבלה 11, היא מכירת תיק ההלוואות בסך כ-1.5 מיליארד ש"ח והפירעון המוקדם של הלוואה בסך כ-250 מיליוני ש"ח (אשר חלקן היו בשיפוי חברת האם), שבוצעו כחלק מיישום התכנית האסטרטגית.

טבלה 12: חלוקת הנכסים המשוקללים לסיכון בגין סיכון תפעולי
(במיליוני ש"ח)

נכסים משוקללים לסיכון תפעולי		סוג חוב
31 בדצמבר		
2016	2017	
231.1	218.2	1. מימון תאגידים
21.1	17.4	2. סחר ומכירות
5.6	4.8	3. בנקאות מסחרית
19.5	19.3	4. תשלומים וסילוקין
277.3	259.7	סה"כ נכסי סיכון תפעולי

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לבנק אין פעילויות בגינן הוא נדרש להכיר בנכסי סיכון בגין סיכונים שוק.

טבלה 13: דוח התנועה בנכסים המשוקללים בסיכון במהלך התקופה עבור כל סוג של נכס משוקלל בסיכון (בהתאם להמלצה של ה-EDTF):
(במיליוני ש"ח)

סך הכול יתרות משוקללות של נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון אשראי						יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
		סך הכול נכסים משוקללים בגין סיכון אשראי	מסגרות אשראי וערבויות	סך הכול חשיפה מאזנית	נכסים אחרים	פיקדונות בבנקים	אשראי	
3,958.0	269.7	3,688.3	19.4	3,668.9	160.6	8.5	3,499.8	
127.8	7.6	120.2	(3.9)	124.1	(9.3)	24.1	109.3	תנועה *
4,085.8	277.3	3,808.5	15.5	3,793.0	151.3	32.6	3,609.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(942.0)	(17.6)	(924.4)	8.4	(932.8)	(42.1)	(24.9)	(865.8)	תנועה **
3,143.8	259.7	2,884.1	23.9	2,860.2	109.2	7.7	2,743.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

* עיקר הגידול נובע מגידול באשראי לתאגידים.

** עיקר הקיטון נבע ממכירת תיק הלוואות בסך כ- 1.5 מיליארד ש"ח לגופים מוסדיים.

ניתוח רגישות של יחס הלימות הון הליבה לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון

הון עצמי רובד 1 (מש"ח)								נכסי סיכון (מיליוני ש"ח)
807.6	757.6	707.6	657.6	607.6	557.6	507.6		
37.67%	35.34%	33.01%	30.67%	28.34%	26.01%	23.68%	2,143.8	
34.46%	32.32%	30.19%	28.06%	25.92%	23.79%	21.66%	2,343.8	
31.75%	29.78%	27.82%	25.85%	23.89%	21.92%	19.95%	2,543.8	
29.43%	27.61%	25.79%	23.97%	22.14%	20.32%	18.50%	2,743.8	
27.43%	25.74%	24.04%	22.34%	20.64%	18.94%	17.24%	2,943.8	
25.69%	24.10%	22.51%	20.92%	19.33%	17.74%	16.15%	3,143.8	
24.15%	22.66%	21.16%	19.67%	18.17%	16.68%	15.18%	3,343.8	
22.79%	21.38%	19.97%	18.56%	17.15%	15.73%	14.32%	3,543.8	
21.57%	20.24%	18.90%	17.57%	16.23%	14.89%	13.56%	3,743.8	
20.48%	19.21%	17.94%	16.67%	15.41%	14.14%	12.87%	3,943.8	
19.49%	18.28%	17.08%	15.87%	14.66%	13.46%	12.25%	4,143.8	

יחס המינוף (Leverage Ratio)

הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן בפסקה זו: "ההוראה") מגדירה יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו-כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד, החל מיום 1 בינואר 2018, ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

טבלה 14: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

פריט	מיליוני ש"ח
סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	8,695.5
ההתאמות בגין השקעות ביטחונות בתחום הבנקאות, הפיננסיים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-
ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-
התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	-
התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)	-
התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)	31.3
התאמות אחרות	95.1
חשיפה לצורך יחס המינוף	8,821.9

יחס המינוף (Leverage Ratio) (המשך)

טבלה 15: יחס המינוף

פריט	במיליוני ש"ח / %	
חשיפות מאזניות		
1 נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)	8,790.6	
2 (סכומים בגין נכסים שנוכו לצורך קביעת הון רובד 1)	-	
3 סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)	8,790.6	
חשיפות בגין נגזרים		
4 עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	-	
5 סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	-	
6 גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	
7 ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים	-	
8 (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)	-	
9 סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו	-	
10 (קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)	-	
11 סך חשיפות בגין נגזרים	-	
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
12 נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית	-	
13 (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)	-	
14 חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך	-	
15 חשיפות בגין עסקאות כסוכן	-	
16 סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (שורות 12 עד 15)	-	
חשיפות חוץ מאזניות אחרות		
17 סך חשיפה חוץ מאזנית בערך רעיוני ברוטו	124.5	
18 התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי	(95.1)	
19 פריטים חוץ מאזניים	31.3	
הון וסך החשיפות		
20 הון רובד 1	657.6	
21 סך החשיפות	8,821.9	
יחס מינוף		
22 יחס המינוף בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218	7.45%	

יחס המינוף ירד לעומת היחס נכון ליום 31 בדצמבר 2016 (שהיה 9.63%). הקיטון ביחס המינוף לעומת אשתקד נובע מהקיטון בהון העצמי בעקבות אישור הדיבידנד בסך של 300 מיליוני ש"ח וכן מהגידול ביתרות המזומנים של הבנק, בסך של 1.4 מיליארד ש"ח, שנבע מיתרות בסליקה מול בנק ישראל וסולק ביום העסקים הבא שלאחר תאריך המאזן.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF)

כללי

פעילות הבנק כרוכה בנטילת סיכונים, אשר העיקרים שבהם: סיכון נזילות, סיכון אשראי, סיכון תפעולי, סיכון שוק, סיכון אסטרטגי-עסקי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין.

מדיניות ניהול הסיכונים מטרתה להביא לעמידה ביעדיו העסקיים של הבנק, תוך שמירה על מסגרת תיאבון הסיכון שנקבעה ותוך זיהוי, הערכת ואמידת הסיכונים, ניטורם, נקיטת אמצעים להפחתתם, וכן הסדרת אמצעי הפיקוח, הבקרה והדיווח על סיכונים אלה.

האומדנים להערכה וכימות של רמת הסיכון מתבססים על תחזיות והערכות שוטפות בדבר התפתחויות במשק הישראלי ובעולם, במגזר השלטון המקומי ובתחומי הפעילות הנוספים של הבנק, בשוקי הכספים וההון, וכן על הערכות על שינויים בשיעורי הריבית, במדד המחירים לצרכן, בשערי אגרות חוב, בהתנהגות הלזים והמפקידים ועוד.

מכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק במהלך עסקיו הרגיל בניהול מערך הנכסים וההתחייבויות והשלכות החשיפה לגורמי סיכון אלו מדווחים ונדונים על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון ועל ידי הדירקטוריון לפחות מדי רבעון בהתאם להוראות בנק ישראל, במסגרת מסמך הסיכונים.

בהתאם להוראות בנק ישראל סוקר ומאשר דירקטוריון הבנק תקופתית, לפחות אחת לשנה, מסגרת ניהול סיכון המעוגנת במסמך מדיניות עבור כל אחד מהסיכונים המהותיים, וכן מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת ומסמך בנושא תיאבון הסיכון הכולל.

הבנק פועל בהתאם להוראות השונות שפרסם בנק ישראל לגבי ניהול ובקרת הסיכונים השונים על מנת להבטיח את ניהולם הזהיר והתקין של הסיכונים.

מערך ניהול הסיכונים של הבנק בנוי ממספר רבדים ("קווי הגנה") לצורך זיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח לגבי הסיכונים השונים.

מערך זה בנוי על בסיס עקרונות של הפרדת תפקידים ואי תלות, ככל שהדבר מתאפשר לאור קוטנו היחסי של הבנק.

- קו ההגנה הראשון הוא הנהלת היחידות העסקיות - אשר הינן היחידות הנוטלות או יוצרות סיכונים. יחידות אלה נושאות באחריות הראשונית לזיהוי ולניהול הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם, וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים.

- קו ההגנה השני מורכב מפונקציית ניהול הסיכונים הבלתי תלויה, וכן מקצינת הציות הראשית האחראית על איסור הלבנת הון וממונת האכיפה, החשבונאי הראשי והבקרה על הדיווח הכספי. תפקידן של פונקציות אלה להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קווי העסקים. פונקציות אלה כפופות ישירות למנכ"ל הבנק, ויש להן מבנה דיווח בלתי תלוי בקווי העסקים יוצרי הסיכון. פונקציית ניהול הסיכונים הבלתי תלויה אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים בבנק.

- קו ההגנה השלישי הוא הביקורת הפנימית אשר מבצעת סקירה בלתי תלויה ואתגור של הבקורות, התהליכים והמערכות לניהול הסיכונים ומסייעת לארגון להשיג את מטרותיו באמצעות המלצות להפחתת סיכונים על ידי שיפור בקורות, וכן לדירקטוריון ולהנהלה במימוש יעיל ואפקטיבי של האחריות המוטלות עליהם. הביקורת הפנימית כפופה ליו"ר דירקטוריון.

כל שינוי בתיאבון הסיכון מאושר בהליך מסודר ומתועד, תוך פירוט הנימוקים לביצוע השינוי. תיאבון הסיכון של הבנק הוגדר כך שיהיה עקבי עם האסטרטגיה העסקית, תכנון הנזילות ומקורות מימון, ותכנון ההון של הבנק.

מסמך תיאבון הסיכון כולל מרכיבים כמותיים ואיכותיים העקביים אחד עם השני, שמטרתם לאפשר לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה להעריך באם רמת הסיכון בפועל עולה בקנה אחד עם תיאבון הסיכון שנקבע.

1.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה- EDTF) (המשך)

תיאבון הסיכון מהווה בסיס לקביעת מדיניות ומגבלות הסיכון המפורטות. ניצול תיאבון הסיכון נמדד ברמה המאוחדת והוא כפוף לניטור שוטף כנגד המגבלות.

מערך ניהול הסיכונים מבוצע על בסיס קבוצתי, כלומר, הוא כולל התייחסות גם לפעילות חברת הבת דקסיה ישראל הנפקות בע"מ, אשר הינה חברה ייעודית (SPC) העוסקת בהנפקת חוב בבורסה בתל אביב.

מנהלי קווי העסקים השונים מנהלים את הסיכונים השונים שבאחריותם, במסגרת קו ההגנה הראשון, כך למשל, הסמנכ"ל העסקי מנהל את סיכון האשראי בקו ההגנה הראשון, מנהל הכספים מנהל את סיכוני השוק וסיכוני הנזילות וכדומה.

הממשקים בין הפונקציות השונות בבנק, כולל הממשקים בין הפונקציות המהוות את קו ההגנה השני, מתנהלים במהלך השוטף של פעילות הבנק, וזאת, בין השאר, במסגרת ועדות ההנהלה השונות בהם הן משתתפות, ובכללן:

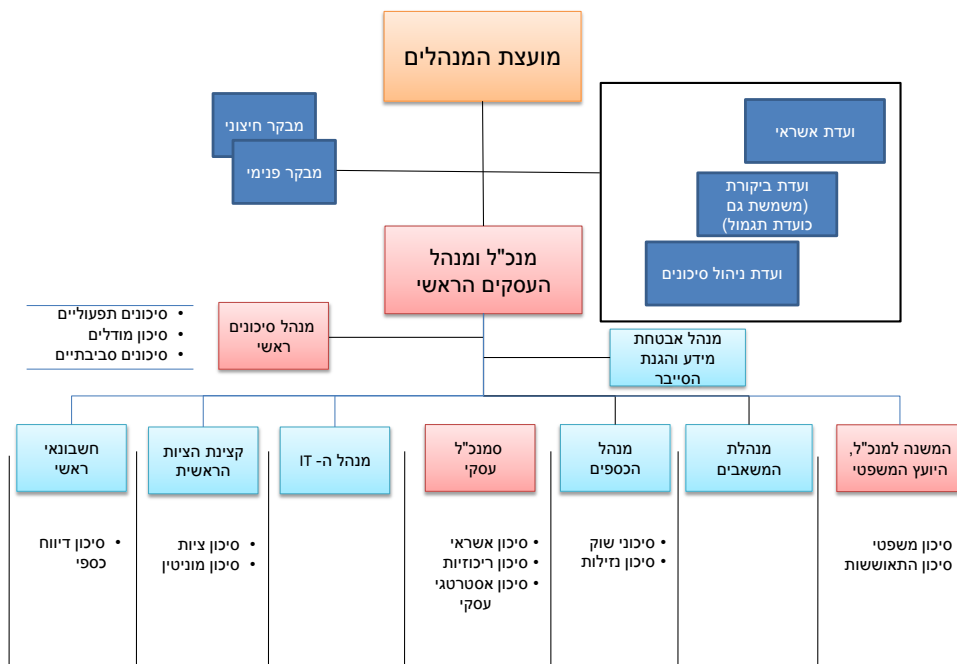
- ועדת הנהלה מצומצמת
- ועדת הנהלה מורחבת
- ועדת מוצרים חדשים
- ועדת בקרת לקוחות
- ועדה לסיווג חובות בעייתיים
- ועדת סיכונים תפעוליים וחשיפה להונאות ומעילות
- ועדת אבטחת מידע והגנת הסייבר
- ועדת ציות (פורום מנהלי סיכון ציות)
- ועדת מבחני קיצון

ועוד

מידע מפורט לגבי המטרות ומדיניות ניהול הסיכונים לגבי כל סיכון בנפרד, ראה בהמשך, בפרק הרלבנטי לכל תחום סיכון.

המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים בבנק

להלן תיאור גרפי של היחידות העיקריות המשתתפות בניהול הסיכונים, במסגרת הבנק:

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

תהליכים ופונקציות מפתח

להלן פירוט לגבי היחידות העיקריות המשתתפות בניהול הסיכונים בבנק, ותפקידיהן העיקריים בתחום זה:

- **חברת האם ויחידות ניהול הסיכונים שלה**

חברת האם מעורבת בחלק מתהליכי ניהול הסיכונים של הבנק, כחלק מהשתייכות הבנק לקבוצה הבנקאית.

מעורבות חברת האם, באופן כללי, ויחידות ניהול הסיכונים שלה, בפרט, בניהול הסיכונים בבנק כוללת כיום בעיקר:

(א) ספק של מתודולוגיות, קווים מנחים, כלים ומודלים. יצוין כי מדובר בקווים מנחים הניתנים לבנק כחלק מהשתייכות לקבוצה.

(ב) פיקוח על הפעילות בשגרה לצרכי הקבוצה כחלק מהפיקוח הקבוצתי הנערך על ידי הקבוצה על כלל חברות הבת (ביצוע ביקורות פנימיות וקבלת דיווחים שונים).

(ג) מעורבות בבחינה ומתן המלצות לאישור של התכנית האסטרטגית, התקציב ותכנית העבודה השנתית. מסמכי מדיניות שונים נכתבו תוך הסתייעות במסמכי המדיניות של הקבוצה, וזאת עקב השתייכות הבנק לקבוצה והציפייה הקבוצתית כי מסמכי המדיניות השונים יתאמו למסמכי המדיניות הקבוצתית. המלצה לגבי פעילות במוצרים חדשים, בחינת הצעות החלטה בנושאים השונים ומסמכים נוספים שמובאים לאישור הדירקטוריון וכדומה.

(ד) קבלת דיווחים שונים בנושא הפוזיציות והפעילות בתחומים השונים, בין השאר, דיווחים חודשיים מפונקציית ניהול הסיכונים בבנק, כולל לגבי העמידה במגבלות המאקרו והמגבלות הפרטניות בתחום האשראי, דיווחים על חובות בעייתיים ופיגורים, דיווח על דיוני ועדת ה-ALCO, וכן דיווחים מידיים במקרה של חריגה או התקרבות מסוכנת לחריגה.

(ה) בחינה ומתן המלצות לגבי בקשות אשראי בסכומים שמעל לסמכויות המקומיות שנקבעו לבנק. הבקשות נבחנות על ידי היחידות הרלבנטיות לכל מקרה, במחלקת ניהול הסיכונים של חברת האם ובהמלצות ועדת העסקאות שלה. בקשות אלה מועברות לבחינה וקבלת המלצה של ועדת העסקאות של חברת האם טרם הבאתן לאישור הגורם המאשר בבנק, עפ"י המפורט בנהלי האשראי של הבנק. החלטה מתקבלת בכל מקרה על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק.

(i) תיקוף חלק מהמודלים, בהתאם לצורך, וכתחליף לרכישת שירותים אלה מספקים חיצוניים.

(ז) בדיקת דירוגי רשויות מקומיות, תאגידיים עירוניים ושאינם עירוניים ודירוג פרויקטים, אשר נעשים על ידי מחלקת ניהול הסיכונים בבנק.

- **דירקטוריון הבנק**

○ מתווה את אסטרטגיית הסיכון הכוללת, לרבות תיאבון הסיכון. במסגרת זו קובע את המגבלות ואת תקרות החשיפה המותרת, לאחר בחינת איכות הכלים הקיימים בבנק לניהול ולבקרת הסיכונים השונים.

○ סוקר ומאשר תקופתית, לפחות אחת לשנה, מסגרת ניהול סיכון המעוגנת במסמך מדיניות עבור כל אחד מהסיכונים המהותיים.

○ סוקר ומאשר את התכנית האסטרטגית של הבנק.

○ סוקר ומאשר את תכנית העבודה השנתית של הבנק ואת תקציבו.

○ עוקב אחר פעולות ההנהלה ומוודא שפרופיל הסיכונים עולה בקנה אחד עם תיאבון הסיכון שנקבע, לאור ההתפתחויות והשינויים בשווקים הפיננסיים ובסביבה החיצונית, בנוהגי ניהול סיכונים, ובפעילויות התאגיד בנקאי.

○ בוחן ומאשר מראש מוצרים חדשים מהותיים טרם הפעלתם.

במקרים הרלבנטיים, ובהתאם למהות הנושא, החלטות הדירקטוריון בנושאים שהוזכרו לעיל, מתקבלות לאחר קבלת המלצת ההנהלה, יחידת ניהול הסיכונים וועדת העסקאות של החברה האם, וועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

• ועדת ניהול סיכונים

ועדת ניהול הסיכונים היא כלי של הדירקטוריון, המאפשר לייעל את עבודתו באמצעות דיונים מקדימים ומעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים, במסגרת מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות בנושא הנדון.

תפקידי ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון כוללים, בין השאר:

- לייעץ לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הכוללת לרבות תיאבון הסיכון הנוכחי והעתיד, ובדבר המדיניות המוצעת בנושא החשיפה של הבנק לסיכונים השונים, ובעניין הפיקוח על האופן שבו ההנהלה הבכירה מיישמת אסטרטגיה זו בפועל.
- לדון ולהמליץ לדירקטוריון בנושא תהליך ה-ICAAP בבנק ודוח ה-ICAAP והלימות הקצאת ההון לסיכונים השונים של הבנק.
- לדון ולהמליץ לדירקטוריון בדוחות הסיכונים הרבעוניים ולגבי הטיפול בחריגות מהמגבלות ובבעיות שזוהו.
- לדון ולהמליץ לדירקטוריון בפעילות חדשה של הבנק ובכלל זה בחינת הסיכונים והפעילויות הכרוכות בה.
- לדון ולהמליץ לדירקטוריון לגבי סקרי סיכונים שמבוצעים בבנק.
- לדון ולהמליץ לדירקטוריון במסגרת הכוללת של מבחני הקיצון לכל תחומי הסיכון של הבנק.
- אחת לשנה, לקבל דיווח מפונקציית ניהול הסיכונים בבנק על אפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים בבנק.
- לדון ולהמליץ לדירקטוריון בכל דיווח אחר שמגיש מנהל הסיכונים הראשי בבנק (או פונקציית ניהול הסיכונים בבנק) לדירקטוריון, קודם לדיון בו בדירקטוריון.

• ההנהלה הבכירה וההנהלה המורחבת

ההנהלה הבכירה האחראיות המלאה לניהול הסיכונים. במסגרת אחריות זו, על ההנהלה הבכירה:

- לגבש, להטמיע וליישם מסגרת ניהול סיכונים, בהתבסס על תיאבון הסיכון שהתווה הדירקטוריון.
- לוודא קיומם של משאבים נאותים לניהול סיכונים בתאגיד הבנקאי לרבות עובדים בעלי ניסיון מתאים, יכולות טכניות, גישה למשאבים ומערכות מידע נאותות.
- לוודא כי פעילויות התאגיד הבנקאי עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון והמדיניות שהדירקטוריון אישר.
- לקיים תהליך מוצר חדש תוך וידוא שהסיכונים החדשים אינם משפיעים על פרופיל הסיכון באופן שיחרוג ממה שנקבע.
- לקדם, באמצעות פונקציות הכספים והמימון, ניהול סיכונים אפקטיבי ברמת הבנק, לא רק באמצעות תמיכתן בבקורות פיננסיות, אלא גם על ידי שימוש בתמחור פנימי אפקטיבי של הסיכון.
- לוודא יישום בבנק של מסגרת ניהול נזילות בהתאם לסיבולת הסיכון והסטנדרטים של הקבוצה ובהתאם לפרופיל ומבנה הנזילות הנאות של הבנק.

• קווי העסקים השונים (קו ההגנה ראשון)

על אף שלפונקציית ניהול הסיכונים תפקיד מרכזי בהובלה ובתיאום בכל הנוגע לסיכונים, הנהלות קווי העסקים, בהיותן קו ההגנה הראשון, נושאות באחריות הראשונית לניהול הסיכונים בפעילויות שבאחריותן על בסיס שוטף, ובכלל זה, לדוגמה, גיוס לקוחות ומתן הלוואות לזמן ארוך ולזמן קצר, ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, גיוס מקורות כספיים (כגון, פיקדונות והנפקת אג"ח), ניהול נזילות הבנק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול טכנולוגיות המחשוב וכדומה.

היחידות העסקיות בקו ההגנה הראשון הינן היחידות הנוטלות או יוצרות סיכונים. יחידות אלה נושאות באחריות הראשונית לזיהוי ולניהול הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותן, וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים. מנהלי קווי העסקים כפופים ישירות למנכ"ל הבנק.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

פונקציית ניהול הסיכונים

פונקציה זו בבנק עצמו כוללת את מנהל הסיכונים הראשי אליו כפופים סגנו (שהינו גם מנהל הסיכונים התפעוליים ובקר האשראי) ובקר סיכוני השוק והנזילות.

פונקציית ניהול הסיכונים כוללת במובנה הרחב, בנוסף על מחלקת ניהול הסיכונים שבבנק, גם את יחידות ניהול הסיכונים בחברה האם, DCL, מתוקף השתייכותו של הבנק לקבוצה. מעורבותן תוארה לעיל.

מנהל סיכונים ראשי

תחומי אחריותו:

- נושא באחריות תיאום הפעילויות של כלל היחידות הקשורות למסגרת ניהול הסיכונים ולראיה רחבה וחוצת ארגון של מכלול הסיכונים הטבעיים בפעילויות הבנק.
- אחראי לריכוז, בקרה וניהול החשיפה לסיכונים בבנק. הסיכונים יתייחסו גם לתחזית צופה פני עתיד, כולל בחינת תרחישי קיצון, ניתוח פרופיל הסיכון ותיאבון הסיכון של הבנק.
- פיתוח ואימוץ מתודולוגיות ומודלים להערכת הסיכונים הן באמצעות חברת האם והן באופן עצמאי ובתיאום עם חברת האם, ובניית מנגנוני בקרה לזיהוי מדידה וניטור ואיתור חולשות בבקרה הפנימית של הבנק.
- אחראי לזיהוי ומיפוי כל סוגי הסיכונים בבנק ופיקוח בלתי תלוי על אופן ניהולם.
- זיהוי וניתוח הסיכונים בפעילויות ומוצרים חדשים ובעסקאות לא שגרתיות.
- איתור ובחינת לקוחות עם פוטנציאל סיכון.
- שותפות אקטיבית בתכנון אסטרטגי, בקביעת יעדי הבנק, בקביעת מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת והפרטנית לכל סיכון, תיאבון הסיכון הכולל והפרטני לכל סיכון, בתכנון ההון ובתכנון ניהול הנזילות.
- תיקוף מודלים.
- אחריות על ביצוע מבחני הקיצון השונים.
- ריכוז הכנת דוח ICAAP אחת לשנה לאישור ההנהלה, ועדת ניהול הסיכונים והדירקטוריון.
- דיווח להנהלה על אפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים וכן עדכון ההנהלה, הדירקטוריון הביקורת הפנימית ו/או הפיקוח על הבנקים על אירועים חריגים, בין השאר, באמצעות מסמך הסיכונים הרבעוני.
- יישום הוראות בנק ישראל בנושא ניהול סיכונים (בין השאר מתוקף היותו מנהל סיכון הציות בקשר להוראות אלה).
- אינו מורשה לעסוק בקבלת החלטות עסקיות או פיננסיות, אך הינו מחויב להביע את עמדתו המקצועית בהיבטי ניהול הסיכונים וכן להעריך באופן אובייקטיבי את רמות הסיכון בכל תיק אשראי נבחן וכן את איכות תיק האשראי של הבנק, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק.
- חבר ההנהלה העסקית והמורחבת של הבנק.
- משמש כמנהל הסיכונים הראשי של חברת הבת, דקסיה ישראל הנפקות בע"מ.

בקר האשראי

תחומי אחריותו:

- הכנת חוות דעת לבקשות אשראי המועלות לדיון בוועדות האשראי ובכלל זה חישוב שיעור התשואה להון המותאמת לסיכון - RAROC.
- דירוג האיתנות הפיננסית של הלווים (rating).
- הערכה אובייקטיבית, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, של רמות הסיכון בכל תיק אשראי נבחן ושל איכות תיק האשראי של הבנק.
- בחינת הלווים הבעייתיים והכנת רשימת לוויים לצורך סיווג כחובות בעייתיים (חובות בהשגחה מיוחדת, חובות נחותים וחובות פגומים) בדוחות הכספיים, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314.
- כתיבת נהלי אשראי שונים.
- הערכת נאותות מדיניות האשראי ונהלי תפעול האשראי הפנימיים.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

• מנהל הסיכונים התפעוליים

תחומי אחריות:

- ביצוע בקרות תפעוליות שונות ויישום התכנית האקטיבית למניעת הונאות ומעילות, הכנת דוח רבעוני בנושא והצגתו בפני הנהלת הבנק.
- הנחיית היחידות השונות וביצוע הדרכות בכל הקשור במניעה או הפחתה של הסיכונים התפעוליים ווידוא כי יש להן התשומות הדרושות לפעילות זו.
- מעקב אחר הטיפול בסיכונים שאותרו, ובכלל זאת הגדרת KRI וניטורם.
- הובלת בצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקרי חשיפה למעילות והונאות.
- הכנה וריכוז ועדת ההיגוי בנושא ניהול הסיכונים התפעוליים והחשיפה למעילות והונאות.

• בקר סיכוני השוק והנזילות

תחומי אחריות:

- ביצוע בקרות שוטפות על הפעילות בתחום סיכוני השוק והנזילות בבנק.
- בחינה ופיתוח מודלים וטכניקות לניהול סיכונים עצמאי ובלתי תלוי בפעילות הבנק בתחומי שוק (בעיקר אינפלציה, ריבית) ונזילות.
- מדידה שוטפת של החשיפות, מעקב, דיווח ובקרה.
- דיווחים להנהלת הבנק וקבוצת דקסיה בנושא סיכוני שוק ונזילות.
- יישום הוראות בנק ישראל והנחיות באזל בנושא ניהול סיכונים אלה.

• מנהל הגנת הסייבר

תחומי אחריות:

- ריכוז היבטי ניהול הגנת הסייבר של הבנק.
- ייעוץ וסיוע להנהלה בגיבוש ויישום אסטרטגיית, מדיניות ונהלי הגנת הסייבר.
- פיתוח, מעקב אחר יישום וניטור של תכנית מקיפה ופרטנית להתמודדות הבנק עם סיכוני הסייבר כאמור בהוראת בנק ישראל לניהול הגנת סייבר מס' 361.
- יצירת מודעות לאיומי הסייבר והדרכה לעניין דרכי ההתמודדות מולם, בקרב עובדים, ספקים, שותפים ולקוחות התאגיד הבנקאי.
- עבודה עם הגורמים הרלבנטיים בבנק (טכנולוגיים ועסקיים) בכדי לנתח ולהעריך את רמות הסיכון המובנה בפעילות, את הבקורות הנדרשות ובהתאם, את רמות הסיכון השיורי והחשיפות לאיומי סייבר.
- תיאום וקישור מול גורמים חיצוניים בנושאי הגנת סייבר.
- פיתוח מדדים רלבנטיים, הכנת דוחות ומתן דיווחים שוטפים כאמור בהוראה.
- תכלול ובקרה של ניהול אירועי סייבר בבנק.
- ייזום וביצוע תרגולים; הערכת בקורות הגנת הסייבר, לרבות ניתוח אירועי סייבר משמעותיים בישראל ובעולם, הפקת לקחים ויישום המסקנות הרלוונטיות לבנק.

• פונקציות נוספות בקו ההגנה השני

תפקידן של פונקציות אלה להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קווי העסקים. פונקציות אלה כפופות ישירות למנכ"ל הבנק, ויש להן מבנה דיווח בלתי תלוי בקווי העסקים יוצרי הסיכון. מבין פונקציות אלה: החשבונאי הראשי, קצינת הציות הראשית, האחראית על איסור הלבנת הון וממונת האכיפה הפנימית, והמשנה למנכ"ל - היועץ המשפטי.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה- EDTF) (המשך)

• חשבונאי ראשי

תחומי אחריות:

- פיקוח על הרישום החשבונאי בבנק ועל הדוחות הכספיים לציבור ואופן הכנתם בהתאם להוראות בנק ישראל. דיווח לבנק ישראל, להנהלה ולחברת האם.
- הנחיה מקצועית של המחלקות האחרות בבנק בתחומים החשבונאיים, כולל התייחסות לרישומים החשבונאיים בגין הפעילות העסקית הקיימת בבנק.
- ניתוח הדוחות הכספיים מבחינת מרווחים, השוואה לתקציב, השוואה לשנה קודמת והפקת דוחות בחתכים שונים לגופים שונים.
- אחריות על הבקורות השונות במסגרת תהליך ה- SOX בחשבות.
- אחריות על נושא המיסוי בבנק.
- ממלא תפקידים אלה גם בחברת הבת, דקסיה ישראל הנפקות בע"מ, ככל שרלוונטיים.

• המשנה למנכ"ל, היועץ המשפטי

תחומי אחריות:

- ייעוץ משפטי שוטף ומתן חוות דעת למנכ"ל, להנהלת הבנק ולעובדיו בנושאים הרלוונטיים לפעילות הבנק.
- ניסוח הסכמים בקשר לפעילויות חדשות וליווי משפטי של פעילויות אלו.
- מתן התייחסות משפטית לחקיקה חדשה ולהוראות בנק ישראל בהתאם לנדרש.
- ליווי משפטי שוטף של פעילות הבנק בתחום המימון (Funding).
- ליווי וטיפול שוטף בצווי עיקול, לרבות פניות לרשויות השיפוטיות הרלוונטיות, בהתאם לנדרש, ואישור ביצוע פעולות על פי ההנחיות השיפוטיות המתקבלות בבנק.
- טיפול בהיבטים המשפטיים של דיווחים מידיים, דוחות כספיים רבעוניים ודוחות תקופתיים המתפרסמים ע"י הבנק באתרי הרשות לניירות ערך והבורסה.
- טיפול שוטף ברישום שעבודים ומשכונות כבטוחות לאשראי שמעמיד הבנק ללקוחותיו.
- הכנת חומר רקע והצעות החלטה לדירקטוריון הבנק ולוועדותיו בנושאים משפטיים שונים.
- טיפול בביטוח דירקטורים ונושאי משרה, ביטוח בנקאי BBB וכן ביטוח אחריות מקצועית של עורכי הדין בבנק.
- מכהן כדירקטור בחברת הבת, דקסיה ישראל הנפקות בע"מ.

• קצינת ציות ראשית, אחריות איסור הלבנת הון וממונה על האכיפה:

פירוט לגבי תחומי אחריותה ראה בפרק העוסק בסיכון הציות.

• הביקורת הפנימית, קו ההגנה השלישי

הביקורת הפנימית מהווה את קו ההגנה השלישי ופועלת באופן בלתי תלוי ואובייקטיבי. בין היתר, לסייע לארגון להשיג את מטרותיו באמצעות פיקוח ווידוא יישום הנחיות הנהלה ודירקטוריון, והמלצות להפחתת סיכונים על ידי שיפור בקורות. פעילות הביקורת הפנימית כוללת ביצוע סקירה בלתי תלויה ואיתגור של הבקורות, התהליכים והמערכות לניהול הסיכונים, זאת בהתאם לתוכנית עבודת הביקורת הפנימית. הביקורת הפנימית כפופה ליו"ר דירקטוריון.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

תרבות ניהול הסיכונים בבנק (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF)

הבנק מייחס חשיבות רבה לניהול הסיכונים שלו, ולפיכך מיישם מנגנונים ותהליכים רבים להטמעת תרבות ניהול סיכונים איכותית בכל רחבי הארגון. להלן פירוט לגבי חלק ממנגנונים ותהליכים אלה:

- הבנק מקפיד על הפרדת תפקידים בכל מקרה בו עשוי להיות ניגוד עניינים כלשהו. דבר זה בא לידי ביטוי במבנה הארגוני ובאחריות לביצוע התפקידים השונים.
- הבנק מקיים תקשורת אפקטיבית, הן לרוחב הארגון (שיתוף מידע בין יחידות) והן אנכית (דיווח לממונים), שמסייעת למנוע החלטות שאינן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון. תקשורת זו מתבססת על מערך דיווח נרחב, הן בתוך הבנק והן מחוצה לו (למשל לגופים המפקחים, לרשויות ולציבור).
- בבנק מופעלת תכנית הדרכה הכוללת הדרכה יזומה בנושאים ספציפיים מקצועיים, הדרכה על נהלי הבנק, הדרכות לעובדים חדשים, הדרכות העשרה לכלל עובדי הבנק, הדרכות רגולטוריות, השתתפות בימי עיון וכנסים וכן לימודים והשתלמויות של עובדים ספציפיים. בנוסף מתקיים מערך הדרכה לדירקטורים בבנק.
- מדיניות התגמול לנושאי המשרה ויתר העובדים המרכזיים מבטיחה שהסדרי התגמול בבנק יהיו עקביים, בין השאר, עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק. בין המטרות שעמדו בגיבוש מסמכי המדיניות היו ליצור מבנה תמריצים השומר על איזון ראוי בין רכיב התגמול הקבוע לבין רכיב התגמול המשתנה, המקדם ניהול סיכונים מבוסס ואפקטיבי, שאינו מעודד נטילת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק ומאפשר שמירה על בסיס הון איתן.
- פונקציית ניהול הסיכונים הינה בלתי תלויה. עובדי הפונקציה וביניהם מנהל הסיכונים הראשי, מביעים את עמדתם המקצועית מהיבט ניהול הסיכונים, אך אינם מקבלים החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים.
- בנוהלי הבנק נקבע, כי במקרה של חילוקי דעות בין מנהל הסיכונים הראשי להנהלה, יעלה מנהל הסיכונים הראשי את הנושא במקרה הצורך גם לדין בוועדת דירקטוריון או בדירקטוריון.
- על מנת לאפשר לעובדי הבנק לפעול בעילות מרבית, להפחית סיכונים תפעוליים ולמנוע שחיקת העובדים, הבנק פועל לשפר את תהליכי העבודה ולהקטין עבודה ידנית ככל האפשר ולשפר את הידע של העובדים כאחד מהנכסים החשובים ביותר לבנק.
- בקורות תפעוליות שונות, כולל בקורות למניעת הונאות ומעילות, מבוצעות באופן שוטף, ואחת לתקופה מבוצעים בבנק סקרי סיכונים תפעוליים וסקרי חשיפה למעילות והונאות.
- כחלק מהליך זיהוי חולשות בממשל התאגידי ובאיכות ניהול סיכונים, מפיץ מנהל הסיכונים הראשי, שאלונים למילוי על ידי היחידות נוטלות הסיכון בבנק, לצורך הצפת החולשות. שאלונים אלה מצטרפים למנגנונים הנוספים שקיימים בבנק לזיהוי חולשות כנ"ל (כגון: סקר פערים, דוחות ביקורת פנימית, דוחות בנק ישראל, דוחות רואי החשבון החיצוניים, סקרי סיכונים תפעוליים, סקרי חשיפה להונאות ומעילות, בקורות SOX וכד').
- מסגרת ניהול הסיכונים כוללת, בין השאר, קיום תהליכים לאישור מוצרים חדשים ופעילויות חדשות, תיקוף מודלים, בחינת מבחני קיצון ועוד.
- הבנק קבע מגבלות מצרפיות ופרטניות, בהתאם לצורך, לכל אחד מהסיכונים, כמו גם מדיניות לגבי מכשירי הפחתת סיכונים.
- ניהול הסיכונים מבוצע תוך ראייה חוצת ארגון והוא דינאמי ומותאם להתפתחויות שונות בבנק ובסביבתו העסקית. הבנק פועל לזיהוי הסיכונים הקיימים וגם אלה המתהווים על פי הערכות הבנק לגבי שינויים המתרחשים או עשויים להתרחש בבנק ובסביבתו.
- תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים הקשורים לבנק, כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות (אשראי, שוק, נזילות וכד') תהיה התייחסות גם לסיכונים אחרים, ובכללם: סיכונים תפעוליים הנמצאים לרוחב הארגון כולו (סיכון משפטי וסיכון ציות), סיכונים שאינם מוחשיים (סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי ועסקי) וחשיפות חוץ מאזניות (ערבויות ומסגרות אשראי בלתי מנוצלות). נלקחת בחשבון גם החפיפה בין הסיכונים, כיוון שגם סיכונים שאינם נראים משמעותיים כשלעצמם, הצטרפותם לסיכונים אחרים, עלולה לגרום להפסדים משמעותיים.
- מעבר למגבלות שהוגדרו על ידי בנק ישראל (למשל, מגבלת חבות של לווה בודד, מגבלת חבות של קבוצת לווים, מגבלת חבות הלווים הגדולים, יחסי הלימות הון, יחס נזילות מזערי, יחס כיסוי הנזילות וכו'), קבע הבנק גם מגבלות פנימיות לגבי כל אחד מהכלים והמדדים המרכזיים אותם הבנק מפעיל.

ד.1 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

תרבות ניהול הסיכונים בבנק (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF) (המשך)

- המגבלות נבחנות באופן שוטף במסגרת אישור תאבון הסיכון הכולל, במסגרת אישור מדיניות הניהול של כל אחד מהסיכונים הספציפיים וכן במסגרת תהליך ה-ICAAP.
- בקביעת המגבלות השונות הבנק מביא בחשבון את המאפיינים הספציפיים שלו ושל פעילותו, הסביבה העסקית והרגולטורית בה הוא פועל, גודלו ומורכבותו העסקית של הבנק, מאפייני לקוחותיו וכדומה.
- קביעת המגבלות נעשית, ככל הניתן, גם תוך התחשבות בתוצאות מבחני הקיצוץ השונים שהבנק מבצע, הן ביחס לסיכונים הספציפיים והן בתוצאות המבחנים ההוליסטיים.
- בבנק מתקיים מערך דיווחים להנהלה, לוועדת ניהול הסיכונים, לדירקטוריון, לחברת האם, לבנק ישראל, ולגורמי פיקוח נוספים (רשות ני"ע, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור וכד'), אשר מתבסס על הוראות החוק הרלבנטיות השונות, על מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים הספציפיים, והנהלים שנגזרים מהם, אשר מבוצעים בתדירות שנקבעו להם.
- ניטור ודיווח על הסיכונים מתבסס ברובו על מערכות מידע ניהוליות ממוכנות המספקות לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה מידע ברור, מדויק, רלוונטי ובמועד בנוגע לפרופיל הסיכון של הבנק.

ד.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הוא ההפסד הצפוי של הבנק מאי-יכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי הבנק, או אי עמידה בתנאים המתלים בחוזי ההלוואה. הזיהוי, הניהול והמדידה של סיכון זה בבנק נעשים תוך התחשבות בפרמטרים עיקריים של ריכוזיות לקוחותיו ופיזור האשראי בין הלקוחות.

הבנק פועל בעיקר בתחום האשראי לסקטור הציבורי בישראל ומתמקד בעיקר בלקוחות בעלי אופי ציבורי. לקוחותיו נחלקים ל:

- א. רשויות מקומיות ואיגודי ערים
- ב. תאגידים עירוניים (תאגידי מים, חברות כלכליות עירוניות וכו').
- ג. תאגידים ממשלתיים
- ד. תאגידים ציבוריים ופרטיים אשר הינם ספקים של קבוצות א-ג.
- ה. תאגידים ציבוריים ופרטיים (בתחום מימון פרויקטים ציבוריים).

הבנק מרחיב את פעילותו עם לקוחותיו הגדולים על ידי מתן מימון במשותף עם גופים מוסדיים, אשר מאפשר לבנק להגדיל את נתח האשראי המנוהל וליהנות מעמלות הניהול תוך שמירה על קשרים עם לקוחותיו.

הבנק החל בשנת 2016 בכניסה לתחומי הפעילות הבאים על מנת להרחיב את מקורות ההכנסה שלו ולגוון ולפזר את תיק האשראי: מימון תשתיות, מימון נדל"ן מניב המושכר לגופים ציבוריים, מימון עסקאות ליסינג ומימון עסקאות רכישת אמצעי תחבורה ציבורית, בעיקר בעלי זיקה למגזר הציבורי.

הרחבת פעילות אשראי זו מתבצעת, בין היתר, באמצעות רכישת הלוואות מבנקים / גופים מוסדיים והצטרפות לעסקאות משותפות למספר מלווים, וכן מתן אשראי על ידי הבנק כמלווה יחיד.

סוגי לקוחות חדשים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים אשראי חדשים והבנק נערך בהתאם לקביעת תהליכי עבודה, מערכות בקרה, מגבלות וכיוצא בזה, כמתחייב מסיכונים אלו.

על אף ריכוזיות האשראי של הבנק בסקטור המוניציפאלי, הרי שלאור אופי פעילותו ואופי לקוחותיו, אשר הינם ברובם רשויות מקומיות ותאגידים בשליטתם, הרי שלהערכת הבנק סיכון ריכוזיות זה הינו ברמת חומרה בינונית. לכל אחת מהרשויות קיימים מקורות הכנסה מגוונים וברמת יציבות וודאות גבוהה, תמיכת הממשלה ומערך ביטחונות חזק. אין קשרים בין רשות אחת לשנייה כדוגמת ערבויות צולבות או התחייבויות שיכולות לגרום אפקט שרשרת. יחד עם זאת בשל ריכוזיותו, הבנק מוגבל מבחינת יכולתו להעניק אשראי ממקורותיו ללווים וקבוצות הלווים הגדולות, ולכן החל לפעול, בחלק מהמקרים, במתן אשראי במשותף עם גופים מוסדיים.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

בנוסף להגדרת סוגי הלקוחות מולם יפעל הבנק ותחומי הפעילות שהוגדרו, להלן מרכיבים איכותיים נוספים שמהווים חלק מתיאבון סיכון האשראי של הבנק:

- המגבלות ברמת הלקוח הבודד תתבססנה בראש ובראשונה על דירוג האשראי שלו.
- סיווג אשראי מסחרי בעייתי יהיה בהתאם לרשימת קריטריונים שתאושר מידי שנה על ידי הדירקטוריון.
- הבנק עושה שימוש במערכת בקרה ודיווחים, אשר מאפשרת מעקב יומיומי אחרי הביצועים ועמידה במדיניות ובמגבלות השונות. מעקב שוטף ברמת הלקוח מבוצע גם בעת בחינה של בקשות אשראי חדשות.

מטרת מדיניות האשראי של הבנק היא להביא להשגת יעדיו האסטרטגיים של הבנק, כולל בתחום הרווחיות, תוך שמירה על מסגרת תיאבון הסיכון שנקבעה, תוך אמידה ובקרה של סיכונים האשראי על בסיס מתודולוגיה מובנית לניהול סיכונים האשראי הכוללת מודלים לדירוג האשראי, לבקרת האשראי ולסיווג אשראי מסחרי בעייתי.

הבנק קבע לאחרונה מגבלות לגבי החשיפה שלו לכל תחומי הפעילות החדשים יחד וכן מגבלות לגבי החשיפה שלו לכל אחד מתחומי הפעילות החדשים בנפרד.

המדיניות מגדירה את תיאבון וסיבולת הסיכון של הבנק, ומגבלות הסיכון והחשיפה. המדיניות מפרטת מה הם הפונקציות והאורגנים השונים הלווקחים חלק בתהליך יצירת הסיכון ניהולו וניטורו, יחסי הגומלין ביניהם, וערוצי הדיווח.

פעילות האשראי מבוצעת בהתאם למדרג סמכויות, אשר ניתנו לגופים הבאים: א) ועדת אשראי-הנהלה עסקית ב) ועדת האשראי של הדירקטוריון ג) הדירקטוריון. הסמכויות משתנות לפי סוגי לקוחות, טווח האשראי, דירוג הלקוחות ועוד.

הבנק נוקט במדיניות שמרנית לעניין הביטחונות, ההתניות ומקורות הסילוק הנדרשים. הבנק מקיים בקרות תקופתיות לגבי הביטחונות ושערוכם ולגבי עמידת הלקוחות בהתניות. שיערוך ביטחונות מתבצע לפחות אחת לשנה.

על פי מדיניות האשראי של הבנק, בעת העמדת אשראי לתאגיד בסכום מהותי (מעל 50 מ"ש), הבנק יביא בחשבון, בין היתר, מידע על אשראי שנטל בעל השליטה בתאגיד הלווה לרכישת מניות השליטה בתאגיד או על אשראי שכנגדו שועבדו 5% או יותר ממניות אלה, מידע על התנהלות בעל השליטה במצבים בהם הוא או תאגיד בשליטתו נקלעו להליך חדלות פירעון, כגון פשיטת רגל, פירוק או הסדר נושים, וכן מידע על הליכים שבמסגרתם הוטלה על בעל השליטה אחריות אישית בידי בית משפט או גוף רגולטורי בקשר עם אירוע עסקי של תאגיד (לרבות קביעה בדבר הפרת חובות אמונים או זהירות של בעל השליטה, לרבות בהליכים שנסתיימו בפשרה).

דירקטוריון הבנק דן אחת לשנה לפחות ומאשר את:

- מסמך מדיניות האשראי של הבנק (התואם גם את האמור במדיניות ניהול הסיכונים הכוללת ובמסמך תיאבון הסיכון הכולל של הבנק).
- תכנית העבודה ותקציב הבנק הכולל.
- יעדי האשראי של הבנק בחלוקה לפי סוגי לקוחות וסוגי מכשירי אשראי.
- סמכויות לאישור אשראי ומגבלות על מתן אשראי.
- עסקאות מיוחדות וחריגות כפי שיובאו בפניו.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

האורגנים ובעלי התפקידים העיקריים במערך האשראי וניהול סיכון האשראי בבנק הם:

- דירקטוריון הבנק
- ועדת האשראי של הדירקטוריון
- וועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון
- הנהלה הבכירה
- יחידות וגופים שונים בחברת האם
- ועדת האשראי - הנהלה עסקית
- המחלקה העסקית
- מחלקת ניהול הסיכונים
- סניף הבנק
- המערך האחורי
- הביקורת הפנימית

המחלקה העסקית, בראשות הסמנכ"ל העסקי, מהווה את קו העסקים בתחום האשראי ואחראית בין השאר, לפעילויות הבאות:

- איתור לווים מתאימים ע"פ מדיניות האשראי, טיפול בפניות מלקוחות וביצוע עבודה שיווקית מול לקוחות הבנק.
- הגעה ליעדיו המסחריים של הבנק.
- בחינה ואישור של עסקאות על פי אמות מידה מקובלות ונהלי הבנק. ניתוח כושר ההחזר של הלקוח תוך הסתמכות, בין השאר, על דירוג הלקוחות (שמבוצע על ידי מחלקת ניהול הסיכונים), ניתוח דוחות כספיים ובדיקת ההיגיון הכלכלי בעסקה, קביעת הביטחונות הרצויים.
- תמחור עסקאות בהתאם לרמת הסיכון הגלומה בהן.
- בניה ותחזוקה של מודלים לניתוח האשראי.
- יישום כלים למזעור סיכון האשראי, בהתאם לצורך.

אישור העסקאות מתבסס בראש ובראשונה על כושר ההחזר של הלווה. ביטחונות לא יהוו תחליף לבחינה מקיפה של הלווה, והם לא יהוו תחליף למחסור במידע. הבנק פועל בהתאם לנהלים בנוגע לאופן חישוב שווי הביטחונות, ומקיים תהליכים על מנת לחזק את יכולת מימוש הביטחון במידת הצורך, מבחינה משפטית ותפעולית.

יחידת בקרת האשראי, אשר הינה חלק ממחלקת ניהול הסיכונים מבצעת, כקו הגנה שני, באופן שוטף הערכה של רמת הסיכון של לקוחות הבנק. יחידה זו פועלת בנפרד ובאופן בלתי תלוי בגורמים הממונים על אישור האשראי ללקוחות הבנק. היחידה מכינה חוות דעת לגבי הסיכון הגלום בבקשות האשראי ומגישה אותן יחד עם המלצותיה לוועדת האשראי. בין תפקידיה הנוספים של היחידה: ביצוע דירוג אשראי של הלקוחות, הכנת רשימת לווים כבסיס לדיון בסיווג של חובות בעייתיים (לפחות אחת לרבעון), הערכת נאותות מדיניות האשראי ונהלי תפעול האשראי הפנימיים ובדיקת איכות תיק האשראי.

בין תפקידי הפונקציה: שמירה על עמידת הבנק בתיאבון סיכון האשראי שהוגדר על ידי הדירקטוריון, הן על ידי מעורבות בתהליך ניהול האשראי החל משלבי קדם האשראי, דרך שלב אישורי האשראי והניהול השוטף, ושלבי מעקב, בקרה ודיווח שוטפים.

דירוג האשראי מבוצע לכלל לקוחות הבנק, לפחות אחת לשנה. האחריות לקביעת הדירוגים ולאישורם היא של פונקציית ניהול הסיכונים בבנק.

הדירוג מתחלק לשלוש קבוצות לקוחות: רשויות מקומיות (דירוג שנתי המבוסס על קובץ מרכז המכיל את נתוני הדוחות הכספיים המבוקרים של כל הרשויות המקומיות, המתקבל ממושרד הפנים), תאגידים (דירוג פרטני המבוסס על הדוחות הכספיים המבוקרים של התאגידים) ודירוג פרויקטים.

ד.2. סיכון אשראי (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראות של הפיקוח על הבנקים, התאגידים הבנקאיים נדרשים לבצע הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלהם. ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב.

ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ביום 10 ביולי 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 ו-315 אשר, בין היתר, ביטל הדרישה לבצע הפרשה נוספת להפסדי אשראי בהתאם לכללים שפורטו בהוראת ניהול בנקאי תקין 315.

לאור פרסום החוזר גיבש הבנק מודל חדש לחישוב ההפרשה הקבוצתית אשר מיושם החל מיום 31 בדצמבר 2017. לפרטים נוספים ראה ביאור 1טו' לדוח הכספי.

ליישום המודל החדש לחישוב הפרשה קבוצתית לא הייתה השפעה מהותיות על יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרת ההפרשה על בסיס השיטה הקודמת.

חוב בעייתי הינו חוב המסווג באחד הסיווגים הבאים: חוב פגום, חוב נחות, חוב בהשגחה מיוחדת, ארגון מחדש של חוב בעייתי.

חוב פגום - חוב אשר, בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בפרט, חוב מסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.

חוב נחות - מהווה "דרגת ביניים" בין חוב "בהשגחה מיוחדת" לבין "חוב פגום". במקרה זה האשראי מוגן באופן לא מספק על ידי הביטחון המשועבד ויכולת התשלום של החייב. לאשראי זה ישנה חולשה מוגדרת אשר מסכנת את מימוש החוב. קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

חוב בהשגחה מיוחדת - אשראי בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבל תשומת לב של ההנהלה. במידה ואשראי זה לא יטופל, קיימת אפשרות של הידרדרות בסיכויים לפירעון האשראי בתאריך עתידי מסוים.

ארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב אשר מסיבות משפטיות או כלכליות, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים לא היה נותן ויתור כזה. חוב בעייתי בארגון מחדש הינו חוב פגום עד לפירעונו.

חוב בפיגור - חוב מוגדר בפיגור בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו - פיגור של למעלה מ-30 יום ממועד התשלום המקורי נחשב כחוב בפיגור. במסגרת סיווג זה יכללו הן חובות בגין אשראי שנתן הבנק ללקוחותיו והן חובות בחשבונות העו"ש של הלקוחות, כמפורט בנהלי הבנק.

ההפרשה להפסדי אשראי לגבי כל סוגי החובות הבעייתיים מבוצעת, לאחר סיווגם, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

טבלה 16: סיכון אשראי ברוטו וחשיפת אשראי ברוטו⁽¹⁾ ממוצעת⁽²⁾ במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2017					
חשיפה ממוצעת בחמשת הרבעונים האחרונים	סה"כ חשיפה ליום 31.12.2017	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית		
-	-	-	-	אשראי	ריבוניות:
2,098.6	2,925.0	-	2,925.0	מזומן ופיקדונות	
1,065.1	1,150.5	-	1,150.5	אגרות חוב	
<u>3,163.7</u>	<u>4,075.5</u>	<u>-</u>	<u>4,075.5</u>	סך הכל	
4,459.6	3,519.0	-	3,519.0	אשראי ⁽³⁾	סקטור ציבורי:
-	-	-	-	אגרות חוב	
72.9	69.8	69.8	-	מסגרות אשראי וערבויות	
<u>4,532.5</u>	<u>3,588.8</u>	<u>69.8</u>	<u>3,519.0</u>	סך הכל	
73.3	38.7	-	38.7	פיקדונות בבנקים	תאגידים בנקאיים:
-	-	-	-	אגרות חוב	
<u>73.3</u>	<u>38.7</u>	<u>-</u>	<u>38.7</u>	סך הכל	
1,061.8	990.3	-	990.3	אשראי ⁽⁴⁾	תאגידים:
-	-	-	-	אגרות חוב	
40.9	54.8	54.8	-	מסגרות אשראי וערבויות	
<u>1,102.7</u>	<u>1,045.1</u>	<u>54.8</u>	<u>990.3</u>	סך הכל	
<u>107.3</u>	<u>108.5</u>	<u>-</u>	<u>108.5</u>		נכסים אחרים

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי ומבלי להביא בחשבון הפחתת סיכון אשראי.

(2) החשיפה הממוצעת חושבה על בסיס ממוצע של חמישה רבעונים.

(3) מזה: חשיפה ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 145.0 מיליוני ש"ח המכוסה בשיפוי של תאגידים בנקאיים.

(4) מזה: חשיפה ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 19.7 מיליוני ש"ח המכוסה בשיפוי של DCL.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

טבלה 16: סיכון אשראי ברוטו וחשיפת אשראי ברוטו⁽¹⁾ ממוצעת⁽²⁾ במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016					
חשיפה ממוצעת בחמשת הרבעונים האחרונים	סה"כ חשיפה ליום 31.12.2016	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית		
-	-	-	-	אשראי	ריבוניות:
1,933.1	2,066.7	-	2,066.7	מזומן ופיקדונות	
789.8	856.7	-	856.7	אגרות חוב	
<u>2,722.9</u>	<u>2,923.4</u>	<u>-</u>	<u>2,923.4</u>	סך הכל	
5,117.7	5,190.5	-	5,190.5	אשראי ⁽³⁾	סקטור ציבורי:
-	-	-	-	אגרות חוב	
92.8	76.2	76.2	-	מסגרות אשראי וערבויות	
<u>5,210.5</u>	<u>5,266.7</u>	<u>76.2</u>	<u>5,190.5</u>	סך הכל	
75.4	162.9	-	162.9	פיקדונות בבנקים	תאגידים בנקאיים:
-	-	-	-	אגרות חוב	
<u>75.4</u>	<u>162.9</u>	<u>-</u>	<u>162.9</u>	סך הכל	
1,075.7	1,145.7	-	1,145.7	אשראי ⁽⁴⁾	תאגידים:
-	-	-	-	אגרות חוב	
37.3	36.2	36.2	-	מסגרות אשראי וערבויות	
<u>1,113.0</u>	<u>1,181.9</u>	<u>36.2</u>	<u>1,145.7</u>	סך הכל	
<u>101.0</u>	<u>109.0</u>	<u>-</u>	<u>109.0</u>		נכסים אחרים

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי ומבלי להביא בחשבון הפחתת סיכון אשראי.

(2) החשיפה הממוצעת חושבה על בסיס ממוצע של חמישה רבעונים.

(3) מזה: חשיפה ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 502.6 מיליוני ש"ח המכוסה בשיפוי של תאגידים בנקאיים.

(4) מזה: חשיפה ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 54.8 מיליוני ש"ח המכוסה בשיפוי של DCL.

ד.2. סיכון אשראי (המשך)

טבלה 17: התפלגות חשיפות לפי אזור גיאוגרפי (במיליוני ש"ח)

חשיפה מאזנית מעבר לגבול לבנקים					
31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017		
תקופת פירעון		יתרה חוץ מאזנית	תקופת פירעון		יתרה חוץ מאזנית
מעל שנה	עד שנה		מעל שנה	עד שנה	
395.1	81.9	477.0	49.4	42.7	92.1

צרפת

החשיפה משקפת כתבי שיפוי שהתקבלו מ-DCL (חברת האם) להבטחת אשראים שניתנו, בין היתר לרשויות מקומיות גדולות בעלות איתנות גבוהה, כשלולא ניתן כתב השיפוי היה האשראי חורג ממגבלות לווה בודד ו/או קבוצת לווים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

הירידה בהיקף האשראי המגובה בכתבי שיפוי שניתנו לבנק על ידי DCL במהלך השנה, נבעה בעיקר ממכירה ופירעון מוקדם של הלוואות משופות בסך כ- 327.4 מיליוני ש"ח, וזאת כחלק מיישום התכנית האסטרטגית של הבנק.

פרטים ראה במסגרת הגילוי בהמשך דוח זה, בנושא "סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית", וכן תחת "חשיפת אשראי נוכחית של הבנק למוסדות פיננסיים זרים" במסגרת סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

טבלה 18: פיצול חשיפת האשראי לפי תקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריות (במיליוני ש"ח)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים								
31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2017				
סה"כ חשיפה	מעל שנה		עד שנה	סה"כ חשיפה	מעל שנה		עד שנה	
	מעל חמש שנים	ועד חמש שנים			מעל חמש שנים	ועד חמש שנים		
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
2,229.6	-	-	2,229.6	2,963.7	-	-	2,963.7	מזומנים ופיקדונות בבנקים
928.2	470.2	308.9	149.1	1,235.6	626.6	421.3	187.7	ניירות ערך
7,093.3	2,558.2	3,231.7	1,303.4	4,847.4	713.4	1,119.7	3,014.3	אשראי לציבור
26.6	-	-	26.6	49.2	-	-	49.2	נכסים אחרים
10,277.7	3,028.4	3,540.6	3,708.7	9,095.9	1,340.0	1,541.0	6,214.9	סך הכל

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

טבלה 19: פיצול תיק האשראי לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

פעילות לווים בישראל										
31 בדצמבר 2017										
הפסדי אשראי			חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾				סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
יתרת	הכנסות	מחיקות	פגום	מזה חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע	סך הכל		
ההפרשה	בגין	חשבוניות,					אשראי ⁽⁴⁾			
להפסדי	הפסדי	נטו					בעייתי ⁽⁵⁾			
אשראי	אשראי ⁽²⁾									
0.8	-	-	-	-	86.7	86.7	-	86.7	86.7	בינוי ונדל"ן
0.4	-	-	-	-	34.8	34.8	-	34.8	34.8	אספקת חשמל
7.9	-	-	-	-	608.3	638.5	-	636.7	638.5	אספקת מים
1.1	-	-	-	-	104.9	104.9	-	104.9	104.9	תחבורה ואחסנה
1.5	-	-	-	-	89.1	107.7	-	107.7	107.7	שירותים עסקיים אחרים
⁽⁶⁾ 83.3	-	30.6	7.4	63.1	3,644.1	3,719.9	63.1	3,712.5	3,719.9	שירותים ציבוריים וקהילתיים
95.0	-	30.6	7.4	63.1	4,567.9	4,692.5	63.1	4,683.3	4,692.5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	38.7	38.7	-	38.7	38.7	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	1,150.5	1,150.5	ממשלת ישראל
95.0	-	30.6	7.4	63.1	4,606.6	4,731.2	63.1	5,872.5	5,881.7	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות חוב וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 4,606.6 מיליוני ש"ח, 1,150.5 מיליוני ש"ח ו-124.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(6) מתוך סכום זה 68.5 מיליוני ש"ח הינם בגין ריכוזיות ענפית.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

טבלה 19: פיצול תיק האשראי לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

פעילות לווים בישראל										
31 בדצמבר 2016										
הפסדי אשראי			חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾				סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
יתרת	מחיקות	הכנסות	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	מזה חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	
הפרשה	חשבונאיות	בגין הפסדי								
-	-	-	-	-	166.6	166.6	-	166.6	166.6	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	256.6	256.6	-	256.6	256.6	אספקת חשמל
-	-	-	-	-	712.0	748.2	-	748.2	748.2	אספקת מים
-	-	-	-	-	109.3	109.3	-	109.3	109.3	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	77.6	77.6	-	77.6	77.6	שירותים עסקיים אחרים
125.6	-	3.7	10.3	79.0	5,091.7	5,167.9	79.0	5,157.6	5,167.9	שירותים ציבוריים וקהילתיים
125.6	-	3.7	10.3	79.0	6,413.8	6,526.2	79.0	6,515.9	6,526.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	162.9	162.9	-	162.9	162.9	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	856.7	856.7	ממשלת ישראל
125.6	-	3.7	10.3	79.0	6,576.7	6,689.1	79.0	7,535.5	7,545.8	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות חוב וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 6,576.7 מיליוני ש"ח, 856.7 מיליוני ש"ח ו- 112.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(6) הפרשה זו נובעת, בחלקה הארי, מריכוזיות ענפית בענף "שירותים ציבוריים וקהילתיים", לכן היא מוצגת בענף זה.

ד.2. סיכון אשראי (המשך)

טבלה 20: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

אשראי לציבור (מסחרי)		
2015	2016	2017
140.0	129.3	125.6
(10.7)	(3.7)	(30.6)
129.3	125.6	95.0

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

טבלה 21: חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017		
סה"כ	בנקים בישראל	מסחרי	סה"כ	בנקים בישראל	מסחרי
6,576.7	162.9	6,413.8	4,606.6	38.7	4,567.9
-	-	-	-	-	-
6,576.7	162.9	6,413.8	4,606.6	38.7	4,567.9
125.6	-	125.6	95.0	-	95.0
-	-	-	-	-	-
125.6	-	125.6	95.0	-	95.0

יתרת חוב רשומה של חובות*

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*

שנבדקו על בסיס פרטני**

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים.

** הפרשה זו חושבה על בסיס קבוצתי.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)טבלה 22: חובות¹
(במיליוני ש"ח)

(1) איכות אשראי ופיגורים (פעילות בישראל):

31 בדצמבר 2017						
חובות לא פגומים - מידע נוסף			בעייתיים ²			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁴	בפיגור של 90 ימים או יותר	סך הכל	פגומים ³	לא פגומים	לא בעייתיים	
-	-	4,481.2	7.4	55.7	4,418.1	מסחרי
-	-	86.7	-	-	86.7	בינוני ונדל"ן - בינוי
-	-	38.7	-	-	38.7	בנקים בישראל
-	-	4,606.6	7.4	55.7	4,543.5	סך הכל
31 בדצמבר 2016						
חובות לא פגומים - מידע נוסף			בעייתיים ²			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁴	בפיגור של 90 ימים או יותר	סך הכל	פגומים ³	לא פגומים	לא בעייתיים	
-	-	6,247.2	10.3	68.7	6,168.2	מסחרי
-	-	166.6	-	-	166.6	בינוני ונדל"ן - בינוי
-	-	162.9	-	-	162.9	בנקים בישראל
-	-	6,576.7	10.3	68.7	6,497.7	סך הכל

¹ אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים.² סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.³ ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית.⁴ לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לא היו חובות בפיגור.

ד.2. סיכון אשראי (המשך)

סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

הבנק חשוף בגין שיפויים שנתנה חברת האם (DCL) בעבר להבטחת חבות של צד ג'. DCL ממוקמת בצרפת ומדורגת על פי S&P בדירוג BBB/stable outlook, על ידי Moody's בדירוג Baa3/Stable outlook ועל ידי Fitch בדירוג BBB+/Stable outlook.

צרפת מדורגת על פי S&P בדירוג AA\Stable, על ידי Fitch בדירוג AA\Stable ועל ידי Moody's בדירוג Aa2\Stable. במידה ודירוג DCL יהיה נמוך מ: B-, או הדירוג של צרפת יהיה נמוך מ: A-, השיפויים הנ"ל לא יוכרו כמפחיתי חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 שפרסם בנק ישראל. לנוכח ההקטנה המשמעותית במהלך שנת 2017 של היקף ההלוואות בשיפוי חברת האם פחת סיכון זה באופן משמעותי (אף כי גם בטרם הפחתה זו הסיכון היה עלול להתממש רק במקרה קיצוני, לא היה צפוי להשליך מהותית על הבנק, ולבנק קיימים כלים רבים להתמודדות אתו, במסגרת תכנית מגירה שהכין).

חלק מהמידע בפסקה זו הינו "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו לעיל.

לבנק אין חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, יוון, ספרד ואיטליה.

טבלה 23: סיכון אשראי⁽¹⁾ לפי מקדמי סיכון לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			משקל סיכון
סכום החשיפה לאחר הפחתת סיכון אשראי	שיפויים מתאגידים בנקאיים	סכום החשיפה לפני הפחתת סיכון אשראי	סכום החשיפה לאחר הפחתת סיכון אשראי	שיפויים מתאגידים בנקאיים	סכום החשיפה לפני הפחתת סיכון אשראי	
2,958.3	-	2,958.3	4,124.2	-	4,124.2	0%
639.9	477.0	162.9	130.8	92.1	38.7	20%
639.9	477.0	162.9	130.8	92.1	38.7	מזה: מדורג
4,840.7	(422.2)	5,262.9	3,511.1	(72.5)	3,583.6	50%
92.2	(159.3)	251.5	-	-	-	מזה: מדורג
1,235.7	(54.8)	1,290.5	1,115.6	(19.7)	1,135.3	100%
-	-	-	-	-	-	מזה: מדורג
0.8	-	0.8	0.4	-	0.4	150%
-	-	-	-	-	-	מזה: מדורג
49.3	-	49.3	32.9	-	32.9	250%
-	-	-	-	-	-	מזה: מדורג

⁽¹⁾ לפני המרת סעיפים חוץ מאזניים לאשראי ולפני הפחתת סכום ההפרשה להפסדי אשראי.

הערה: סכומי השיפויים בכתבי השיפוי נקובים בשקלים חדשים.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

להלן תיאור סוגי הבטוחות ומפחיתי הסיכון העיקריים בהם עושה הבנק שימוש:

- **שיעבוד הכנסות עצמיות**

הבנק נוהג לדרוש כבטוחה להעמדת אשראי לרשויות מקומיות שעבוד של ההכנסות העצמיות של הרשות המקומית (לרבות הכנסות מארנונה, מיסים וכו'). היתרי האשראי הניתנים על ידי משרד הפנים אינם מתייחסים לשעבוד הכנסות מאזור גיאוגרפי ספציפי או ממקור מסוים, אלא כלליים לגבי כלל הכנסות הרשות. בהתייחס לתאגידי מים וביוב, הבטוחה המרכזית של הבנק הינה שעבוד הנכסים הפיננסיים והתפעוליים של התאגיד, בכפוף למגבלות שקבע הממונה על תאגידי מים וביוב. עד כה, טרם נדרש הבנק לפעול למימוש שעבוד הכנסות עצמיות, ולפיכך האמור להלן בקשר לבטוחה זו אינו נשען על ממצאים אמפיריים, אלא על הערכות שמטיבן אינן מדויקות ואפשר שלא תתממשה כלל.

- **זכות קיזוז של מענקי ממשלה המועברים דרך הבנק**

זכויות הקיזוז כאמור, אינן ניתנות, בדרך כלל, לביצוע בקשר למענקים מיוחדים המוגנים על-פי הדין שהינם ייעודיים לשימושים ספציפיים (לדוגמא, כספי חינוך המוגנים על פי חוק הרשויות המקומיות (ייעוד כספי הקצבות והגנת נכסים למטרות חינוך, תש"ס-2000 וכספי הקצבות לפיתוח המוגנים בהתאם לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985).

- **המחאות זכות במסגרת "קול קורא"**

הממשלה נאותה ליתן הסכמה להמחאת זכויות למענקים להם זכאיות רשויות מקומיות, במסגרת הלוואות הניתנות בעיקר לרשויות חלשות (פניה כאמור למלווים להעמדת אשראי לרשויות חלשות כנגד המחאות זכות קרויה "קול קורא").

במסגרת העמדת אשראי "בקול קורא", הרשות מעניקה לבנק המחאת זכות על אחוזים מסוימים (בין 0%-45%) מתוך מענקי האיזון המתקבלים על ידי הרשות ממשרד הפנים.

- **גביית הכנסות עצמיות**

חלק מהרשויות המקומיות משתמשות בבנק כ"בנק מרכז". במקרה כזה הכנסותיה העצמיות של הרשות (כולן או חלקן) מועברות לחשבונה בבנק. שירות זה יוצר לבנק זרם תקבולים שוטף, ומאפשר לבנק לעשות שימוש בזכויות הקיזוז שיש לו לצורך גביית חובות הרשות כלפיו מתוך הכנסות אלו.

- **מעמד הבנק במקרה של הסדרי נושים**

בהתאם להוראות הדין, ניתן להחיל על רשות מקומית את הדינים העוסקים בחדלות פירעון של תאגיד ובכלל זה הקפאת הליכים. במסגרת הליכים אלה, למעמד הנושה חשיבות רבה והשלכה ישירה הן על יכולתו של אותו נושה פלוני להשפיע על הסדר בין הנושים לבין הרשות המקומית והן לפיצוי שניתן במסגרת הסדר כזה. יש לציין כי בניסיון המשפטי היחיד בעשור האחרון, המתייחס לאחת הרשויות המקומיות, שניתן בגינה צו להקפאת הליכים, הוכר הבנק כנושה מובטח.

- **שעבוד כלי רכב ונדל"ן**

על פי רוב, הבנק אינו נוהג לשעבד כלי רכב או נכסי נדל"ן. עם זאת, במקרים מסוימים, בהתאם להחלטת הגורמים העסקיים, הבנק נוטל גם שעבודים כאלו.

- **קבלת שיפוי מחברת האם**

על מנת לאפשר לבנק ליתן אשראי מעבר למגבלות "לווה בודד" או "קבוצת לוויים" או מגבלת הלוויים הגדולים (סך חבות הלוויים וקבוצות הלוויים שחבות כל אחת מהן מהווה 10% ומעלה מההון העצמי של הבנק), כמפורט בהוראת ניהול בנקאי 313, קיבל הבנק בעבר כתבי שיפוי מחברת האם. במקרה של כשל באשראי, אמורה חברת האם ליטול על עצמה את התחייבויות הלווה. הבנק לא צפוי להתקשר בעסקאות שיפוי נוספות עם חברת האם.

ד.2 סיכון אשראי (המשך)

• קבלת שיפוי מבנקים בישראל

במהלך שנת 2016 רכש הבנק, לראשונה, שיפויים מבנק ישראלי ביחס להלוואות של שלוש רשויות מקומיות אשר חבותן כלולה במגבלת קבוצת לווים גדולים, וזאת על מנת להתמודד עם המגבלות הנ"ל של הוראה 313.

• ערבות של רשות מקומית לחברה קשורה

הבנק מעניק אשראי גם לחברות מוניציפאליות הקשורות לרשויות מקומיות. לעתים הבנק דורש שתינתן לו ערבות על ידי הרשות המקומית בגין האשראי הניתן לתאגיד.

מדיניות ותהליכים לגבי הערכת שווי וניהול ביטחונות

שערך הביטחונות מבוצע בבנק באופן שוטף, בדרך כלל אחת לשנה.

ביחס לשעבוד הכנסות עצמיות: הבנק בודק את היקף ההכנסות העצמיות של הלקוח וגוזר מסכום זה את היקף ההכנסות העצמיות המקסימאלי היכול לשמש כבטחון למתן אשראי, בהתאם לקריטריונים שנקבעו בבנק. ההנחה העומדת בבסיס תחשיב שווי הביטחון, הינה כי ההכנסות העצמיות המשועבדות יתקבלו במשך מספר שנים, עצם שעבוד הכנסות העצמיות של הרשות המקומית, מקנה לבנק מעמד של נושה מובטח, מעמד אשר אינו מושפע בהכרח מהיכולת לפרוע בפועל את חובות הרשות המקומית מתוך הכנסותיה העצמיות. מעמד הבנק כנושה מובטח, אמור לאפשר לו להשיג תנאים משופרים בכל הסדר נושים שיושג במסגרת הליכי חדלות פירעון של הרשות המקומית.

קיצוז נכסים והתחייבויות

הבנק יכול לקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בסעיף עמלות. ראה ביאור 1 כא' לדוח הכספי.

חשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר

לבנק אין חשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר נכון לתאריך המאזן.

חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי

לבנק אין חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי כהגדרתן.

איגוח

הבנק אינו פועל כיום בתחום האיגוח.

מכירת הלוואות

מכירת הלוואות מפחיתה, כמובן, את סיכון האשראי של הבנק.

התכנית האסטרטגית שצוינה לעיל, ומכירת תיק הלוואות כחלק מהותי ממנה, נועדה, בין השאר, לאפשר לבנק להתמודד עם מגבלות חבות לווה בודד, חבות קבוצת לווים וחבות הלווים הגדולים, הכלולות בהוראה 313, ולשחרר עודפי הון המוחזקים על ידי הבנק לצורך התמודדות עם מגבלות אלה. לפרטים נוספים ראה סעיפים 1.4 ו- 2.4 בדוח הדירקטוריון וההנהלה. יצוין כי גם לאחר יישום האסטרטגיה החדשה ולאור אופי פעילות הבנק הממוקדת בסקטור המוניציפלי, צפוי כי מגבלות ההוראה תמשכנה להיות אפקטיביות לבנק.

חלק מהאמור בפסקה לעיל מהווה "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו לעיל.

ד.3 סיכון שוק

ניהול סיכונים השוק נועד לשמור על רמת סיכון בגבולות סבירים, כך שהבנק יוכל להמשיך להתנהל בסביבתו הפיננסית, למרות הסיכונים הכרוכים בכך, מבלי להיחשף להפסדים מיותרים ו/או משמעותיים ועל מנת שתישמר יציבותו.

סיכון השוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת המחירים בשווקים שונים, בשיעורי ריבית, באינפלציה וכו').

ניטור פרופיל הסיכון

סיכון השוק מנוהל על ידי המחלקה הפיננסית בהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. תחומי האחריות, בהקשר של סיכון שוק, של מנהל הכספים העומד בראשה הם:

- ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק על פי החלטות ההנהלה והדירקטוריון.
- גיוס מקורות כספיים, מלקוחות הבנק, לקוחות מוסדיים ומפרטיים באמצעות פיקדונות, וכן גיוס גם באמצעות הנפקת תעודות התחייבות בבורסה באמצעות חברת ההנפקות.
- ניהול סיכונים השוק בקו ההגנה הראשון וניהול כלל החשיפות הכספיות של הבנק.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק בהתאם למדיניות ההשקעות שנקבעה, ובסיוע מנהלי תיקים חיצוניים (במסגרת התיק הזמין למכירה בלבד, ככל שקיים).
- לספק מידע פיננסי ברמה גבוהה להנהלה ולמנגנוני הפיקוח.

ניהול הסיכונים בקו ההגנה השני מבוצע על ידי פונקציית ניהול הסיכונים, אשר בה פועל גם בקר סיכונים השוק. ניהול סיכונים זה כולל מנגנוני זיהוי, אמידה, ניטור, בקרה ודיווח בגין הסיכונים.

הנהלת הבנק מקיימת דיונים שוטפים בנושא סיכונים השוק, לפחות בתדירות שבועית, וכן דיונים מעמיקים יותר במסגרת הועדה לניהול סיכונים והתחייבויות (ALCO), המתכנסת בתדירות חודשית, אשר בה מוצגים ונידונים, בין השאר, כלל הבקורות והאינדיקטורים הרלבנטיים לסיכונים השוק (כולל החשיפה לאינפלציה, הרגישות הכוללת לריבית, הרגישות לריבית לפי רצועות זמן, ערך ה-VaR וה-EaR, עמידה במגבלות של תרחישי קיצון וכדומה).

בתהליך זיהוי הסיכונים הבנק מעריך שהוא חשוף לארבעה סוגים של סיכונים שוק:

- **סיכון ריבית – עקום תשואה** - הסיכון לפגיעה בהון הבנק או ברווחיות הבנק כתוצאה משינוי שיעורי הריבית בשווקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות של הבנק. פירוט לגבי סיכון זה ראה בפרק נפרד בהמשך.
- **סיכון אינפלציה** - החשיפה לסיכון אינפלציה מתבטאת בהפסד השווי או הערך שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות בכל מגזר, בעקבות הפרסום החודשי של מדד המחירים לצרכן, וכן עקב קיומן ו/או אי קיומן של רצפות למדד המחירים לצרכן של ישראל, פיקדונות ואגרות חוב.
- **סיכון ריבית – תמחור מחדש** - הסיכון משינוי במרווח המימון של הבנק עקב שינוי בריבית בנק ישראל ובריביות השוק, בשל קיומם של הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית קבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית משתנה) של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות.
- **סיכון פירעון מוקדם** (Early Repayment) - הסיכון להפסד של הבנק כתוצאה מבקשת לקוחות לפירעון מוקדם של אשראי.

הבנק קבע מגבלות פנימיות ביחס לחשיפתו לסיכון הריבית – עקום תשואה ולסיכון האינפלציה, ומקיים מעקב וניטור ביחס אליהם וכן ביחס לסיכונים השוק האחרים. לרשות הבנק דרכי פעולה וכלים שונים ומגוונים לוודא עמידה במגבלות, וגידור סיכונים השוק.

הבנק לא פועל בשוק המניות, בשוק המט"ח ובשוק המכשירים הפיננסיים הנגזרים, ולכן לא חשוף לסיכונים הנגזרים מפעילות בשווקים אלה.

על פי מדיניות ההשקעות של הבנק, תיק הנוסטרו שלו מושקע רק באגרות חוב של ממשלת ישראל סחירות בבורסה לניירות ערך וכן במק"מים סחירים.

ד.3 סיכון שוק (המשך)

תיק הנוסטרו של הבנק מוגדר בחלקו כתיק זמין למכירה ובחלקו כתיק מוחזק לפדיון. אגרות חוב המסווגות כמוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלות מופחתת. הן מוחזקות בחשבון בטוחות בבנק ישראל וכנגדן יוכל הבנק במידת הצורך לקבל נזילות מבנק ישראל.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים, הסתכם תיק ניירות הערך של הבנק ב-1,150.5 מיליוני ש"ח, מהם אגרות חוב בסך של 567.8 מיליוני ש"ח סווגו בתיק המחוזק לפדיון ו-582.7 מיליוני ש"ח הן אגרות חוב ממשלתיות אשר מסווגות לתיק הזמין למכירה. זאת לעומת שווי כולל של 856.7 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016 (מהן אגרות חוב בשווי של כ-455.3 מיליוני ש"ח סווגו כתיק זמין למכירה ואגרות חוב בשווי של כ-401.4 מיליוני ש"ח שסווגו כתיק מוחזק לפדיון). הגידול בשווי תיק הנוסטרו נבע בעיקר מרכישות נוספות שבוצעו מתחילת השנה של אגרות חוב בשני התיקים.

מטרתו העיקרית של תיק ניירות הערך הינה לשמש עתודת נזילות לשימוש באירועים בלתי צפויים, בין אם בדרך של מכירת ניירות ערך ובין אם בדרך של קבלת מזומן מבנק ישראל כנגד שעבוד אגרות חוב ממשלתיות. המגבלה אותה קבע דירקטוריון הבנק לגבי היקף תיק אגרות החוב של הבנק היא בסך של 1.5 מיליארד ש"ח.

בהתאם להחלטת הנהלת הבנק מיום 2 בינואר 2018, הסתיים ביום 8 בינואר 2018 מימוש תיק ניירות הערך הזמין למכירה של הבנק בסך של כ-580 מיליוני ש"ח.

לבנק אין סיכונים הנובעים ממכשירים הקשורים למניות, לנגזרים או לשערי חליפין בתיק הנוסטרו.

יש לציין כי למרות שלבנק אין תיק למסחר, הרי שבכל זאת לבנק קיימת חשיפה לסיכוני השוק, המשפיעה גם על שווים החשבונאי והכלכלי של הרכיבים הלא סחירים במאזן, ובכללם ההלוואות והפיקדונות.

הבנק אינו נדרש להקצות הון בגין סיכוני השוק, בין השאר, מאחר והוא אינו חשוף לסיכון מניות, נגזרים ומט"ח ואין לו תיק למסחר.

חשיפת הבסיס - ההפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות לפי מגזרי הצמדה. חשיפת הבסיס מוגדרת כחשיפת ההון של התאגיד המושקע במגזרי הצמדה לשינויים החלים בתנאי השוק בכל מגזר. הבנק פועל בשני מגזרי הצמדה: המגזר השקלי הצמוד למדד והמגזר השקלי הלא צמוד.

מדיניות הבנק היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס במגזרי הצמדה השונים בכפוף לתחזיות על התפתחויות מקרו כלכליות בשוקי הכספים וההון.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 עודף הנכסים על ההתחייבויות במגזר השקלי הצמוד היה שלילי והסתכם ב-(50.1) מיליוני ש"ח שהם כ-7.6% ביחס להון, ירידה של כ-193.8 מיליוני ש"ח בהשוואה לפער חיובי בסך 143.7 מיליוני ש"ח שהיה בתום 2016.

עודף הנכסים על ההתחייבויות במגזר השקלי הלא צמוד הסתכם ליום 31 בדצמבר 2017 ב-688.2 מיליוני ש"ח שהם כ-104.1% ביחס להון, ירידה של כ-72.5 מיליוני ש"ח בהשוואה לתום 2016.

כאמור, בתחילת ינואר 2018 מימש הבנק את תיק ניירות הערך הזמין למכירה שלו. במסגרת זו מכר גם אגרות חוב צמודות למדד בסך כ-245 מיליוני ש"ח, כך שהפער בין הנכסים הצמודים למדד להתחייבויות הצמודות למדד נכון ליום 31 בינואר 2018 היה שלילי בסך (243.3) מיליוני ש"ח.

בהתאם למגבלת חשיפת הבסיס במגזר השקלי הצמוד אותה קבע דירקטוריון הבנק, הפער בין יתרת הנכסים הצמודים למדד לבין יתרת ההתחייבויות הצמודות למדד לא יעלה על 450 מיליוני ש"ח ולא יפחת מפער שלילי בסך 450 מיליוני ש"ח (הסף התחתון של המגבלה שונה, באישור הדירקטוריון ביוני 2017, מפער שלילי של 150 מיליוני ש"ח לפער שלילי של 450 מיליוני ש"ח), וזאת, בין השאר, על מנת לאפשר לבנק גמישות בניהול סיכון האינפלציה, הן למקרה של פרסום מדדי מחירים לצרכן שליליים והן בשל קיומן, כאמור, של רצפות למדד לפיהן הבנק משלם למפקידי פיקדונות בבנק ולמחזיקי האג"ח הצמוד שלו.

מאחר ובבנק קיימות התחייבויות צמודות מדד אשר בהן נקבעה רצפת מינימום למדד המחירים לצרכן שהיה בעת העמדת אותן התחייבויות (מדד בסיס), הרי שבמקרה של ירידה במדד המחירים לצרכן אל מתחת לאותו מדד הבסיס, עשויה ההשפעה החשבונאית של ירידת מדד המחירים לצרכן על התוצאות הכספיות וכפועל יוצא מכך גם על ההון, להיות גבוהה יותר מזו שמשמעת מהפער הפשוט בין הנכסים הצמודים להתחייבויות הצמודות, וזאת עקב כך ששווי אותן התחייבויות צמודות מסוימות

לא יפחת מתחת למדד הבסיס. התממשות השפעה זו בפועל, בראיה הכלכלית, תהיה רק במקרה ואותן התחייבויות תפרענה, באופן מלא או חלקי, במועד בו מדד המחירים לצרכן יהיה נמוך ממדד הבסיס שלהן (כלומר במקרה בו רצפת המדד תהיה אפקטיבית במועד פירעון ההתחייבויות).

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 קיים לבנק הפסד חשבונאי מצטבר של כ- 7 מיליוני ש"ח (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 ההפסד החשבונאי המצטבר עמד על 10.0 מיליוני ש"ח). ההפסד הכלכלי בפועל בשל רצפות מדד בשנת 2017 היה בסך כ- 0.7 מיליוני ש"ח, ובשנת 2016 היה כ- 1.1 מיליוני ש"ח. לאור הצפי לאינפלציה חיובית בשנים הבאות, ולאור העובדה כי מרבית ההתחייבויות לגביהן רצפת המדד אפקטיבית כיום הן התחייבויות לזמן ארוך מאד, הרי שלהערכת הבנק, הפסדים אלה יישארו ברובם בגדר הפסדים חשבונאיים בלבד, ולא ייהפכו להפסדים כלכליים, מאחר שסביר להניח שבעת פירעון ההתחייבות המדד יעלה, ברוב המקרים, על מדד הבסיס שהיה בעת הנפקת התחייבויות אלו.

ראה ניתוח רגישות לגבי ההשפעה של עלייה או ירידה של 3% במדד המחירים לצרכן, על הרווח / הפסד החשבונאי של הבנק במסגרת סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חלק מהאמור בפסקה לעיל מהווה "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו לעיל.

סיכון פירעון מוקדם

הסיכון להפסד של הבנק כתוצאה מבקשת לקוחות לפירעון מוקדם של אשראי. עד כה, שיעור הבקשות של לקוחות לפדיון מוקדם של הלוואות היה נמוך ביותר. בנוסף לכך, תנאי מרבית נכסי הבנק אינם מאפשרים פירעון מוקדם ללא תשלום עמלת פירעון מוקדם, אשר מטרתה לכסות על הפסדי הבנק שעלולים לנבוע מפירעון מוקדם זה. יחד עם זאת, סכום עמלת הפירעון המוקדם אותו מחשב הבנק, עשוי, במקרים מסוימים, שלא לכסות את מלוא ההפסד שעלול לנבוע לבנק כתוצאה מהפירעון המוקדם.

דירקטוריון הבנק מקבל דיווחים שוטפים (חודשיים ורבעוניים) לגבי סיכונים השוק השונים, אשר מוצגים בדוח הסיכונים החודשי ובמסמך הסיכונים הרבעוני, אשר במסגרתו ניתנת התייחסות לחשיפות, למגבלות, ומידע לגבי חריגות, אם היו, מהמגבלות שנקבעו, הן בסוף הרבעון והן במהלכו.

דיון על סיכונים השוק מתבצע בתדירות שבועית לפחות, ברמת הנהלת הבנק ובתדירות חודשית לפחות ברמת הדירקטוריון.

החישוב והניטור אחר העמידה במגבלות סיכונים השוק מבוצעים בתדירות שונות שנקבעו בנהלי הבנק, בעיקר באמצעות מערכת ממוחשבת לניהול מגבלות המנוטרת באופן יומיומי על ידי מחלקת ניהול הסיכונים.

בבנק קיימים מערך דוחות וכן מספר מערכות ממוחשבות, אשר משמשים לבידוק סיכונים השוק. העיקרית מבין המערכות לעניין זה היא המערכת ממוחשבת לניהול סיכונים שוק, נזילות וניהול נכסים והתחייבויות אותה פיתח הבנק, ובה הוא עושה שימוש יומיומי.

מערכת זו מכילה את כל הפוזיציות, נכסים והתחייבויות, שבמאזן הבנק, וכן מספקת מידע לגבי הפוזיציות החוץ מאזניות.

במקרה של חריגה יינתן דיווח מידי להנהלה.

נקבעו רמות של התרעה וכן דרכי פעולה שונות להתמודדות עם התקרבות לחריגה וחריגה מכל אחד מסוגי המגבלות, אשר ביניהן ניתן למנות:

1. ביצוע או הימנעות מביצוע אשראי חדש - בהתאם למקרה.
2. גיוס פיקדונות.
3. גיוס של אג"ח / ניירות ערך מסחריים באמצעות הנפקה או הרחבת סדרה קיימת.
4. ביצוע מכירות / קניות של אג"ח ממשלתי בתיק הנוסטרו של הבנק - בהתאם למקרה.
5. הארכת / קיצור מח"מ של התחייבויות או אף של תיק הנכסים.
6. מכירת הלוואות.
7. עדכון מגבלות או קביעת מגבלות והתרעות חדשות שונות / בקרה.
8. פעולות אחרות.

ככלל, הבנק עמד במהלך התקופה המדווחת בכל המגבלות המהותיות החלות על פעילותו.

ד.3. סיכון שוק (המשך)

טבלה 24: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
(במיליוני ש"ח)

ההרכב:

31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2017			
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע ישראלי		סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע ישראלי	
		צמוד למדד	לא צמוד			צמוד למדד	לא צמוד
2,229.6	-	-	2,229.6	2,963.7	-	-	2,963.7
856.7	-	413.9	442.8	1,150.5	-	443.3	707.2
6,288.2	-	2,231.0	4,057.2	4,472.9	-	1,374.3	3,098.6
27.2	27.2	-	-	26.3	26.3	-	-
85.0	0.3	-	84.7	82.1	0.3	-	81.8
9,486.7	27.5	2,644.9	6,814.3	8,695.5	26.6	1,817.6	6,851.3
נכסים:							
מזומנים ופיקדונות בבנקים							
ניירות ערך							
אשראי לציבור, נטו							
בניינים וציוד							
נכסים אחרים							
סך כל הנכסים							
התחייבויות:							
פיקדונות הציבור							
פיקדונות מבנקים							
אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך מסחריים							
התחייבויות אחרות							
סך כל ההתחייבויות							
931.7	27.3	143.7	760.7	661.4	23.3	(50.1)	688.2
הפרש							

ד.3 סיכון שוק (המשך)

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

לבנק אין תיק למסחר, כהגדרתו.

אירועים משמעותיים בתחום סיכוני השוק וניהולם, אשר אירעו לאחר תאריך המאזן

בהתאם להחלטת הנהלת הבנק מיום 2 בינואר 2018, הסתיים ביום 8 בינואר 2018 מימוש כל תיק ניירות הערך הזמין למכירה של הבנק בסך של כ- 580 מיליוני ש"ח, מתוכם אגרות חוב צמודות מדד בסך כ- 245 מיליוני ש"ח.

מידע נוסף על חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים (גילוי בהתאם להמלצת ה-EDTF)

מודל ה-VaR

הבנק בוחן, לפחות אחת לחודש, את הערך הנתון בסיכון (VaR) המייצג את הירידה המקסימאלית הצפויה בערך של הנכסים פחות ההתחייבויות של הבנק, ברמת הסתברות מסוימת ולתקופת החזקה מסוימת, כתוצאה משינוי בגורמי סיכון שוק שונים.

ה-VaR מחושב בשיטת ה-Variance-Covariance (VaR פרמטרי), ברמת ביטחון של 99% והמדידה היא לתקופה של 10 ימי עסקים קדימה, מתוך הנחה שהבנק יוכל לבצע שינויים במבנה המאזן בתוך תקופה זו, על מנת לשנות פוזיציות ולשנות את חשיפתו לסיכוני השוק, ובעיקר לסיכון הריבית.

במסגרת חישוב ה-VaR נכללות כל פוזיציות הנכסים וההתחייבויות שבמאזן הבנק, תוך שימוש בבסיס נתוני שוק.

יש לציין כי מרבית ערך ה-VaR בבנק מיוחס לגורם הסיכון ריבית.

הבנק לא קבע מגבלה לגובה ה-VaR והוא משתמש בו כאינדיקציה בלבד לרמת סיכוני השוק, מאחר ואומדן זה אינו אופטימאלי והינו פחות רלבנטי לאופי ולאופק הפעילות של הבנק. לבנק אין תיק למסחר ופעילות הבנק הינה בעלת אופי יציב ולא תנודתי יחסית. ניהול הסיכונים, ובמיוחד ניהול הנכסים וההתחייבויות (ALM), מתבצעים בעיקר על ידי שימוש באומדן הרגישות לריבית והמגבלות השונות שנקבעו לגביה. הנהלת הבנק בישיבותיה השבועיות וכן ועדת הנהלה בנושא ה-ALCO המתכנסת אחת לחודש, נוקטות, בהתאם לצורך, בצעדים שונים במקרה של זיהוי או חשש מתנודתיות עתידית של גורמי סיכון השוק השונים שעשויים להשפיע על רווחיות הבנק. המעקב אחר ערכי ה-VaR מבוצע בבנק כאינדיקציה בלבד להשפעת השינויים בשוק ובהרכב הנכסים וההתחייבויות על רווחיות הבנק. מודל זה עבר תיקוף על ידי חברה חיצונית מתמחה.

אומדן הערך בסיכון (VaR) נכון ליום 31 בדצמבר 2017 היה כ- 5.2 מיליוני ש"ח לעומת כ- 11.0 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. הירידה בערך ה-VaR נובעת בעיקר ממכירת ההלוואות כחלק מיישום התכנית האסטרטגית. ערך ה-VaR המקסימאלי בשנת 2017 היה 14.2 מיליוני ש"ח לעומת ערך מרבי של 10.0 מיליוני ש"ח בשנת 2016.

הבנק בוחן את ה-VaR ביחס לכל המאזן שלו, ולא עושה שימוש נפרד באומדן זה לגבי תיק הנוסטרו, שכן, כאמור, לבנק אין תיק למסחר ומאחר והוא אינו פעיל בתחום המניות, הנגזרים והמט"ח.

למודל ה-VaR מספר מגבלות, וביניהן, העובדה שהוא מניח שהתנהגות גורמי הסיכון בעבר (התנודתיות של כל אחד וכן הקורלציות ביניהם) תהיה דומה גם בעתיד, שייטכן שההיסטוריה לפיה מחושבת תנודתיות גורמי הסיכון לא כללה אירועי קיצון שהתרחשו בתקופות קודמות ועוד. כמו כן, קיימת מגבלה לשימוש בתוצאות המודל, לפיה גם אם הבנק יחליט לבצע שינויים במבנה המאזן שלו, הרי שלא בהכרח יוכל לבצעם באופק המדידה של המודל, בשל אי נזילותם של מרבית רכיבי המאזן.

מודל הרווח בסיכון - ראה בהמשך בפרק העוסק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי.

בחינת התפתחות הפער במגזר הצמוד למדד

לצורך ניהול סיכון האינפלציה בוחן הבנק, לפחות אחת לשבוע, את הפער בין הנכסים הצמודים למדד להתחייבויות צמודות המדד בתחזית סטטית (שלא כוללת הנחות לגבי ביצועים חדשים) למספר חודשים קדימה. על בסיס תחזית זו מתקבלות החלטות לגבי הצעדים הנדרשים על מנת של לחרוג ממגבלת החשיפה לאינפלציה שהוזכרה לעיל.

יצוין כי על פי מדיניות הבנק, אין להשתמש במודל ולקבל על בסיסו החלטות אלא לאחר שתוקף. כמו כן, לאחר שתוקף, כל מודל צריך לעבור תהליך של תיקוף מחדש לאחר מספר שנים (בהתאם לרמת חשיבותו). התיקופים מבוצעים על פי מדיניות תיקוף המודלים של הבנק, אשר תואמת את הנחיות בנק ישראל בנושא זה, וביניהן תיקוף רכיבי הקלט, העיבוד והפלט של כל מודל.

ד.4 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי - סיכון להפסד כתוצאה משיטות פגומות בעיבוד הנתונים, מטעויות אנוש ומהעדר תהליכי בידוק ובקרה פנימיים נאותים.

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים מובאת לאישור דירקטוריון הבנק אחת לשנה, והיא מפרטת, בין השאר, את תפקידיהם של הגופים השונים המעורבים בניהול הסיכונים התפעוליים ב-3 קווי ההגנה.

במסגרת פונקציית ניהול הסיכונים פועל בבנק מנהל הסיכונים התפעוליים שהינו סגן מנהל הסיכונים הראשי, המגיש להנהלת הבנק, בין השאר, דוח רבעוני לגבי בקרות תפעוליות שבוצעו.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361 בנושא "ניהול הגנת הסייבר", מינה הבנק מנהל הגנת הסייבר, וכן אישר אסטרטגיה ומדיניות בתחום הגנת הסייבר.

במטרה למזער את הסיכון התפעולי מתקיימים בבנק, בין השאר, המנגנונים והפעולות הבאות:

- א. שמירה על הפרדת תפקידים בכל מקרה בו עשוי להיות ניגוד עניינים כלשהו. דבר זה בא לידי ביטוי במבנה הארגוני ובאחריות לביצוע התפקידים השונים.
- ב. עריכת סקרים למיפוי סיכונים מערכות IT וסקרים למיפוי סיכונים תפעוליים וחשיפה להונאות ומעילות.
- ג. ביצוע בקרות תפעוליות שונות ויישום תכנית אקטיבית למניעת הונאות ומעילות. תמצית הבקרות וממצאיהן מדווחות להנהלה ולדירקטוריון אחת לרבעון.
- ד. ביצוע תחקירים שוטפים לתקלות תפעוליות שונות.
- ה. יישום מנגנוני עורך ומאשר לעסקאות במערכת הליבה הבנקאית.
- ו. שיפור תהליכי עבודה והקטנת עבודה ידנית ככל האפשר.
- ז. קיום ועדות היגוי סיכונים תפעוליים וחשיפה להונאות ומעילות רבעוניות.
- ח. קיום ועדת היגוי לנושא הגנת הסייבר ואבטחת מידע.
- ט. קיום הדרכות לשיפור הידע של העובדים.
- י. קבלת הנחיה מקצועית מחברת האם בנושא הסיכון התפעולי ודיווח, בין השאר, על אירועי כשל ו"כמעט שארע".
- יא. נקבעו מדדים לניטור סיכונים תפעוליים (KRI's) ביחידות השונות של הבנק אשר מנוטרים ומדווחים מדי רבעון.
- יב. לבנק מערך ביטוח הכולל בין היתר ביטוחים כלליים (אש, מבנה, חבות מעבידים וכו'), ביטוח מנהלים ונושאי משרה (Directors and Officers) וביטוח בנקאי (Bankers Blanket Bond). הביטוח הבנקאי וביטוח המנהלים ונושאי המשרה של הקבוצה חלים על הבנק. בנוסף לביטוח הקבוצתי, רכש הבנק ביטוח בנקאי משלים וביטוח נושאי משרה.
- יג. ביצוע הליך הערכה עצמית של ניהול סיכונים (Risk Control Self-Assessment, RCSA), לצורך מיפוי הסיכונים התפעוליים המהותיים.
- יד. לבנק אתר גיבוי לשעת חירום בו הצידוד, עמדות המשתמשים והמחשוב ייעודים לבנק, ללא שיתוף עם גופים אחרים. הבנק מבצע, בדרך כלל אחת לשנה, תרגיל של מעבר עובדי הבנק לפעילות באתר הגיבוי, בו נבחנת יכולת המשכיות העסקית שלו מאותו אתר.
- טו. במסגרת תהליכי ה-ICAAP אותם מבצע הבנק ובמסגרת ועדת מבחני קיצון, הוא בוחן את ההשלכות הצפויות של התממשות תרחישי קיצון תפעוליים שונים, ובכללם תרחישי קיצון לגבי המשכיות עסקית, תלות במיקור חוץ וסיכון מודלים, וכן תרחישי קיצון הוליסטיים בתחום המשכיות העסקית, כגון כאלה הנוגעים למלחמה כוללת, רעידת אדמה חזקה, מגיפה ומתקפת סייבר.

ד.4 סיכון תפעולי (המשך)

דירקטוריון הבנק מקבל דיווח, לפחות בתדירות רבעונית במסגרת מסמך הסיכונים, לגבי עיקרי ממצאי הבקורות התפעוליות שבוצעו, ליקויים עיקריים שהתגלו, ממצאי תחקירים עיקריים שבוצעו ודיווח על חריגות שחלו במהלך הרבעון מספי ה-KRI שנקבעו. כמו כן מוצגת רשימת הפעילויות והבקורות העיקריות שבוצעו בתחום הגנת הסייבר יחד עם פירוט אירועי סיכון סייבר עיקריים שהתרחשו במשך הרבעון.

הרחבה בנושא סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר (כחלק מהסיכון התפעולי)

כשל במערכות הבנק לרבות במערכות התפעוליות, במערכות אבטחת המידע, או במערכות של שותפים עסקיים כתוצאה ממתקפות סייבר, עלולים לפגוע במהלך העסקי התקין של הבנק. חשיפת מידע רגיש או שימוש אסור במידע על מנת לפגוע במוניטין ובתדמית הבנק, עלולים להגדיל את העלויות ולגרום להפסדים לבנק או ללקוחותיו. כל כשל שכזה עלול להיות בעל השפעה שלילית על עסקי הבנק ועל מצבו הפיננסי.

בהתייחס לתשתיות הפיזיות הפנימיות שתומכות בתפעול השוטף, נקט הבנק במספר אמצעים ליישום תהליכי בקרה ואבטחת מידע לרבות יישום ארכיטקטורת רשת מאובטחת המורכבת ממספר מעגלי אבטחה וכן יישום מערכות אבטחת מידע לניטור והגנה, מערכות גיבויים הולמות ומערכות שליטה, בקרה ותיעוד פעולות לתחקור אירועים בזמן אמת ובדיעבד.

יחד עם זאת, תמיד קיימת סבירות להפרעה או שיבוש של תשתיות ובהן פגיעה במערכות פיננסיות, בנקאיות, הנהלת חשבונות, ניהול נזילות וכדומה עד כדי פגיעה חלקית או מלאה, בתפקוד הבנק, כתוצאה מגורמים שבחלקם אינם בשליטת הבנק.

הבנק מתייחס לאיומים הקיימים ומשפר דרך קבע את מעגלי ההגנה לאבטחת מידע הקיימים בו, ואת יכולת להמשכיות עסקית והתאוששות מאסון. לצורך כך הבנק מתייחס למספר היבטים: הכיסוי הביטוחי אשר יאפשר התאוששות פיננסית, ניהול המשאב האנושי, שיפור מערך הטכנולוגיה ותכנון המשכיות העסקית. במסגרת ההתאוששות הפיננסית רכש הבנק ביטוח בנקאי המספק כיסוי ביטוחי לנזקים מסוימים לבנק ולצדדים שלישיים העשויים לנבוע מתקיפות סייבר. הכיסוי הביטוחי כפוף לתנאי הפוליסה, גבולות האחריות בה, חריגה, ולהשתתפות עצמית, כמפורט בפוליסה.

בהיבט האנושי, עובדי הבנק נדרשים להכיר ולעמוד בנהלי הארגון, עוברים הדרכות מודעות, הנחיות ועדכונים בנוגע לאירועים וסכנות אפשריות. בביצוע מיקור חוץ, נדרשים הספקים לחתום על סודיות כלפי הבנק, ואילו ספקים רגישים נדרשים גם להתחייב לשתף פעולה עם מבקר הבנק (ועם מנהל אבטחת המידע) במידה וידרשו.

בהיבט טכנולוגיות המידע בבנק, התפעול בבנק מבוסס על עיבוד מאובטח (הגישה למערכות מוגבלת ומאובטחת) ומבוצע שימוש בהצפנה בהעברת מסרים בנקאיים. במקביל מבוצע שימוש במערכות אבטחת מידע, מערכות בקרה וניטור על מנת לזהות מתקפות או אירועים חריגים.

בהיבט שרידות והמשכיות עסקית קיים לבנק אתר גיבוי אשר נבדק ואושר בהיבטי אבטחה פיזית וכן נעשה תכנון להמשכיות העסקית בעת הצורך למתן שירותים פיננסיים מאתר החירום עצמו.

מעת לעת דן הבנק בהיבטים רבים לרבות תהליכים עסקיים הדורשים תשומות אבטחת מידע ומענה לסיכוני אבטחת מידע מהותיים, נושאים אלה נידונים בוועדות היגוי אבטחת המידע והגנת הסייבר, בפגישות עם גורמים פנים בנקאיים המעורבים בתהליכים העסקיים, גורמי IT וחברות חיצוניות המבצעות בקורות על תהליכים ומערכות מחשוב. כמו כן מתבצע שיתוף ידע עם בנק ישראל, מודיעין הסייבר של הרשות הלאומית לאבטחת מידע ובנקים נוספים לגבי מתקפות חדשות על מנת לזהות ולהיערך מבעוד מועד למתקפות מדויקות על התשתיות הפיננסיות של מדינת ישראל, בהן גם תשתיות הבנק.

אולם, סיכוני אבטחת המידע ממשיכים להתעצם משנה לשנה הן בכמות, בגודל (ממספר רב של מקורות) ובעוצמה, בחלקן כפועל יוצא מקיום טכנולוגיות חדשות והתמקצעות בתחום, וחלקן מול ארגונים שונים כמו ארגוני פשע מאורגן, טרוריסטים, ארגוני מחאה ומדינות שונות.

על כן הבנק צופה כי מערכות הבנק ימשיכו להיות יעד להתקפות סייבר, מתקפות מניעת שירות והשבתה, וירוסי מחשב וקוד זדוני (יתכן אף שיהיו ממוקדים לסביבה הבנקאית), התקפות פייסינג וסוגי התקפות ושיטות נוספות שעלולות לגרום להפרעות בתפקוד, לחשוף מידע פרטי או סודי של לקוחות הבנק או להפריע לתפעול הבנקאי.

ד.4 סיכון תפעולי (המשך)

במהלך השנים 2015-2017 בוצע שדרוג מהותי למערך המחשוב ואבטחת המידע של הבנק.

הבנק מפעיל מוקד ניטור ותגובה (מעבר לשעות העבודה) במיקור חוץ.

הון נדרש בגין סיכון תפעולי

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי שמחושב בדברך 1 על פי הגישה הסטנדרטית המפורטת בהוראות באזל III. על פי הגישה הסטנדרטית, פעילויות תאגידיים בנקאיים מחולקות לשמונה קווי עסקים. בכל קו עסקים, ההכנסה הגולמית היא אינדיקאטור המשמש כקירוב להיקף הפעילות העסקית, ולכן גם כאומדן סביר להיקף החשיפה לסיכון תפעולי בכל אחד מקווי עסקים אלו.

דרישת ההון עבור כל קו עסקים מחושבת על ידי הכפלת ההכנסה הגולמית בכל קו עסקים במקדם קבוע (המפורט בהוראות באזל III).

ביטוחים

לבנק מערך ביטוח הכולל בין היתר ביטוחים כלליים (אש, מבנה, חבות מעבידים וכו'), ביטוח מנהלים ונושאי משרה (Directors and Officers) וביטוח בנקאי (Bankers Blanket Bond). הביטוח הבנקאי וביטוח המנהלים ונושאי המשרה של הקבוצה חלים על הבנק. בנוסף לביטוח הקבוצתי, רכש הבנק ביטוח בנקאי משלים וביטוח נושאי משרה.

ד.5 מניות

לבנק אין כל חשיפה לסיכון מניות, מאחר ובין השאר, מדיניות ההשקעות בתיק הנוסטרו אינה מאפשרת השקעה במניות, במדדי מניות או בנגזריהם.

ד.6 סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית הינו הסיכון לפגיעה בהון הבנק או ברווחיותו כתוצאה משינוי שיעורי הריבית בשווקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

סיכון זה נובע מאי התאמה במונחי מח"מ (משך חיים ממוצע) ובמונחי סוג הריבית בין הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

הבנק עושה שימוש בכלים ואינדיקטורים שונים למדידת סיכון הריבית על מנת לאמוד את השפעותיהם של שינויים בריבית הן על הרווחים והן על השווי הכלכלי. הבנק קבע מגבלות לגבי מרבית האינדיקטורים.

דירקטוריון הבנק אישר מדיניות בנושא סיכון הריבית, שנכללת במסגרת מדיניות ניהול סיכונים השוק, המאשרת אחת לשנה.

לבנק מערכת ניהול סיכונים שוק, אשר מאפשרת לבנק לאמוד ולבקר את החשיפות לסיכון הריבית למול המגבלות ותיאבון הסיכון שנקבעו מראש.

ככל סיכונים השוק, מנוהל גם סיכון הריבית בקו ההגנה הראשון על ידי מנהל הכספים, ומנוטר, מבוקר ומדווח על ידי מחלקת ניהול הסיכונים.

הכלי העיקרי לצורכי הניהול השוטף של סיכון הריבית בבנק היא בחינת ההשפעה של סיכון הריבית על השווי הכלכלי של הבנק. ניתן לראות בשווי הכלכלי של הבנק כשווי הנוכחי הנקי של תזרימי המזומנים החזויים נטו שלו, המוגדרים כתזרימי מזומנים חזויים בגין נכסים בניכוי תזרימי מזומנים חזויים בגין התחייבויות.

הבנק מחשב את הרגישות הכוללת לריבית (של כל מאזן הבנק, מכל המוצרים ומכל קווי העסקים), וכן את הרגישות לריבית לפי מקטעי זמן. לכל הנ"ל נקבעו מגבלות חשיפה. הרגישות לריבית מנוטרת גם לפי מגזרי הצמדה שונים (צמוד מדד, לא צמוד בריבית קבועה וריבית משתנה) על פי מודל שפותח ותוקף. מודל זה מתבסס על לוחות הסילוקין החוזיים של הנכסים וההתחייבויות, כאשר נלקח בחשבון מח"מ של יום אחד למזומן ולפיקדונות ללא מועד פירעון. בנוסף, המודל מניח כי ההון מושקע על פני תקופה של 10 שנים ומוגדר כהתחייבות במודל וכבעל רגישות חיובית לעליית ריבית (המקזזת, על פי המודל, את הרגישות השלילית הכוללת של הבנק לעליית ריבית). המודל אומד את ההפסד המרבי לשווי הצפוי במקרה של עליה או ירידה בשיעור של 1% בריבית במגזר השקלי ושל עליה או ירידה בשיעור הריבית במגזר הצמוד בהתאם לחישוב שמבוצע על ידי הבנק אחת לשנה לגבי המתאם בין הסקטור הבלתי צמוד לסקטור הצמוד, במח"מים הרלבנטיים לבנק.

מגבלת הרגישות הכוללת המקסימלית לריבית של השווי הנוכחי הנקי של הנכסים וההתחייבויות של הבנק היא בסך 46 מיליוני ש"ח, וממנה נגזרות גם המגבלות לגבי הרגישות לריבית לפי רצועות הזמן השונות.

הרגישות הכוללת לשינוי בריבית, כמפורט לעיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (בתרחיש עלייה של 1% בעקום השקלי) הייתה שלילית בסך כ- 29.1 מיליוני ש"ח לעומת רגישות שלילית בסך כ- 22.75 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול שחל ברגישות השלילית כתוצאה מרכישות של אגרות חוב ממשלתיות (בעיקר בעלות מח"מ ארוך) בתיק הנוסטרו של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2017, קוזז ברובו עקב מכירת ההלוואות בהיקפים גדולים כחלק מיישום התכנית האסטרטגית, כפי שתואר לעיל. הבנק עומד במגבלות שקבע הדירקטוריון לעניין הרגישות לריבית.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בבנק בתדירות שבועית והוא מדווח ונדון בישיבות ההנהלה השבועיות. במקרה של התקרבות או צפי להתקרבות למגבלות החשיפה שנקבעו - הסיכון נמדד אף בתדירות גבוהה יותר.

הבנק גם בוחן באופן שוטף תרחישים שונים, וביניהם תרחישי קיצון, לגבי עליה וירידה של עקומי הריבית, כולל שינויים לא מקבילים בעקומי התשואות.

הנחות המפתח בנושא סיכון הריבית הן לגבי יחס המתאם בין הסקטור הצמוד לסקטור הבלתי צמוד אשר, כאמור, עובר בחינה מחדש אחת לשנה. הנחת מפתח נוספת היא שמעבר לנכסים וההתחייבויות שבמאזן הבנק, גם הון הבנק נכלל במודל הרגישות לריבית.

ד.6 סיכון ריבית בתיק הבנקאי (המשך)

הבנק בוחן, לפחות אחת לחודש, ניתוחי רגישות לגבי יחס המתאם בין הסקטור הצמוד לסקטור הבלתי צמוד, וכן ביחס לשיעור ההשתתפות של ההון במודל. על מנת להקטין את החשיפה הנובעת משינויים אפשריים בשיעורי הריבית נוהג הבנק, בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד, במדיניות התאמה ככל שניתן בין מועד שינוי הריבית על הנכסים לזה של ההתחייבויות.

הבנק מנטר ומנהל מעקב, לפחות אחת לחודש, אחר מדד הרווח הנתון בסיכון (EaR - Earning at Risk), אשר מבטא את היקף הפגיעה הצפויה ברווחיות העתידית של הבנק מריבית, שעשויה לנבוע משינויים בריבית, וזאת בשל הצורך בתמחור מחדש. החישוב מבוסס על פערי הריביות בין הנכסים להתחייבויות במגזר השקלי קבוע ובמגזר הצמוד מדד (בהינתן תרחיש בו למשל יש עליית ריבית פתאומית של 1%). החישוב מבוצע על פני טווחי זמן שונים.

הבנק קבע מגבלה פנימית לפיה ערך ה-EaR בכל שנה קדימה לא יעלה על 10% מההכנסה השנתית של הבנק.

מבין מגבלות מודל זה, נציין כי המודל בבנק אינו כולל את סיכון מיחזור התחייבויות במהלך תקופת המדידה.

לבנק מנגנונים ודרכי פעולה שונות ומגוונות להקטין, להגדיל או לגדר את חשיפתו הכוללת לסיכון הריבית, וכן את חשיפתו לריבית לפי רצועות זמן או לפי בסיסי ההצמדה השונים, וזאת באמצעות ביצוע שינויים שונים בהרכב המאזן, כגון קניה או מכירת אגרות חוב בתיק הנוסטרו, הגדלת או הקטנת גיוסי פיקדונות ואג"ח, ביצוע שינויים בביצועי האשראי העתידיים, פירעון מוקדם של אשראי או אג"ח, ועוד.

כאמור, לבנק קיים סיכון בשל פירעונות מוקדמים כתוצאה מבקשת לקוחות לפירעון מוקדם של הלוואות שקיבלו מהבנק. עד כה, שיעור הבקשות של לקוחות לפדיון מוקדם של הלוואות היה נמוך ביותר. בנוסף לכך, תנאי מרבית נכסי הבנק אינם מאפשרים פירעון מוקדם ללא תשלום עמלת פירעון מוקדם, אשר מטרתה לכסות על הפסדי הבנק שעלולים לנבוע מפירעון מוקדם זה.

הבנק אינו משווק פיקדונות ללא מועד פירעון. במסגרת מודל הרגישות לריבית בו עושה הבנק שימוש, הוא אינו מניח הנחות כלשהן לגבי שיעור החידוש של פיקדונות מעבר לתקופה החוזית שלהם, אלא מתייחס בכל עת ליתרות הנכסים וההתחייבויות הקיימות בלבד.

לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים ראה עמוד 64 בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

להערכת הבנק, המשך יישום התכנית האסטרטגית שצוינה לעיל, כולל חלוקת דיבידנדים נוספים מעבר לאלו שחולקו - לא יביא לשינוי משמעותי בחשיפת הבנק לסיכון הריבית.

ד.7 מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכונים מובילים ומתפתחים

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים: בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים ולנהלים לממשל ניהול הסיכונים, בבנק מבוצע מעקב שוטף הדוק אחר כלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק.

בין היתר, מבחין הבנק בין הסיכונים המתפתחים והמובילים לסיכונים אחרים:

סיכון מוביל - מייצג אירוע או סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו או ההסכמים שהבנק צד להם וכן אירועים שהתרחשו או גלומים בעסקאות שבוצעו על ידי הבנק לפני מועד הדיווח ואשר עשויים להשפיע לרעה על תוצאות או על פעילות הבנק.

סיכון מתפתח - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.

ד7. מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 (המשך)

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם וכן סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות להגן על תביעה המעלה טענה משפטית בדבר אופן פעילות הבנק. סיכון זה סווג כסיכון מוביל.

פעילות הבנק מבוצעת בליווי יעוץ משפטי, הן פנימי של היחידה המשפטית והן בסיוע של יועצים משפטיים חיצוניים. ההנהלה והדירקטוריון מסתייעים ביעוץ משפטי בבחינת נושאים וכן בטיפול וגיבוש פעילויות חדשות והסכמים.

בבנק קיימים נהלי עבודה לטיפול בסיכונים משפטיים, למעקב אחר שינויי חקיקה, פסיקה, הוראות חדשות מבנק ישראל ולבחינה של השלכות הוראות חדשות אלו על חוזים קיימים ו/או נהלי עבודה.

מטרת מדיניות הבנק לניהול סיכונים משפטיים היא למזער את הסיכונים המשפטיים. מזעור חשיפת הבנק לסיכונים משפטיים מבוצע בדרך של איתור מוקדי הסיכון משפטי, הכנת הנחיות ונהלים ובקרה על ביצועם, תוך הפקת לקחים משינויים בפסיקה ובחקיקה ויישומם במסמכי הבנק.

המשנה למנכ"ל, היועץ המשפטי הינו מנהל הסיכונים המשפטיים בבנק ובאחריותו לאתר את הסיכונים המשפטיים אליהם חשוף הבנק בפעילותו השוטפת ובכל פעילות עתידית בה הבנק מעוניין לעסוק, אשר המידע עליה הועבר למנהל הסיכונים המשפטיים על ידי הגורם הרלוונטי. בנוסף, מגדירים נהלי העבודה את דרכי איתור הסיכונים המשפטיים, בחינתם, הטיפול בהם, והדיווח עליהם לגורמים הרלבנטיים בארגון, לרבות למנהל הסיכונים הראשי.

פעולותיהם של קצינת הציות הראשית ומנהלי הציות שמונו ביחידות השונות של הבנק, מסייעות גם הן במזעור הסיכון המשפטי.

סיכון ציות

סיכון ציות - הסיכון שתאגיד יסבול מסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין, כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות חוק, רגולציה, נהלים פנימיים וקודים אתיים. סיכון זה סווג כסיכון מתפתח.

סיכון הציות של הבנק מנוהל תוך הקפדה על רמה גבוהה של עמידה בהוראות החוק והרגולציה, שמירה על רמות בקרה גבוהות ונהלי עבודה מסודרים ומקיפים.

בהתאם להוראה 308 בנושא "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי", סיכון זה מנוהל על ידי קצינת הציות הראשית ומנהלי סיכון ציות אחרים שהוגדרו בבנק.

בהתאם למדיניות הציות של הבנק הוגדר כי קצינת הציות הראשית ומנהלי סיכון ציות אחרים בבנק ינהלו את סיכון הציות להוראות ציות שהבנק מיפה שחלות עליו, וזאת באופן מבוסס סיכון ובהתאם למתודולוגיה להערכת סיכון הוראות ציות שקבע הבנק. כמו כן אישר הדירקטוריון צ'ארטר הקובע את מעמדה וסמכויותיה של פונקציית הציות בבנק ונקבעה אחריותה של קצינת הציות הראשית לנהל את סיכון הציות הכולל של הבנק, תוך תכלול פעילות שאר מנהלי סיכון הציות.

קצינת הציות הראשית פועלת מתוקף הוראות בנק ישראל ומדיניות הציות של הבנק ושל קבוצת דקסיה. היא אחראית לסייע לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לקיים את אחריותם למילוי הוראות הציות בבנק. קצינת הציות הראשית אחראית על תכלול ניהול סיכון הציות בבנק, זאת בנוסף לאחריותה לניהול ובקרת סיכונים הציות ביחס להוראות הציות שתחת אחריותה.

כמו כן היא אחראית ליישם ולאכוף את מדיניות ונהלי קבוצת דקסיה בתחומי הציות, המפורטים במנשר הציות של הקבוצה. כן פועלת קצינת הציות הראשית להטמעת ידע לעובדים ולמנהלים ביחס להוראות הציות שתחת אחריותה ובתחומי מניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הדרכה והסברה.

כמו כן מבצעת קצינת הציות הראשית את כל המשימות והתפקידים הנדרשים מאחראית על איסור הלבנת הון בהתאם לסעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, בהתאם לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים), התשס"א-2001 ולהוראה 411 להוראות ניהול בנקאי תקין, בהתאם להוראות חוק המאבק בטרור התשע"ו-2016, ובהתאם להנחיות ונהלי חברת האם וקבוצת דקסיה בנושאי ציות ואיסור הלבנת הון.

7ד. מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 (המשך)

בנוסף קצינת הציות הראשית מכהנת כממונה על אכיפה פנימית, האחראית על הטמעתה ותחזוקתה של תכנית האכיפה הפנימית של הבנק כפי שאושרה בדירקטוריון הבנק, על מנת למזער את החשיפה ואת ההסתברות להתממשותם של אירועי כשל והפרה של דיני ניירות ערך.

קצינת הציות הראשית כפופה למנכ"ל הבנק ומדווחת לו ישירות אחת לרבעון על פעולותיה. כמו כן מדווחת קצינת הציות הראשית גם דיווחים חצי שנתיים ורבעוניים לחברת האם.

אחת לשנה מדווחת קצינת הציות הראשית לדירקטוריון הבנק דיווח הכולל את נושאי הציות המרכזיים העומדים בפני הבנק; הערכת סיכון הציות שבוצעה בבנק כוללת סיכונים ציות חדשים שזוהו, שינויים בפרופיל סיכון הציות, אם קיימים, סיכום ליקויים או הפרות שזוהו, המלצות לתיקונם ופירוט אמצעים שכבר ננקטו לתיקון ליקויים. דווח זה מסייע לדירקטוריון לבצע הערכה מבוססת של מידת האפקטיביות בה מנהל הבנק את סיכון הציות שלו.

תכנית העבודה של קצינת הציות הראשית מאושרת על ידי דירקטוריון הבנק וכוללת גם בקורות יזומות שהיא מבצעת בתחומי ציות ואכיפה בבנק.

ועדת הציות (פורום מנהלי סיכון ציות) של הבנק בראשה עומדת קצינת הציות הראשית מתכנסת לפחות אחת לרבעון, על פי הצורך, ומועלים בה לדיון נושאים שונים הקשורים לציות והעומדים על הפרק באותה עת בבנק.

קצינת הציות הראשית אחראית במסגרת תפקידיה גם להטמעת ואכיפת הקוד האתי של הבנק וממונה כנאמנת אתיקה של הבנק. בבנק קיימת תכנית אתיקה, אשר במסגרתה מודרכים העובדים אחת לשנה בנושאי אתיקה.

קצינת הציות הראשית בשיתוף עם היחידה המשפטית עוקבים אחר הוראות חדשות ועדכוני הוראות ופועלים לאתר ולהפיץ הוראות חדשות למנהלי סיכון הציות לאותה הוראה.

קצינת הציות הראשית מבצעת אחת לחצי שנה מעקב אחר ליקויים בתחומי הציות שעלו במסגרת דוחות מבקרים שונים, ועוקבת אחר קצב תיקון הליקויים.

במסגרת אחריותה להטמעת ידע לעובדים ומנהלים בתחומי איסור הלבנת הון ומימון טרור, בתחומי ציות נוספים ובתחום דיני ניירות ערך, אושרו בבנק תכניות הדרכה מפורטות בנושאי איסור הלבנת הון ומימון טרור ובתחום דיני ניירות ערך. ההדרכות כוללות הדרכה לחברי הדירקטוריון, הדרכות לחברי הנהלה מורחבת, הדרכות לעובדים חדשים והדרכות לעובדים הרלבנטיים בהתאם לנושאי ההדרכה. במסגרת זו נבדק גם ידע העובדים בבנק.

סיכון אסטרטגי ועסקי

סיכון זה סווג כסיכון מוביל.

הבנק פועל בהתאם לתכנית העבודה והתקציב המאושרים אחת לשנה, ואשר עוסקים במרכיבים ובמטרות העיקריות של הפעילות המסחרית, הפעילות הפיננסית ופעילות ניהול הסיכונים של הבנק, תוך התייחסות לנקודות החוזקה והחולשה, האיזמים וההזדמנויות של הבנק, ובחינת המשאבים העיקריים הנדרשים ליישומה.

סיכון זה הינו הפסד נוכחי או עתידי של ערך, שנובע משינויים בסביבה העסקית, מהחלטות עסקיות שגויות, יישום לא הולם של החלטות או חוסר תגובה לשינויים בסביבת העסקים.

קיים לבנק סיכון עסקי בשל התגברות התחרות מצד בנקים ישראליים וגופים מוסדיים ואף מגבלות לגבי התפתחות העסקים בתחומים בו הבנק פעיל כבר כיום (בין השאר בשל ירידה בביקוש לאשראי מצד רשויות מקומיות ומגבלות לגבי חבות של לווים וקבוצות לווים). לאחר קבלת אישור מבנק ישראל, החל הבנק לפעול בשנת 2016 בתחומי פעילות חדשים, על מנת להרחיב את מקורות ההכנסה שלו ולגוון ולפזר את תיק האשראי שלו.

התכנית האסטרטגית אותה אימץ הבנק מביאה, בין השאר, להתמודדות יעילה של הבנק עם מגבלות חבות לווה בודד, חבות קבוצת לווים וחבות הלווים הגדולים, לשחרור עודפי הון שהוחזקו ומוחזקים על ידו הבנק לצורך התמודדות עם מגבלות אלה, לשיפור התשואה להון ומאפשרת לבנק להמשיך ולהיות בנק מוביל בתחום האשראי לסקטור המוניציפאלי. חלק מהאמור בפסקה לעיל מהווה "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו לעיל.

ד7. מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 (המשך)

סיכון המשכיות עסקית

סיכון זה סווג כסיכון מתפתח.

זהו הסיכון שהבנק לא יוכל לפעול ברציפות וללא הפרעות, כתוצאה מאירועים חיצוניים או פנימיים. ניהול ההמשכיות העסקית משמעו גישה כלל ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לוודא כי ניתן יהיה לבצע פעולות מסוימות, או להשיב לפעילות במועד, במקרה של שיבושים.

כדי למזער את הנזקים הפוטנציאליים מאי יכולת של הבנק לפעול ממשרדיו, לדוגמא, עקב שריפה, מלחמה או מכל סיבה אחרת, וכן למקרה של קריסת מערכות המידע שלו, קיים לבנק אתר חירום לגיבוי מערכות הליבה. אתר החירום כולל את מערכות הליבה ומערכות נוספות המשמשות את הבנק. אחת לתקופה מתקיים ניסוי באתר החירום, כדי לבדוק את כשירותו במצבי חירום. בנוסף, קיימת בבנק תכנית להיערכות לשעת אסון והמשכיות עסקית. במסגרת התוכנית מוגדרים מצבי החירום השונים, וכן תהליך העבודה הנדרש להכרזה על מצב חירום ומעבר לעבודה במסגרת אתרי הגיבוי.

הבנק הפסיק את הסכם השכירות שהיה לו עם אחד מאתרי הגיבוי (אתר גיבוי משני), כך שכיום קיים לבנק אתר גיבוי אחד, הנמצא במיקום מרוחק ממשרדיו הראשיים של הבנק. אתר זה כולל חדר ועמדות מחשב ייעודיים עבור הבנק בשעת חירום, והוא תת קרקעי.

במסגרת תכנית החירום קיימת הגדרה של הפעילויות הקריטיות לבנק בשעת חירום, הגורמים הנדרשים לביצועם, וכן תכנית אלוס מפורטת לכלל העובדים הנדרשים.

הבנק מבצע אופן תקופתי תרגילים של מעבר פעילות ומעבר עובדי הבנק לעבודה באתרי הגיבוי. במסגרת זו נבדקת יכולת הפעלת מערכות הבנק השונות ויכולת ההמשכיות העסקית של הבנק.

בשנים 2015-2017 הבנק ביצע פרויקט שדרוג תשתיות וארכיטקטורת מחשוב, הגדלת השרידות והיתירות של אמצעי המחשוב שלו.

סיכונים אחרים**סיכון מוניטין**

סיכון המוניטין הינו "ירידה פוטנציאלית בערך הבנק הנובע מתפיסה שלילית של הבנק על ידי חלק מהלקוחות, בעלי המניות, משקיעים, צדדים לשיתוף פעולה ובעלי עניין אחרים".

סיכון המוניטין של הבנק מנוהל על ידי הקפדה על רמה גבוהה של עמידה בהוראות החוק והרגולציה, שמירה על רמות בקרה גבוהות ונהלי עבודה מסודרים ומקיפים. יחד עם זאת, שמועה אפשרית או כשל שעלול לקרות יכולים להביא לפגיעה במוניטין הבנק על כל השלכותיה.

סיכון זה מנוהל גם הוא על ידי קצינת הציות הראשית, כמו גם על ידי הנהלת הבנק וגורמים נוספים, כגון: מנהלי סיכונים הציות ביחידות השונות, מנהל הסיכונים התפעוליים, היחידה המשפטית וחברה חיצונית לניהול יחסי ציבור. אחד הסיכונים הנגזר מסיכון זה הוא קיטון ביכולות הגיוס וגידול בעלויות הגיוס של הבנק בשל פגיעה במוניטין שלו.

סיכון מיקור חוץ

הבנק מנהל את מערכות המידע שלו באמצעות מספר מערכות, המותאמת למגוון פעילויותיו באמצעות מיקור חוץ עקב חסרונן לקוטן. על מנת למזער את הסיכון הכרוך בהסתמכות על גורמי חוץ, הוגדר במדיניות מערכות המידע סט של דרישות מספקים עימם מעוניינים לעבוד וביניהן: מוכנות לשתף פעולה עם גורמים מטעם הבנק בהקשר לשירות/ הציוד המסופק, מחויבות לאבטחת מידע, קיום SLA, הגדרת תחומי האחריות של הספק, מחויבות לתמיכה בבנק בשעת חירום ועוד.

אחת לתקופה מבצע הבנק הערכה של הסיכון הקשור לבצוע מיקור החוץ ונוקט בפעילויות למזעור הסיכון (כגון: ערנות לשוק הרלבנטי לתוכנות אלו, הכרת ובחינת חלופות, פגישות עם נציגי/מנכ"ל החברות).

ד7. מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 (המשך)

סיכון מודלים

סיכון מודלים מוגדר כטעויות בהערכת הסיכון הפוטנציאלי הנובעות ממתודולוגיה ומודל לא הולמים ו/או אי ודאות בנוגע לנתונים או שימוש לא הולם במודלים. סיכון זה הוא בעיקרו סיכון תפעולי.

תהליך פיתוח מודלים הוא תהליך מורכב הטומן בחובו סיכון לטעויות. ההיגיון הפנימי של רוב המודלים הוא לרוב מופשט ומוגבל, ולכן דרושים שיקול דעת רב ומומחיות רבה, על מנת ליישם את תוצאות המודל מחוץ להקשר הצר ממנו הופקו. קיים חשש שמקבלי החלטות יסתמכו על מחירים מוטעים, אומדני חשיפות מוטעים או על פרשנות מרחיבה מדי של תוצאות המודל, תופעות שעלולות להיות בעלות השלכות רציניות על מוניטין או רווחיות הבנק.

נעשה שימוש במודלים שפותחו בכדי להעריך חשיפה לסיכונים, לניתוח אסטרטגיות עסקיות, לאמידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולהקטנת אי הוודאות של אירועים או מגמות עתידיות על ידי ניתוח של התפתחויות והקשה של דפוסים חוזרים או השפעות סיבתיות אותן ניתן לצפות בעתיד. לבנק קיימת מדיניות בנושא תיקוף מודלים, לפיה, ובהתאם להנחיות בנק ישראל בנושא זה, הבנק לא עושה שימוש במודל חדש טרם תיקופו, וכן נקבע כי כל מודל שכבר פעיל, צריך לעבור תהליך של תיקוף מחדש על מנת לוודא המשך נאותות החיזוי שלו, לפחות אחת למספר שנים בהתאם לרמת חשיבותו ו/או לשינויים שבוצעו בהנחות המודל, במתודולוגיות ושיטות עבודה, בפעילות הבנק או בסביבה עסקית הרלבנטית למודל.

מעבר לכך, יש לציין כי סיכון המודל מטופל כיום, בין השאר, באמצעות: הקצאה של אנשי מקצוע מנוסים לפיתוח מודלים של סיכון, תיקוף על ידי צוותים בלתי תלויים מהצוות שבנה את המודל ועוד.

כל המודלים בהם עושה הבנק שימוש הינם ברשותו והוא מפעילם באופן עצמאי, וללא תלות בחברת האם.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן (ירידה בערך בטחונות, הרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות, או סיכון מוניטין כתוצאה מהאפשרות שייחוס לבנק קשר לגורם מפגע סביבתי).

החשיפה לסיכון זה נמוכה, שכן על פי מדיניותו הבנק בוחן באופן הדוק בטרם הענקת אשראי ללקוח אשר עלול להביא להתממשות סיכונים סביבתיים את המנגנונים למזעור הסיכונים הסביבתיים. מלבד זאת המקרים בהם העניק הבנק ללקוחות כאמור, הינם בשיעורים נמוכים מתיק האשראי של הבנק.

הבנק פועל בהתאם לנהלים שנכתבו בנושאי סיכונים סביבתיים במתן אשראי לרשויות מקומיות, לתאגידים ולמימון פרויקטים.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות", הבנק מחשב את יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) (LCR).

היחס בוחן את נזילות התאגיד הבנקאי באופק של 30 הימים הקלנדרים הקרובים בתרחיש קיצון, ונועד להבטיח יכולת של הבנק לעמוד בתרחישי קיצון של נזילות. היחס משקלל את מלאי הנכסים באיכות גבוהה לאחר הפעלת מקדמי ביטחון שנועדו לבחון את יכולת "הנזלת" הנכסים של הבנק, למול סך התזרים היוצא הצפוי לשלושים הימים הקרובים בניכוי סך התזרים הנכנס הצפוי, משוקלל.

על פי הוראה זו החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות לא יפחת מ-1. הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) של הבנק כולל מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל למעט חלק מהיתרות כנגד חובת הנזילות, וכן אגרות חוב של ממשלת ישראל שנכללים בתיק הנוסטרו של הבנק.

לאור תמהיל מקורות המימון של הבנק, הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות הם פירעונות שוטפים של תעודות התחייבות שהונפקו על ידי הבנק וכן פיקדונות שעל פי תנאיהם החוזיים מועד הפירעון הקרוב יחול בפרק זמן הקצר מ-30 יום, בהתחשב בסוגי הלווים השונים.

לגילוי בדבר ריכוזיות מקורות המימון של הבנק ראה גילוי על קבוצות המפקדים הגדולות בעמ' 63 בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

לצורך חישוב התזרים היוצא המשוקלל, הבנק משקלל את יתרת מסגרות האשראי הבלתי מנוצלות ויתרת הערבויות לתוך תזרים יוצא בתוך שלושים ימים תוך הפעלת יחס שקלול מתאים על פי ההוראה.

התזרים הנכנס מורכב מהלוואות אשר צפויות להיפרע כסדרן במהלך שלושים הימים בקרובים מיום חישוב היחס, תוך הפעלת שקלול על פי ההוראה, סכום התזרים הנכנס המותר לקיזוז עם תזרים יוצא מוגבל ל-75% מסך תזרים המזומנים היוצא.

לבנק אין חשיפות לנגזרים ואין פעילות במטבעות זרים. הבנק מחשב יחס כיסוי הנזילות ברמה יומית, ועומד במגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל. מתקיים מעקב שבועי ברמת ההנהלה לגבי יחס כיסוי הנזילות. לבנק נהלים בדבר עמידה בחובת הנזילות, דרכי ניהול חובת הנזילות וכן נוהל תרחישי קיצון לסיכוני נזילות.

טבלה 25: יחס כיסוי הנזילות
(במיליוני ש"ח)

בנק דקסיה ישראל בע"מ וחברה מאוחדת שלו		
יחס כיסוי הנזילות		
לתקופה של 3 חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017		
סך ערך משוקלל (ממוצע) ²	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ¹	ממוצעים*
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
2,663.2		1 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
		2 פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסיקים קטנים, מזה:
		3 פיקדונות יציבים
		4 פיקדונות פחות יציבים
		4א פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)
		5 מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
		6 פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
503.0	1,257.5	7 פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
766.5	766.5	8 חובות לא מובטחים
		9 מימון סיטונאי מובטח
95.4	95.4	10 דרישות נזילות נוספות, מזה:
		11 תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
		12 תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
10.7	106.8	13 קווי אשראי ונזילות
		14 מחויבויות מימון חוזיות אחרות
		15 מחויבויות מימון מותנות אחרות
1,375.5	2,226.2	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
		17 הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזה)
33.9	67.8	18 תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
		19 תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
33.9	67.8	20 סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם ³		
2,663.2		21 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
1,341.6		22 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
198.5%		23 יחס כיסוי נזילות (%)

* ממוצע פשוט של כל התצפיות היומיות שבוצעו במשך הרבעון המדווח.

¹ ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).

² ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).

³ ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו (2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

בעקבות מכירת תיק האשראי בסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח והפירעון המוקדם של אשראי בסך של 250 מיליוני ש"ח, במסגרת יישום התכנית האסטרטגית, נוצרו לבנק עודפי נזילות גבוהים, אשר באו לידי ביטוי, בין השאר, בגידול משמעותי של יחס כיסוי הנזילות. הבנק פעל בצורה מוצלחת לצמצום עודפי נזילות אלה, בין השאר, על ידי פירעון מוקדם של פיקדונות חברת האם בסך כ- 290 מיליוני ש"ח, תשלום לפירעון אג"ח שהנפיק הבנק בעבר, קנייה מחדש (buy-back) בהיקף כ- 93 מיליוני ש"ח של חלק מסדרת אג"ח שהבנק הנפיק בעבר וחיידוש סלקטיבי של פיקדונות. צמצום נוסף התממש לאחר תאריך במאזן בעקבות תשלום הדיבידנד בסך 300 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה ביאורים 15'א ו- 16 לדוחות הכספיים.

לאור האמור לעיל, יחס כיסוי הנזילות הנקודתי נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (בהבדל מממוצע התצפיות היומיות שבוצעו במשך הרבעון שהוצג לעיל) היה 147%.

להלן פירוט לגבי יתרת רכיבי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017:

- מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל – 1,236.7 מיליוני ש"ח
- בניכוי חובת הנזילות (ללא רכיב חובת הנזילות בגין פיקדונות מגופים מוסדיים ואחרים, אשר נלקח בחשבון בכל מקרה כתזרים יוצא בחישוב יחס כיסוי הנזילות) – (106.1 מיליוני ש"ח)
- שווי שוק של אגרות חוב של ממשלת ישראל שנכללות בתיק הנוסטרו של הבנק – 1,164.1 מיליוני ש"ח

הגורמים העיקריים שמשפיעים על תוצאת חישוב יחס כיסוי הנזילות הם:

במונה (כרית הנזילות): יתרות המזומן של הבנק בבנק ישראל ובבנקים מסחריים, שווי השוק של האג"ח הממשלתי הסחיר בו מושקע תיק הנוסטרו של הבנק.

במכנה של היחס (תזרים המזומנים היוצא הצפוי, נטו): תזרים המזומנים היוצא הצפוי ב-30 הימים הקרובים מהפיקדונות לזמן ארוך, מהפיקדונות לזמן קצר של גופים מוסדיים ורשויות מקומיות ומהאג"ח הסחיר שהבנק הנפיק, ומצד שני בעיקר תזרים המזומנים הנכנס מפירעון של הלוואות.

מאחר והמוקדם המופעל על התזרים היוצא הצפוי ב-30 הימים הקרובים לגבי פיקדונות מלקוחות הסקטור הציבורי, קטן משמעותית מזה שמופעל לגבי לקוחות אחרים, הרי שמבחינת יחס כיסוי הנזילות עדיף לבנק לקבל פיקדונות מלקוחות הסקטור הציבורי.

תנודתיות ביחס כיסוי הנזילות נובעת בעיקר מתזרימי מזומנים גדולים שצפויים לצאת מהבנק מידי פעם (למשל בשל תשלום בגין אג"ח שהבנק הנפיק בעבר, תשלום דיבידנד, או תשלום בגין פירעון של פיקדונות בסכומים גדולים), ומצד שני בשל תזרימי מזומן נכנסים גדולים שנובעים מהנפקת אגרות חוב שהבנק מבצע מדי תקופה, או מכירת הלוואות.

חלק קטן בלבד מתזרים המזומנים היוצא בחישוב יחס כיסוי הנזילות נובע מהנחות לגבי ניצול של מסגרות אשראי בלתי מנוצלות של לקוחות.

לבנק אין חשיפות לנגזרים או למט"ח שעלולות היו לגרום לתנודתיות ביחס כיסוי הנזילות.

הבנק מבצע באופן שוטף סימולציות לגבי צפי התפתחות יחס כיסוי הנזילות בתקופה של מספר חודשים קדימה, ונערך בהתאם על מנת לשמור עליו מעל המגבלה האפקטיבית, ומעבר לכך.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בתזרימי המזומנים וצרכי הביטחונות הנוכחיים והעתידיים, הצפויים והבלתי צפויים, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד.

הנהלת הבנק קבעה מגבלות המתייחסות לסיכון הנזילות והיא פועלת על מנת לנהל באופן מבוקר את סיכון הנזילות. מצב הנזילות של הבנק נבדק בתדירות יומית.

נזילות הבנק נשענת בעיקרה על: יתרת המזומנים, תיק ניירות ערך, קבלת פיקדונות וכן על גיוס אג"ח סחירים.

מטרת ניהול סיכון הנזילות בבנק היא להבטיח שלבנק תהיה תמיד נזילות מספקת בעת הצורך, הן במצב רגיל והן במצבי קיצון על מנת שיוכל לעמוד בהתחייבויותיו בזמן ובעלויות מתקבלות.

לשם עמידה במטרה זו, נקבע ממשל תאגידי לניהול סיכון הנזילות, המתבסס על 3 נדבכים תוך שמירה על עיקרון הפרדת סמכויות:

- מבנה פיקוח על ידי הדירקטוריון, ועדת ניהול סיכונים וההנהלה אשר אחראים על גיבוש מדיניות הנזילות, ולהם יש את האחריות העליונה לקביעת תיאבון וסיבולת סיכון הנזילות.
- המחלקה הפיננסית אשר אחראית על ההוצאה לפועל של מדיניות הנזילות, ובכלל זה, הוצאה לפועל של תכניות מימון, יישום טכניקות לאופטימיזציה של המאזן והפחתת מינוף של המאזן.
- מחלקת ניהול סיכונים המבצעת אמידה, תחזיות, תרחישי קיצון, דיווח ובקרה על סיכון הנזילות.

מעבר לדיונים בדירקטוריון ובוועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, מתקיימים בבנק באופן שוטף דיונים בנושא סיכון הנזילות בעיקר בוועדת ההנהלה הבכירה המתכנסת בתדירות שבועית ובוועדת ניהול נכסים והתחייבויות, המתכנסת אחת לחודש. במסגרת הדיון נבחנות יתרות המזומן של הבנק בנכס ישראל ובבנקים המסחריים וכן שווי תיק האג"ח הסחיר. כנגדם נבחנים צרכי הנזילות הנובעים בעיקר מהצורך לשלם בגין פירעונות של אג"ח שהבנק הנפיק ובגין פיקדונות שנפרעים, וכן מהצורך בביצוע הלוואות חדשות. אלמנטים אלה נלקחים בחשבון גם במסגרת חישוב מרבית יחסי הנזילות אותם בוחן הבנק.

לבנק קיימת תכנית חירום להתמודדות עם מקרים של מצוקת נזילות בתרחישים השונים, הכוללת דרכי פעולה שונות להתמודדות.

הבנק בוחן את מצב הנזילות, בין השאר באמצעות 4 סוגים של יחסי נזילות: יחס נזילות במצב רגיל, בתרחיש קיצון פנימי בבנק, בתרחיש קיצון מערכתי ובתרחיש קיצון משולב. כל אחד מ-4 יחסי נזילות אלה נמדד ל-3 אופקי זמן שונים ונקבעו לגבי כל אחד מהם רמות סף מעליהן הבנק שואף להיות. בחישוב היחסים השונים נלקחו בחשבון הנחות שונות לגבי פרמטרים כגון: שיעורי מחזור של פיקדונות (בהבחנה בין פיקדונות לזמן ארוך ופיקדונות לזמן קצר), שיעורי מחזור של הלוואות, שינויים בשווי תיק הנוסטרו, שיעורי ניצול התחייבויות חוץ מאזניות, ביצועי אשראי חדשים ועוד.

על פי הנחיית בנק ישראל, החל מ-1 בינואר 2017 התאגידים הבנקאיים לא נדרשים לעמוד ביחס נזילות מזערי (בתרחישים השונים לאופק זמן של חודש) שווה או גדול מ-1, אך עליהם להמשיך ולחשב יחסים אלה (יחד עם זאת, החל מיום 1 בינואר 2017 הבנק נדרש לעמוד ביחס כיסוי נזילות הגבוה מ-1, כפי שתואר לעיל).

הבנק שומר, באופן מכוון, על יחסי נזילות גבוהים יחסית מעל מגבלות המינימום שנקבעו, וזאת לאור הריכוזיות היחסית של המפקידים בבנק. כמו כן, הבנק קבע רמות התראה ונהלים לפעולה במקרה של הגעה אליהן. בעקבות פעילות יזומה של הבנק, צומצמה בשנת 2017 ריכוזיות המפקידים (ראה פירוט גם במסגרת תיאור סיכון הנזילות בסעיף 3.1 בדוח ההנהלה והדירקטוריון).

בהתאם להוראת בנק ישראל הבנק פיתח ומחשב על פי מודל פנימי, את יחס המימון היציב (NSFR - Net Stable Funding Ratio) המבוסס על הבנת הבנק את הוראות באזל בנושא זה, בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון.

יחס זה הוגדר כיחס בין סך מקורות המימון היציבים של הבנק, הצפויים בהסתברות גבוהה לעמוד לרשותו בטווח הזמן של שנה אחת (ומעלה) לבין סך השימושים הארוכים שלו, שהינם שימושים קיימים, שהבנק צפוי להידרש להמשיך לממנם בטווח הזמן של שנה אחת (ומעלה).

בנוסף לבחינת יחס המימון היציב, הבנק בוחן באופן שוטף את מצב הנזילות שלו לטווח הארוך, בין השאר באמצעות היחס בין ההתחייבויות לזמן ארוך ביחס לנכסים לזמן ארוך, פער הנזילות לזמן ארוך לפי תקופות, ריכוזיות הפיקדונות ברצועות זמן שונות, כולל ברצועות זמן של שנה ומעלה ובאמצעות בחינת פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות לזמן ארוך. להערכת הבנק, מצב הנזילות שלו לזמן ארוך הינו נאות, ויש לו הכלים לשיפור מצב הנזילות לזמן הארוך במצבי קיצון.

את הנזילות שלו לטווח קצר בוחן הבנק, כפי שתואר לעיל, גם באמצעות שימוש ביחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio), אשר אומד את נזילות הבנק באופק של 30 הימים הקלנדריים הקרובים בתרחיש קיצון, ונועד להבטיח יכולת של הבנק לעמוד בתרחישי קיצון של נזילות.

הבנק מחשב את יחס כיסוי הנזילות ברמה יומית, ועומד במגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל. מתקיים מעקב שבועי ברמת ההנהלה לגבי יחס כיסוי הנזילות. לבנק נהלים בדבר עמידה בחובת הנזילות, דרכי ניהול חובת הנזילות וכן נוהל תרחישי קיצון לסיכונים נזילות.

כפי שתואר לעיל בפרק בנושא יחס כיסוי הנזילות, במהלך השנה חל גידול משמעותי בכל יחסי הנזילות, וזאת בעיקר כתוצאה מקבלת התמורה בגין ההלוואות שהבנק מכר במסגרת יישום התכנית האסטרטגית, ופירעון מוקדם של הלוואה בסכום 250 מיליוני ש"ח. הבנק פעל בדרכים שונות, שתוארו לעיל, על מנת לצמצם מיזמתו את עודפי הנזילות שנוצרו עקב כך.

לפחות אחת לשנה מובאת מדיניות ניהול סיכון הנזילות לאישור דירקטוריון הבנק. במקרים בהם מוצע לבצע שינוי כלשהו במגבלות או בתיאבון סיכון הנזילות, מובא נושא זה לאישור דירקטוריון הבנק במהלך השנה.

מעבר לשימוש של הבנק באינדיקטורים שונים לניהול הנזילות (יחסי נזילות בתרחישים שונים ולאופקי זמן שונים, כפי שפורט לעיל) ושימוש ביחס כיסוי הנזילות (LQR) וביחס המימון היציב (NSFR), אשר בכלם עושה הבנק שימוש בתזרימים הצפויים של נכסים התחייבויות תחת הנחות שונות, הבנק מנהל את סיכון הנזילות, בין השאר, גם באמצעות הכלים הבאים:

- בחינת ריכוזיות הפיקדונות לזמן קצר על ידי חישוב היחס בין שווי פיקדונות אלה של 5 המפקידים הגדולים לסך הפיקדונות (ברצועות זמן שונות).
- בחינת תרחישי קיצון לגבי אי חידוש, בשיעורים שונים, של פיקדונות זמן קצר, על ידי 5 המפקידים הגדולים.
- בחינת תקופת השרידות של הבנק בהנחה קיצונית של אי חידוש כלל של פיקדונות ואי גיוס חוב אחר (דבר שבפועל אינו בהכרח קורה, שכן בפועל, לאורך זמן, ישנו שיעור גבוה של חידוש פיקדונות לזמן קצר), כלומר התקופה בה יכול הבנק לעמוד בהתחייבויותיו ללא כל גיוס נוסף. נקבעו מגבלות גם על פערי הנזילות לפי רצועות זמן.
- בחינת התפלגות מקורות המימון של הבנק לפי סוגי מכשירים (אג"ח / פיקדונות לזמן קצר / פיקדונות לזמן ארוך). בעניין זה קבע הבנק מגבלה לפיה סך התחייבויות הבנק כלפי הציבור בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים, לא יעלה על 4.5 מיליארד ש"ח.
- בחינת התפלגות הפיקדונות לזמן קצר לפי סוגי מפקידים.
- בחינה מיוחדת של פיקדונות עם אפשרות למשיכה בנקודות יציאה מוקדמות, ושל פיקדונות שהופקדו על ידי קרנות כספיות (בשל התנודתיות הגבוהה יחסית האפשרית בהיקפיהן).

הבנק פועל באופן מתמיד לגיוון מקורות המימון שלו, הן מבחינת סוג המכשיר (פיקדונות/אגרות חוב סחירות), מבחינת סוגי המפקידים (רשויות מקומיות/גופים מוסדיים/חברות פרטיות או ציבוריות), מבחינה שמית של לקוחות, מבחינת ריכוזיות המפקידים הגדולים, מבחינת תקופת המימון ועוד.

להערכת הבנק קיימת לו ריכוזיות גבוהה יחסית של מפקידי פיקדונות לזמן קצר, אך, כאמור, הוא דאג לצמצמה במהלך שנת 2017.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 לבנק חשיפה חוץ מאזנית באמצעות מסגרות אשראי לא מנוצלות של לקוחות בסך כ- 103.4 מיליוני ש"ח. בנוסף יש לו חשיפה חוץ מאזנית בסכום של כ- 2.6 מיליוני ש"ח בגין ערבויות שנתן.

לבנק קיימת תכנית מימון לשעת חירום, אשר כוללת, בין השאר, רשימה של צעדים שונים בהם על הבנק לנקוט על מנת לשפר את מצב הנזילות שלו, כפונקציה של יתרת המזומן הקיימת בבנק. להלן רשימת צעדים אפשריים (אין הכרח שזה יהיה סדר הפעולות בפועל. הצעדים שיינקטו בעתיד יעשו בהתאם לנסיבות שתהיינה רלוונטיות באותו מועד ובכפיפות להחלטות ההנהלה):

1. פעילות שיווקית נמרצת לגיוס פיקדונות (קצרי מועד וארוכי מועד) מלקוחות קיימים או מלקוחות חדשים, לרבות בדרך של מתן הטבה בריבית. גיוון בסיס הלקוחות כולל תאגידים פרטיים. הארכת מועדי פירעון של פיקדונות בתיאום עם המפקידים.
2. מכירת חלק מתיק ניירות הערך הזמין למכירה.
3. הנפקת אג"ח / ניירות ערך מסחריים לזמן קצר / הנפקת אג"ח מסוג COCO על ידי חברת הבת (הנפקה ציבורית או פרטית).
4. קבלת קווי אשראי מבנקים מסחריים.
5. צמצום / עצירת מתן אשראי חדש.

6. קבלת הלוואה מוניטארית מבנק ישראל כנגד תיק האג"ח הממשלתיות.
7. פנייה ללווים נבחרים בהצעה שיבצעו פירעון מוקדם.
8. מכירת הלוואות.
9. לאור השלמת איחוד ההון באפריל 2017, קיימת לבנק אפשרות עקרונית להנפיק מניות, בכפוף לפרסום תשקיף.

הבנק מחשב בתדירות יומית, ובהתאם להוראת בנק ישראל, את הסכום המינימאלי אותו הוא מחויב להחזיק כנזילות ("חובת הנזילות") כנגד הפיקדונות השונים של לקוחותיו.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 עמדה חובת הנזילות של הבנק על כ- 128.0 מיליוני ש"ח.

במהלך תקופת הדוח ביצעה החברה הבת הנפקה אחת של ניירות ערך מסחריים, בהיקף של כ- 250 מיליוני ש"ח.

הבנק ביצע הבנק קנייה מחדש (buy-back) בהיקף כ- 93 מיליוני ש"ח של חלק מסדרת אג"ח (סדרה ב') שהנפיק בעבר.

פרטים בנושאים אלה ראה ביאור 17 לדוחות הכספיים.

סיכון המימון

סיכון המימון (שהוא למעשה סיכון ריבית – תמחור מחדש) הינו הסיכון משינוי במרווח המימון של הבנק עקב שינוי בריבית בנק ישראל ובריביות השוק, בשל קיומם של הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית קבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית משתנה) של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות.

הבנק שומר על פער מח"מ חיובי בין הנכסים לטווח ארוך והתחייבויות לטווח ארוך, אשר מהווה בסיס למרווח המסחרי שלו. במילים אחרות, יש גלגול טבעי של ההתחייבויות במטרה לבצע מימון מחדש של הנכסים בתיק הבנקאי (הלוואות מסחריות לטווח ארוך). בהגדרה, כאשר פרמיית הסיכון של הבנק תגדל, הדבר יביא להפסד, מאחר והתמחור של הנכס המקורי לא לקח בחשבון שינויים במרווח המימון של הבנק. שינויים בפרמיית הסיכון של הבנק יכולים לבצע ממשבר פיננסי גלובלי ו/או משבר ספציפי בבנק עצמו.

המעקב אחר סיכון המימון מתבצע במסגרת ישיבות ההנהלה העסקית, בהן נבחנות טבלאות הריביות יחד עם עלויות הגיוס. מידי רבעון, לפחות, מבוצע ניתוח ומתקיים דיון לגבי הצורך בשינוי מרווח המימון של הבנק, לאור התפתחות עלויות הגיוס והתפתחות המרווחים לעומת אגרות החוב הממשלתיות הרלבנטיות. כל זאת על פי מתודולוגיה פנימית שנקבעה בנושא.

בהתאם לתכנית המימון השנתית של הבנק, אשר מאושרת בדירקטוריון, ובהתאם לצורך, עורך הבנק הנפקות של אגרות חוב או ניירות ערך מסחריים (בין אם סדרות חדשות או הרחבת סדרות קיימות), בשיתוף עם חתמים ומפיצים בשוק ההון. בהתאם לנהלי הבנק, מציגה המחלקה הפיננסית את הצעתה לגבי מאפייני ההנפקה המתוכננת (היקף כספי, מס' הסדרות, סוגי הצמדה, מח"מ, דירוג, מרווחים מוצעים וכדומה). ההנהלה מקיימת דיון בנושא זה ומחלקת ניהול הסיכונים מכינה ומציגה את חוות דעתה לגבי ההשפעות הצפויות של ההנפקה המתוכננת על האינדיקטורים של הסיכונים השונים, סימולציה לגבי צפי עמידה במגבלות השונות (כולל ביחס לסיכון הריבית, חשיפה למגזר הצמוד למדד אם רלבנטי, סיכון הנזילות וכדומה). בעקבות חוות דעת והדיון שמתקיים בעקבותיה, אפשר שיבוצע שינוי במתווה ההנפקה המתוכננת. מתווה ההנפקה מוצג ומובא לאישור גם בפני דירקטוריון חברת ההנפקות (ה-SPC) שבבעלות מלאה של הבנק.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017, כ- 33% מהמימון של הבנק נובע מאגרות החוב הסחירות וניירות הערך המסחריים אותם הנפיק, והשאר מפיקדונות לטווחים שונים.

מבחינת התפלגות הפיקדונות לזמן קצר (תקופה מקורית של עד שנה): כ- 78% הם של מפקידים מהמגזר הציבורי (לעומת כ- 66% בסוף שנת 2016), וכ- 22% הם של מפקידים ישראליים אחרים (גופים מוסדיים וחברות ציבוריות ופרטיות). כל המימון הינו בשקלים, ללא חשיפה מטבעית.

נכון לתאריך הדוח, הבנק שיעבד אגרות חוב ממשלתיות בשווי של כ- 581.3 מיליוני ש"ח לטובת בנק ישראל, על מנת שיוכל לקבל תמורתן מזומן לצרכי עתודה לנזילות. מלבד אגרות חוב אלה, לא שיעבד הבנק נכסים נוספים כלשהם לטובת צד ג' כלשהו.

להלן יובא גילוי הבנק בהתאם לדרישות הגילוי לפי נדבך 3 של באזל בגין תגמול, כאמור בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

לפרטים נוספים בהקשר לפירוט התגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה בבנק, ראו גם תיאור מדיניות התגמול ותכנית המענקים, לרבות פירוט ההטבות והסכומים של מקבלי השכר הגבוה ביותר בבנק, וכן ביאור 19 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2017.

גילוי איכותי	
א. מידע המתייחס לגופים המפקחים על התגמול	
<p>השם, ההרכב והסמכות של הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול.</p>	<p>ועדת הביקורת (בשבתה כועדת תגמול) של הדירקטוריון <u>חברי ועדת הביקורת</u>: מר נתן פרינד, יו"ר (דח"צ לפי חוק החברות); גב' לבנה שיפמן (דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301); מר מנחם שוורץ (דח"צ לפי חוק החברות).</p> <p><u>עיקרי תפקידי ועדת הביקורת (בשבתה כועדת תגמול)</u>: הועדה דנה, מאשרת וממליצה לדירקטוריון על מדיניות תגמול בבנק ונהלי תגמול; הועדה דנה מעת לעת בעדכון המדיניות ויישומה; הועדה דנה ומעריכה את אפקטיביות מדיניות ומגנוני התגמול, ובכלל זה בוחנת הועדה האם מנגנוני התגמול עומדים בדרישות הפיקוחיות; הועדה דנה, מאשרת וממליצה לדירקטוריון על תנאי העסקה והפרישה של נושאי משרה בבנק ועל עקרונות תנאי העסקה ופרישה של עובדי הבנק; ועוד.</p>
<p>פרטי היועצים החיצוניים שהופנתה אליהם בקשה לקבלת ייעוץ, הגוף ממנו קיבלו את הבקשה לייעוץ, ובאילו תחומים של תהליכי התגמול.</p>	<p>משרד עורכי דין מיתר ליקוורניק גבע לשם טל ושות' – המשמש כיועץ משפטי חיצוני לבנק.</p> <p>נקבע בתוכנית הבנוסים לנושאי משרה כי לצורך יישום הוראות התכנית, לרבות בחינת עמידת הבנק בתנאי הסף לזכאות לבונוס השנתי, תיעזר ועדת התגמול ברו"ח חיצוני, אשר יגיש את ממצאיו בעניין לוועדה.</p> <p>משרד עורכי דין מיתר נותן ייעוץ משפטי לוועדה, ככל שנדרש, בקשר עם תגמול עובדי הבנק ואישור תנאי כהונה והעסקה לנושאי משרה בבנק.</p>
<p>תיאור התחולה של מדיניות התגמול של התאגיד הבנקאי.</p>	<p>מדיניות התגמול של הבנק מורכבת ממסמכי המדיניות הבאים: מדיניות תגמול החלה על נושאי המשרה בבנק ועל העובדים המרכזיים בבנק (שאינם נושאי משרה) ומדיניות תגמול החלה על כלל (יתר) עובדי הבנק.</p> <p>יצוין כי אין במדיניות התגמול לפגוע או לגרוע מהסכמים קיימים במועד אישור המדיניות בין הבנק לבין העובדים המרכזיים בו לעניין תנאי כהונתם והעסקתם בבנק, בשים לב להוראות המעבר שנקבעו להוראה 301A.</p> <p><u>מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה (אשר הוחלה גם על עובדים מרכזיים בבנק) לשנים 2016-2018 אושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק (לאחר קבלת אישור ועדת התגמול והדירקטוריון) בחודש ספטמבר 2016.</u></p> <p><u>מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק לשנים 2017-2019 אושרה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בחודש נובמבר 2016.</u></p>
<p>תיאור של סוגי העובדים שנחשבים כנושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים אחרים, לרבות מספר העובדים בכל קבוצה.</p>	<p>קבוצת נושאי המשרה הבכירה בבנק כוללת את:</p> <ul style="list-style-type: none"> - תשעת (9) הדירקטורים המכהנים בבנק (לרבות יו"ר הדירקטוריון); - מנכ"ל הבנק - משנה למנכ"ל, היועץ המשפטי; - סמנכ"ל עסקי; - תשעה (9) נושאי משרה אחרים שהינם חברי הנהלה ומבקר פנימי; <p>נכון למועד הדיווח לא קיימים עובדים מרכזיים בבנק.</p>

ב. מידע המתייחס לתכנון ולמבנה של תהליכי התגמול	
<p>מדיניות התגמול כוללת התייחסות לרכיבי תנאי הכהונה והעסקה השונים של נושאי המשרה בבנק, העובדים המרכזיים האחרים ויתר עובדי הבנק, ובכלל זה רכיבי התגמול הקבוע, התגמול המשתנה, תנאי פרישה והטבות אחרות הניתנות לנושאי המשרה ועובדי הבנק.</p> <p>מדיניות התגמול לנושאי המשרה ויתר העובדים המרכזיים מבטיחה שהסדרי התגמול בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק, עם המטרות ארוכות הטווח של הבנק ועם ביצועי נושאי המשרה והעובדים המרכזיים האחרים בפועל בטווח הקצר, הבינוני והארוך. בין המטרות שעמדו בגיבוש מסמכי המדיניות היו ליצור מבנה תמריצים השומר על איזון ראוי בין רכיב התגמול הקבוע לבין רכיב התגמול המשתנה, והמקדם ניהול סיכונים מבוסס ואפקטיבי, שאינו מעודד נטילת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק ומאפשר שמירה על בסיס הון איתן. תמריצי התגמול לנושאי המשרה וליתר העובדים המרכזיים הותאמו ליעדים ארוכי הטווח של הבנק, לתוצאות הבנק על פני זמן ולתרומה בפועל להשגת יעדי הבנק כאמור, תוך הבחנה בין אלו המכהנים בתפקידי ביקורת ובקרה לבין בעלי התפקידים האחרים.</p> <p>מדיניות התגמול מבקשת לשמר את הדרג הבכיר בבנק ולהבטיח, ככל הניתן, את יכולתו של הבנק לגייס מנהלים איכותיים בעתיד, בהתחשב בשיקולים כלל ארגוניים כגון עלויות התגמול ופערי התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, בתחרותיות השוורת בענף הבנקאות, בגודלו של הבנק, היקף פעילותו ואופי עסקיו.</p> <p>מדיניות התגמול לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים של הבנק, שאושרה על ידי ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית בשנת 2016, כוללת התאמות לתיקונים שנעשו בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין מאז אישור מדיניות התגמול הקודמת של הבנק, שינויים הנובעים מהניסיון שנרכש בבנק. בנוסף, מדיניות התגמול הוכפפה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק מגבלת התגמול") אשר אינו צפוי להשפיע באופן מהותי על הבנק וזאת לנוכח רמות התגמול הנהוגות בבנק. עוד קובעת מדיניות התגמול כי במקרה של שינוי בעלות בבנק יכול שיהיו נושאי המשרה בבנק זכאים לזכויות ו/או לתגמולים כמקובל בעסקה מסוג זה, כגון מענק חד-פעמי ו/או זכאות לפיצויים מוגדלים כרשת ביטחון במקרה של סיום עבודה לאחר שינוי הבעלות.</p>	<p>סקירה של המאפיינים העיקריים והיעדים של מדיניות התגמול.</p>
<p>בשנת הדיווח לא נעשו שינויים במדיניות התגמול של הבנק.</p>	<p>סקירה של שינויים שנעשו בשנת הדיווח במדיניות התגמול של התאגיד.</p>
<p>בהתאם לקבוע במדיניות התגמול, היחס בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע עבור נושאי משרה (ועובדים המרכזיים) העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, נוטה לטובת התגמול הקבוע. בנוסף, בסיס תקציב הבונוס לנושאי משרה (ועובדים המרכזיים) שאינם גורמי ביקורת, ניהול סיכונים ובקרה נקבע על בסיס שיעור התשואה הכלכלית לנכסי סיכון שהשיג הבנק בשנה הנמדדת. לעומתם, בסיס תקציב הבונוס לנושאי משרה (ועובדים מרכזיים) העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת נקבע מראש ללא תלות בתוצאות העסקיות של הבנק. כך גם לגבי קביעת הציון האישי של גורמי הביקורת, ניהול הסיכונים והבקרה בבנק. בעוד הציון האישי של נושאי המשרה (ועובדים המרכזיים) האחרים בבנק נקבע, בין היתר, על פי הציון הכולל של הבנק-פרמטר שנתי המשקף את ביצועי הבנק הפיננסיים בשנה הנמדדת (יעד הכנסות, יעד אשראי ויעד של רווח כלכלי נקי) וכן ציון אישי מדיד וציון אישי איכותי, ציונם האישי של גורמי הביקורת, ניהול הסיכונים והבקרה בבנק, נקבע רק על בסיס של ציון אישי מדיד וציון אישי איכותי.</p>	<p>דיון בדרך שבה התאגיד הבנקאי מבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים.</p>

ג. תיאור הדרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול	
<p>מדיניות התגמול של הבנק מבטיחה כי הסדרי התגמול לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק הינם עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק, תוך יצירת מבנה תמריצים השומר על איזון ראוי בין רכיב התגמול הקבוע לרכיב התגמול המשתנה והמקדם ניהול סיכונים מבוסס ואפקטיבי שאינו מעודד נטילת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק ומאפשר שמירה על בסיס הון איתן. תכנית התגמול מביאה בחשבון את כל הסיכונים של הבנק ובהם: סיכוני אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכוני שוק וסיכוני נזילות.</p> <p>מדיניות התגמול של הבנק קובעת מנגנונים שונים המבטיחים כי הסיכונים השונים הקשורים בפעילות הבנק יובאו בחשבון לצורך קביעת התגמול של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים. להלן המדדים והמנגנונים העיקריים:</p> <ul style="list-style-type: none"> - תנאי סף לזכאות נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק למענק שנתי משתנה, הכוללים מדדים של תשואה כלכלית לנכסי סיכון (המביא בחשבון סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים) ומגבלת דירוג ממוצע משוקלל של אשראי לזמן ארוך שמבוצע על ידי הבנק (המביא בחשבון סיכוני אשראי). - תקציב הבנוס המקסימלי לנושאי המשרה (העובדים המרכזיים) שאינם גורמי ביקורת ובקרה נקבע על בסיס פרמטר של תשואה כלכלית לנכסי סיכון אשר משקף סיכוני אשראי ועמידה בתאבון הסיכון של הבנק. - גובה המענק השנתי נקבע, בין היתר, על פי ציון כמותי המשקף את ביצועי הבנק הפיננסיים אל מול יעדי הבנק באותה שנה. יעדים אלו מביאים בחשבון סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים וציות). - גובה המענק השנתי נקבע גם על פי ציון אישי מדיד אשר נקבע על פי יעדים שנקבעו מראש על ידי הדירקטוריון. מדד זה מביא בחשבון את הסיכונים הרלבנטיים לפעילות הבנקאית עליה אחראי כל נושא משרה (או עובד מרכזי) בבנק. - מדיניות התגמול כוללת מנגנונים המאפשרים להביא בחשבון את מכלול הסיכונים הקיימים בבנק, ובכלל זה: (1) סמכות הדירקטוריון לשלול את המענקים בגין שנה מסוימת ו/או להפחית את מענקי התגמול, מכל סיבה שהיא, לרבות בגין סנקציות שהוטלו על הבנק עקב כשלים בציות להוראות רגולטוריות, ולרבות לצורך שמירה על יציבות הבנק או לנוכח ביצועים שליליים. (2) אי זכאות של נושא משרה או עובד מרכזי לבנוס שנתי בקרות אירוע המאפשר לבנק לפטר אותו ללא פיצויים, בהתאם לדין החל, כמו גם אי זכאות לקבל את יתרת הבנוס שנותרה לתשלום בגין שנים קודמות. (3) רכיב של ציון אישי איכותי הניתן לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים לצורך קביעת גובה המענק השנתי (בשיעור 20% מהציון השנתי). (4) רכיב של בנוס אישי איכותי הנקבע על פי שיקול דעתם הבלעדי של ועדת התגמול והדירקטוריון, שסכומו לא יעלה (ביחד עם חלק הבנוס האישי כאמור בסעיף (3) לעיל) על 25% מהשכר השנתי של כל נושא משרה או עובד מרכזי (שווה ערך ל-3 משכורות). (5) מנגנון השבה של תשלומי הבנוס השנתי בתקופה של 5 עד 7 שנים (בהתאם ובכפוף למפורט במדיניות התגמול). - בהתאם להוראה 301A, תגמול משתנה בשיעור העולה על 40% מהתגמול הקבוע נדחה ונפרס על פני 3 שנים, כאשר הזכאות לקבלת החלק הנדחה של המענק המשתנה כפוף לעמידת הבנק בתנאי הסף בכל אחת משנות הפריסה. * בכפוף לכך שהתגמול עומד בתקרת התגמול שנקבעה בחוק מגבלת התגמול. 	<p>סקירה של הסיכונים העיקריים, המדידה שלהם והדרכים בהם מדדים אלה משפיעים על התגמול.</p>
<p>כאמור לעיל, בשנת הדיווח לא נעשו שינויים במדיניות התגמול של הבנק. בהתאם לכך, גם המדדים והמנגנונים המתוארים לעיל לא השתנו באופן מהותי בשנה האחרונה. יצוין כי בהתאם למדיניות התגמול, בראשית כל שנה מאשר הדירקטוריון את מדדי היעדים הרלבנטיים לצורך קביעת הבנוס השנתי מותנה הביצועים לכל אחד מהעובדים המרכזיים, בהתאם לתכנית העבודה של הבנק.</p>	<p>דיון באופן שבו השתנו המהות והסוג של מדדים אלו במהלך השנה האחרונה והסיבות לשינוי, וכן השפעת השינויים על התגמול.</p>

ד. תיאור הדרכים שבהן התאגיד הבנקאי יוצר קשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול

סקירה של מדדי ביצוע עיקריים עבור התאגיד הבנקאי, עבור הרמה העליונה של קווי עסקים ומדדי ביצוע אישיים.

מדדי הביצוע העיקריים של הבנק הנלקחים בחשבון ומשפיעים על התגמול השנתי המשתנה של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק כוללים בין היתר את שיעור התשואה לנכסי סיכון בשנה הנמדדת, יעד הממוצע המשוקלל של אשראי הבנק לזמן ארוך, יעד הכנסות נטו של הבנק; יעד ביצוע אשראי לזמן ארוך; יעד ממוצע יתרות אשראי לזמן קצר; יעד רווח כלכלי נקי.

נושאי המשרה והעובדים המרכזיים נמדדים, בין היתר על פי קריטריונים הניתנים למדידה כמותית אובייקטיבית, הן ברמת קווי העסקים והן ברמה האישית, כאשר כל אחד מהיעדים, הקריטריונים הקשורים אליהם, ומשקל כל אחד מהם בחישוב הציון האישי המדיד, נקבעים על ידי הדירקטוריון מראש בתחילת כל שנה, לכל אחד מנושאי המשרה, בשים לב לתכנית העבודה השנתית של הבנק ובשים לב לתפקידו ותחומי אחריותו של העובד. מדדים אלו כוללים בין היתר עמידה ביעדי הכנסה, עמידה ביעדי מימון ואשראי, מגבלות נזילות, ניהול תקציב, ניהול ההון והסיכון של הבנק, דוחות ביקורת, עמידה ביעדי ציות ורגולציה, תהליכי עבודה ונהלים ועוד. עוד נמדדים נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה על פי מדדים איכותיים של תרומה לפעילות הבנק, ביצוע וקידום תכניות ויעדים אסטרטגיים, מנהיגות, ציות לדין ולרגולציה, אי חריגה ממדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ובכלל זה עמידה בתאבון הסיכון של הבנק, הצטיינות מיוחדת של העובד המרכזי ותרומתו לקידום יעדי הבנק בשנה הנמדדת.

<p>היקף הבונוס השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים (לפי העניין) נקבע על בסיס שקלול של הפרמטרים הבאים, כולם או חלקם, בהתאם לתפקידו של נושא המשרה ובהתאם לתחומי אחריותו כמפורט להלן ובכפוף לעמידה בתנאי הסף לזכאות למענק שנתי (מינימום תשואה כלכלית לנכסי סיכון ועמידה במגבלת דרוג ממוצע משוקלל של אשראי לזמן ארוך):</p> <ul style="list-style-type: none"> - התשואה הכלכלית לנכסי סיכון של הבנק בשנה הנמדדת; - הציון הכולל של הבנק, המשקף את ביצועי הבנק הפיננסיים בשנה הנמדדת (הניתנים למדידת כמותית) אל מול יעדי הבנק באותה שנה בתחומי ההכנסות, האשראי, והרווח הכלכלי הנקי, כאשר משקל כל אחד מהקריטריונים הנ"ל יהיה 1/3 מהציון הכולל של הבנק. יעדים אלו נקבעים על ידי הדירקטוריון מראש, בתחילת כל שנה, בשים לב לתכנית העבודה השנתית של הבנק. - ציון אישי מדיד, המשקף את תרומתו של העובד להשגת יעדי הבנק השונים, פיננסיים ואחרים, בשנה הנמדדת, שנקבעים בהתחשב בתפקידו של העובד ובתחומי אחריותו. הציון האישי המדיד מחושב אף הוא על פי קריטריונים הניתנים למדידה כמותית אובייקטיבית, כאשר קריטריונים אלה והיעדים המיוחסים לקריטריונים אלה, כמו גם משקל כל אחד מהם בחישוב הציון האישי המדיד, נקבעים על ידי הדירקטוריון מראש, בתחילת כל שנה, בשים לב לתכנית העבודה השנתית של הבנק ובשים לב לתפקידו ותחומי אחריותו של העובד. - ציון אישי איכותי, שנקבע על ידי הדירקטוריון, ואשר משמש להערכה איכותית של תרומתו של נושא המשרה והעובד המרכזי לבנק בשנה הנמדדת, על פי קריטריונים, כמפורט לעיל. <p>עוד נקבעה במדיניות התגמול המעודכנת, כפי שאושרה בשנת הדיווח, סמכות ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר למי מהעובדים המרכזיים, בונוס אישי איכותי בגין השנה הנמדדת (שבכל מקרה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות), בהתאם לקבוע בהוראה 301A; כאשר גובה הבונוס האישי האיכותי האמור נקבע על פי הערכת תפקודו של העובד המרכזי בשנה הנמדדת, הצטיינות מיוחדת של נושא המשרה ותרומתו לקידום יעדי הבנק בשנה זו.</p> <p>נוסף על כל האמור לעיל, נקבע במדיניות התגמול המעודכנת מנגנון השבת תשלומי בונוס שנתי לתקופה של 5 עד 7 שנים ממועד הענקתם לעובד מרכזי, וזאת בין היתר במקרים שבהם נושא המשרה היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לבנק.</p>	<p>דיון בדרך שבה סכומים בגין תגמול אישי קשורים לביצועים של התאגיד הבנקאי בכללותו ולביצועים אישיים.</p>
---	--

<p>- זכאות נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק למענק שנתי משתנה מותנית בעמידה באחד מיעדי הסף הקבועים בתכנית התגמול: (1) שיעור התשואה הכלכלית לנכסי סיכון בשנה הנמדדת היה 1% או יותר. (2) הבנק עמד במגבלת הדירוג הממוצע המשוקלל של אשראי לזמן ארוך שבוצע על ידי הבנק בשנה הנמדדת כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון כחלק מתכנית העבודה השנתית של הבנק מידי שנה מראש.</p> <p>- השפעת מדדי ביצוע חלשים על תוצאות הבנק ויחידות הבנק השונות, ואשר יבוא לידי ביטוי בגובה המענק השנתי, ככל שיהיו נושאי המשרה והעובדים המרכזיים זכאים למענק שנתי.</p> <p>- סמכות הדירקטוריון לשלול את המענקים בגין שנה מסוימת ו/או להפחית את מענקי התגמול, מכל סיבה שהיא, לרבות בגין סנקציות שהוטלו על הבנק עקב כשלים בציות להוראות רגולטוריות, ולרבות לצורך שמירה על יציבות הבנק או לנוכח ביצועים שליליים.</p> <p>- חלק התגמול השנתי המשתנה נפרס כאמור על פני שלוש שנים ונושאי המשרה (והעובדים המרכזיים, לפי העניין) יהיו זכאים לקבל חלק תגמול שנתי משתנה זה בכפוף לעמידת הבנק בתנאי הסף לתכנית התגמול בשנות הפריסה.</p> <p>מנגנון ההשבה החדש שנקבע במדיניות התגמול המאפשר לוועדת התגמול והדירקטוריון לחייב עובד מרכזי להשיב תשלומי בונוס שנתי שהוענקו לעובד מרכזי, בתקופה של 5 עד 7 שנים ממועד הענקתם כאמור, וזאת בין היתר במקרים שבהם העובד המרכזי היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לבנק.</p>	<p>דיון באמצעים בהם התאגיד הבנקאי ישתמש בדרך כלל כדי להתאים את התגמול במקרה שבו מדדי הביצוע יהיו חלשים (כולל הקריטריונים לקביעת מדדי ביצוע חלשים).</p>
ה. תיאור הדרכים שבהן התאגיד הבנקאי מתאים את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר	
<p>- תשלום הבונוס השנתי בגין שנה מסוימת נדחה ונפרס על פני שלוש שנים, אלא אם נדרש אחרת בהתאם להוראות הדין (ובכלל זה הוראות הפיקוח על הבנקים), וזאת כאשר הבונוס השנתי בגין השנה הנמדדת עלה על 40% מהתגמול הקבוע של נושא המשרה (או העובד המרכזי, לפי העניין) באותה שנה. תשלום ופריסת המענק השנתי המשתנה תעשה כדלקמן: (א) 50% מהבונוס השנתי ישולמו בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של השנה הנמדדת ("שנת הבונוס"). (ב) 16.67% מהבונוס השנתי ישולמו בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של השנה העוקבת לשנת הבונוס ("השנה השנייה"), בכפוף לעמידת הבנק בתנאי הסף בשנה השנייה; 16.67% מהבונוס השנתי ישולמו בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של השנה העוקבת לשנה השלישית; 16.67% מהבונוס השנתי ישולמו בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של השנה העוקבת לשנה הרביעית; בכפוף לעמידת הבנק בתנאי הסף בשנה הרביעית.</p> <p>* בכפוף לכך שהתגמול עומד בתקרת התגמול שנקבעה בחוק מגבלת התגמול.</p> <p>על פי מדיניות התגמול ובהתאם לקבוע בהוראה 301A, תגמולים לנושאי משרה ועובדים מרכזיים בבנק בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק ("תנאי פרישה משתנים"), ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום ההעסקה, ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה. תשלום תנאי פרישה משתנים כאמור יהיה כפוף להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד עזיבת העובד, וכמו גם להפעלת מנגנוני התאמה לביצועים בדיעבד, כדי להבטיח שאינם מעודדים לקיחת סיכונים יתר, כמפורט במדיניות התגמול.</p>	<p>דיון במדיניות התאגיד הבנקאי בהתייחס לדחייה והבשלה של תגמול משתנה, ואם החלק מהתגמול המשתנה שנדחה שונה בין עובדים שונים או בין קבוצות שונות של עובדים, תיאור הגורמים שקובעים את החלק האמור והחשיבות היחסית שלהם.</p>

<p>נוסף על האמור לעיל (לעניין דחיית ופריסת התגמול המשתנה על פני שנים), מדיניות התגמול ותכנית התגמול קובעות, כי העובד יחזיר לבנק סכומים ששולמו לו בהתאם לתכנית התגמול אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, וזאת באופן ובדרך שייקבעו על ידי ועדת התגמול.</p> <p>בנוסף, במהלך שנת הדיווח אושרה מדיניות תגמול מעודכנת המאמצת מנגנון לעניין השבת תגמולים משתנים (clawback) ששולמו לעובד מרכזי לתקופה של 5 עד 7 שנים ממועד הענקתם לעובד המרכזי, וזאת בהתקיים התנאים והקריטריונים שנקבעו לעניין זה במדיניות התגמול.</p>	<p>דיון במדיניות ובקריטריונים של התאגיד הבנקאי להתאמת תגמול נדחה לפני ההבשלה וכן לאחר ההבשלה באמצעות הסדר החזר תגמול (claw back)</p>
ז. תיאור צורות שונות של תגמול משתנה בהן משתמש התאגיד הבנקאי והשיקולים לשימוש בצורת שונות כאמור	
<p>על פי הקבוע במדיניות התגמול, התגמול הקבוע לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק יהווה חלק משמעותי מכלל תנאי הכהונה וההעסקה שלהם. לצורך כך, נקבע במדיניות התגמול, כי הבונוס השנתי המקסימאלי האפשרי למנכ"ל הבנק לא יעלה על 50% מהשכר השנתי של המנכ"ל; הבונוס השנתי המקסימאלי האפשרי לכל אחד מסגן היו"ר* והסמנכ"לים, לא יעלה על 35% מהשכר השנתי של כל אחד מנושאי המשרה הנ"ל; הבונוס השנתי המקסימאלי האפשרי לנושא משרה אחר בבנק הזכאי לבונוס שנתי, לא יעלה על 25% מהשכר השנתי של אותו נושא משרה. הבונוס השנתי המקסימאלי האפשרי לעובד מרכזי שאינו נושא משרה, הזכאי לבונוס שנתי לא יעלה על 25% מהשכר השנתי.</p> <p>עוד קובעת מדיניות התגמול, כי התגמולים, ובפרט רכיב התגמול הקבוע, לנושאי משרה ועובדים מרכזיים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, ייקבעו לפי סטנדרטים המתחשבים בחשיבות וברגישות התפקידים המוטלים על עובדים אלו. נושאי המשרה יתוגמלו בצורה הולמת, על מנת שהבנק יוכל להעסיק עובדים בעלי הכשרה וניסיון מתאימים ואשר ישקף את מעמדם ותפקידם כחלק מהנהלת הבנק. לעניין זה יודגש, כי היחס בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע עבור נושאי משרה אלו (כמו גם נושאי משרה אחרים בבנק) נוטה יותר לטובת התגמול הקבוע.</p> <p>* כפוף להוראות המעבר שנקבעו בתיקון להוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין לעניין תגמול יושב ראש הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון האחרים.</p>	<p>דיון ביחסים הנחשבים להולמים בין התגמול המשתנה המרבי לבין התגמול הקבוע, שנקבעו על ידי התאגיד הבנקאי בהתאם לסעיף 13 להוראה 301A.</p>
<p>לא רלבנטי.</p>	<p>במצבים חריגים בהם התאגיד הבנקאי קבע שהתגמול המשתנה המרבי יכול להגיע עד ליותר מ- 100% מהתגמול הקבוע – פירוט היחסים שנקבעו, הסיבות לקביעת יחסים כאמור, העובדים המושפעים, תפקידם והשפעה על התאגיד הבנקאי.</p>
<p>התגמול השנתי המשתנה לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק ניתן בתשלום מזומן. כאמור, כאשר גובה התגמול השנתי המשתנה עולה על 40% מהתגמול הקבוע השנתי של העובד, 50% מהמענק השנתי המשתנה ישולמו לעובד במועד אישור המענק, ו- 50% הנותרים נדחים ונפרסים על פני שלוש שנים כמפורט לעיל.</p> <p>* בכפוף לכך שהתגמול עומד בתקרת התגמול שנקבעה בחוק מגבלת התגמול.</p>	<p>סקירת הצורות השונות של התגמול המשתנה (לדוגמא מזומן, מניות, מכשירים מבוססי מניות וצורות אחרות).</p>
<p>לא רלבנטי</p>	<p>דיון על השימוש בצורות שונות של תגמול משתנה, וכן, אם התמהיל של הצורות השונות של תגמול משתנה שונה בין עובדים שונים או בין קבוצות שונות של עובדים, תיאור הגורמים שקובעים את התמהיל והחשיבות היחסית שלהם.</p>

טבלה 26: תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1) (באלפי ש"ח):			
ב	א		
עובדים מרכזיים אחרים*	נושאי משרה בכירה	סכום התגמול	
0	14	מספר העובדים	1 תגמול קבוע
0	9,226	סך תגמול קבוע (3+5+7)	2
0	9,226	מזה: מבוסס מזומן (כולל משכורות ותשלומים, הפרשות סוציאליות וכן שווי הטבה כאמור בטבלת שכר והטבות של מקבלי השכר הגבוה ביותר)	3
0	0	מזה: נדחה	4
0	0	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
0	0	מזה: נדחה	6
0	0	מזה: צורות אחרות	7
0	0	מזה: נדחה	8
0	15	מספר העובדים	9 תגמול משתנה**
0	2,394	סך תגמול משתנה (11+13+15)	10
0	2,394	מזה: מבוסס מזומן	11
0	641	מזה: נדחה	12
0	0	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
0	0	מזה: נדחה	14
0	0	מזה: צורות אחרות	15
0	0	מזה: נדחה	16
0	11,620	סך תגמול (2+10)	17

* נכון ליום 31 בדצמבר 2017 לא קיימים עובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה. בתאריך 19 בספטמבר 2017 מונה עובד מרכזי לנושא משרה בבנק. כל סכום התגמול בגינו בטבלה לעיל מוצג במסגרת הגילוי בעמודת נושאי משרה בכירה.

** כולל בונוסים ששולמו בשנת 2017 בגין שנת 2016, בונוסים ופיצויים נדחים ששולמו בשנת הדיווח וכן תשלום מענק מיוחד וחד-פעמי בשנת 2017 לשלושה נושאי משרה בבנק (בכללם המנכ"ל ומנהל העסקים הראשי של הבנק), בגין ביצוע פרויקט מיוחד בבנק בשנת 2017. לפרטים נוספים אודות המענק המיוחד, ראו דיווח מידי בדבר זימון אסיפה כללית שפרסם הבנק ביום 7 בנובמבר 2017 (אסמכתא: 2017-01-097609).

טבלה 27: תשלומים מיוחדים (REM2) (באלפי ש"ח):						
תשלומי פיצויים		מענקים בעת החתימה		בונוסים מובטחים		תשלומים מיוחדים
סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	
0	0	0	0	0	0	נושאי משרה בכירה
0	0	0	0	0	0	עובדים מרכזיים אחרים

טבלה 28: תגמול נדחה (REM3) (באלפי ש"ח):					
ה	ד	ג	ב	א	
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח**	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	מזה: הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה*	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
641	0	0	783	783	נושאי משרה בכירה
641	0	0	783	783	מזומן
0	0	0	0	0	מניות
0	0	0	0	0	מכשירים מבוססי מזומן
0	0	0	0	0	אחר
	0	0	0	0	עובדים מרכזיים אחרים
0	0	0	0	0	מזומן
0	0	0	0	0	מניות
0	0	0	0	0	מכשירים מבוססי מזומן
0	0	0	0	0	אחר
641	0	0	783	783	סך הכל

* סך כל יתרת התגמול הנדחה לנושאי המשרה שישולמו בשנים 2018 ו-2019 (סך כל החלק הנדחה בגין המענקים השנתיים לשנים 2014 ו-2015 וכן פיצויים נדחים שטרם שולמו לשנת 2016) הוא כ: 783 אלפי ש"ח (בערכים נומינליים).

** סך התגמול הנדחה ששולם בשנת 2017 (בגין מענק לשנת 2013) הינו כ-162 אלפי ש"ח. סך התגמול הנדחה ששולם בשנת 2017 (בגין מענק לשנת 2015) הינו כ-206 אלפי ש"ח. בנוסף לאמור, סך הפיצויים הנדחים שישולמו בשנת 2017 (בגין שנת 2016) הינו כ-102 אלפי ש"ח.

מידע נוסף על תגמול

פרטים לגבי התגמול לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה בבנק, ראו גם תיאור מדיניות התגמול ותכנית המענקים בבנק וכן דיווחים מידיים שפרסם הבנק ביום 9 באוגוסט 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-100237; 2016-01-100243; 2016-01-100252; 2016-01-100258 ו- 2016-01-100261), לרבות פירוט ההטבות והסכומים של מקבלי השכר הגבוה ביותר בבנק, וכן ביאור 19 לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017.

נר שחק,
מנהל סיכונים ראשי

אוליבייה גוטמן,
המנהל הכללי

קלוד פירה,
יו"ר הדירקטוריון